Gemeente *Stein*

BEGROTING 2027-2030

Dat maakt
Stein voor mij ...

Voorwoord

Met trots bieden wij u de begroting 2027 en de bijbehorende meerjarenraming 2028–2030 aan. Dit is de eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode en daarmee een belangrijk moment. De ambities uit het nieuwe coalitieakkoord "Loestere, verbénje, doon" zijn grotendeels financieel vertaald in de begroting.

Het ambitieniveau is hoog. Dat is onder meer zichtbaar in de investeringen die we voorzien in de openbare ruimte. Deze ambities zijn belangrijk voor een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige gemeente, maar brengen tegelijkertijd een omvangrijk investeringsvolume met zich mee.

Naast deze investeringsambities zien we ontwikkelingen die de structurele financiële ruimte verder onder druk zetten. Een belangrijk aandachtspunt daarbij zijn de kosten van de jeugdhulp. De omvang en ontwikkeling van deze kosten leggen een zware druk op de gemeentelijke begroting. Dit vraagt om blijvende aandacht, zowel binnen onze gemeente als in de samenwerking met andere overheden en partners.

Onze financiële positie biedt nog steeds een stevige basis, maar tegelijkertijd zien we dat de ruimte om nieuwe ontwikkelingen op te vangen of aanvullende ambities te realiseren de komende jaren kleiner wordt. De financiële situatie van gemeenten staat daarbij onder druk, mede als gevolg van landelijke ontwikkelingen rond het gemeentefonds. De ontstane onzekerheid en het zogenoemde ravijnjaar beperken de mogelijkheden om hier als gemeente tijdig en structureel op te sturen. We blijven daarom scherp sturen op onze financiële positie en risico's, maar zijn daarbij ook afhankelijk van de duidelijkheid en stabiliteit die vanuit het Rijk wordt geboden.
Niet alle ontwikkelingen en ambities voor de komende jaren zijn al financieel vertaald in deze begroting. Een aantal voorstellen bevindt zich nog in de voorbereidende fase of vraagt om nadere uitwerking. Deze onderwerpen blijven nadrukkelijk in beeld en kunnen de komende jaren alsnog financiële gevolgen hebben. Dit maakt het des te belangrijker om de beschikbare financiële ruimte zorgvuldig te bewaken. Daarom is terughoudendheid op zijn plaats. Een gezonde financiële positie is immers een belangrijke voorwaarde om ook in de toekomst ruimte te houden om te investeren in onze gemeente en in onze inwoners.

Bij het maken van onze financiële keuzes hebben we nadrukkelijk oog voor de lokale lasten van onze inwoners. Ondanks de stijgende kosten voor afval blijft het vastrechttarief van de afvalstoffenheffing in 2027 gelijk aan dat van 2026. Dit is mogelijk door een tijdelijke kortingsregeling waarbij huishoudens in de periode 2027 tot en met 2030 jaarlijks € 25 korting op het vastrecht krijgen. Met deze tijdelijke kortingsregeling willen we de lasten voor onze inwoners op een verantwoorde manier beperken. Vanaf 2031 vervalt deze regeling.

De komende jaren blijven we inzetten op goede voorzieningen, ondersteuning van inwoners die dat nodig hebben en op belangrijke thema's zoals wonen, duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar wat nodig is, wat haalbaar is en waar we het grootste maatschappelijke effect kunnen bereiken.

Samenwerking met andere gemeenten, maatschappelijke partners en andere partijen blijft van groot belang. Door kennis en middelen te delen en gezamenlijk op te trekken, kunnen we meer bereiken en onze voorzieningen en dienstverlening op peil houden.

Met deze eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode leggen we een stevige basis voor de komende jaren. Een begroting waarin onze ambities zichtbaar en financieel vertaald zijn, maar waarin ook oog is voor de grenzen van onze financiële mogelijkheden.

College van burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Inhoudsopgave 4

Algemeen 5

Leeswijzer 5
Inleiding 7
Financiële samenvatting 7

Programma's 8

Veiligheid 8
Verkeer, vervoer en waterstaat 12
Economie 17
Onderwijs 21
Sport, cultuur en recreatie 24
Sociaal Domein 28
Volksgezondheid en milieu 38
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 43
Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen 48

Paragrafen 58

Lokale heffingen 58
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 66
Grondbeleid 71
Onderhoud kapitaalgoederen 75
Financiering 79
Bedrijfsvoering 86
Verbonden partijen 88
Wet Open Overheid 99
Duurzaamheid 100

Financiële begroting 102

Algemeen 102
Uitgangspunten begroting 2027 102
Totaal lasten en baten 104
Recapitulatie begrotingsevenwicht 106
Incidentele baten en lasten 107
Totaal saldo per taakveld 113
Reserves en voorzieningen 115
Uiteenzetting financiële positie 126
EMU saldo 128
Geprognosticeerde balans 129
Investeringsplanning 2027-2030 131

Bijlagen 140

Bijlage I Overzicht Formatie 140
Bijlage II Investeringsplanning 141
Bijlage III Verplichte indicatoren 143
Bijlage IV Overzicht subsidies 145
Bijlage V Begrippenlijst 146

Algemeen

Leeswijzer

Dit is de begroting 2027 van de gemeente Stein. Deze programmabegroting 2027 volgt de wettelijke voorschriften en is opgebouwd uit een ‘beleidsbegroting’ en een ‘financiële begroting’. In de programma's is een verdeling in uniforme taakvelden ondergebracht.

Algemeen
De begroting begint met een hoofdstuk ‘Algemeen’, met daarin:

- Leeswijzer
- Inleiding
- Financiële samenvatting.

Programma's:
Dit hoofdstuk bestaat uit de volgende programma's:
0. Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen *
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

* we presenteren dit programma als laatste omdat dit programma uit veel uiteenlopende thema’s bestaat. Tevens is hier extra een totaaloverzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Het tweede gedeelte van deze begroting bestaat uit een nadere toelichting op de 9 programma's en de bijbehorende 3 ‘W-vragen’. Bij elk programma is de volgende informatie opgenomen:

- Inleiding: hierin wordt aangegeven welke bijdrage het programma levert aan de kernwaarden en de daaraan gekoppelde strategische keuzes uit de strategische toekomstvisie 2040.
- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen? Welke beleidsdoelstellingen willen we realiseren?
- Relatie verbonden partij met desbetreffende programma.
- Wat mag het kosten? De lasten en de baten per programma.

Vanaf de begroting 2027 is gekozen voor een gewijzigde opzet van de begroting. De indeling op basis van taakvelden sluit niet altijd goed aan bij de wijze waarop beleid en werkzaamheden binnen de organisatie zijn georganiseerd en is daardoor niet altijd herkenbaar voor de lezer. Daarom wordt vanaf 2027 meer gewerkt vanuit thema’s en beleidsvelden, waarmee de begroting beter aansluit bij de inhoudelijke en beleidsmatige samenhang. Deze werkwijze is eerder toegepast binnen het Sociaal Domein en wordt nu door vertaald naar de gehele begroting.

Conform het BBV (artikel 19b) dienen in de toelichting op het 'overzicht van lasten en baten' de aanmerkelijke verschillen te worden toegelicht. Aan het eind van elk programma is daarom een tabel opgenomen met de relevante afwijkingen in bedragen tussen de bijgestelde begroting 2026 en de begroting 2027. Aanpassingen van budgetten tussen twee begrotingsjaren worden zo zichtbaar. Maar ook een incidenteel budget kan een afwijking tussen twee begrotingsjaren zijn. In beginsel zijn incidentele (restant)budgetten van 2026 in 2027 niet meer beschikbaar, echter is het wel mogelijk dat door middel van de slotwijziging (een gedeelte van) deze budgetten worden doorgeschoven naar 2027.

Paragrafen:
Het derde gedeelte bevat de paragrafen die zijn voorgeschreven in het 'Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies' (BBV). In tegenstelling tot de programma's, waarbij in eerste instantie de beleidsmatige invalshoek centraal staat, worden in de paragrafen een aantal meer beheersmatige aspecten beschreven, die dwars door de programma's heen lopen.
Vanaf 2027 is er een nieuwe paragraaf Duurzaamheid opgenomen.

Financiële begroting:
Het vierde gedeelte bevat uitgebreidere informatie over de financiële middelen. Hierin is onder andere opgenomen overzicht totale lasten en baten, incidentele lasten en baten, recapitulatie begrotingsevenwicht, mutaties in de reserves en voorzieningen, de geprognosticeerde balans en de investeringsplanning inclusief toelichting.

Bijlagen:
In het laatste deel staat informatie over onder andere overzicht van de formatie, verplichte indicatoren en subsidies. We sluiten af met een begrippenlijst.
Voor de relevante beleidsplannen- en verordeningen verwijzen wij naar het nieuw vastgestelde Normenkader.

Inleiding

Financiële samenvatting

Door het vaststellen van de voorliggende programmabegroting 2027 autoriseert de gemeenteraad de financiële middelen (exploitatie- en investeringsbudgetten) die zijn verbonden aan de programma's. De raad geeft hiermee inhoud aan zijn kaderstellende rol. Deze autorisatie vindt plaats op programmaniveau, zoals geregeld in de wet Dualisering Gemeentebestuur.

Het college van burgemeester en wethouders is na autorisatie van de gemeenteraad bevoegd uitvoering te geven aan de betreffende programma's. Voor zover het college binnen de door de raad per programma aangegeven budgetten blijft (en uiteraard met inachtneming van de te bereiken resultaten) hoeft het college géén begrotingswijzigingen aan de raad voor te leggen. Middels de programmarekening legt het college verantwoording af aan de raad over de uitvoering van de programma's en dus ook over de besteding van de middelen en de bereikte resultaten. Het schuiven van budgetten tussen verschillende programma's kan slechts plaatsvinden via een – door de raad vastgestelde – begrotingswijziging, als onderdeel van de bestuursrapportage of slotwijziging.

De basis voor de voorliggende programmabegroting 2027 wordt gevormd door de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026 inclusief de bestuursrapportage 2026 en reeds vastgestelde begrotingswijzigingen.

Overzicht verloop begrotingssaldi 2027-2030

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Saldo primaire begroting 2026	2.239	1.019	1.378	1.580
Mutaties raadsbesluiten				
Slotwijziging 2025	58	-19	-28	0
Aanpak oostelijke verkeersas Stein	103	-150	-149	-210
Bestuursrapportage 2026	-609	-680	-672	-383
Meicirculaire 2026	705	509	444	1.144
Coalitieakkoord 2026	-14	-15	-14	-15
Huisvesting RWM	46	13	-20	-12
Begroting 2027	-1.468	-419	-318	-514
- Coalitieakkoord	-825	-395	-386	-386
- Septembercirculaire	126	118	174	228
- Kapitaallasten	419	767	138	-301
- Verbonden partijen	-145	-121	-93	-212
- OZB/toeristenbelasting	43	65	46	283
- Rente	85	83	79	80
- Personeelskosten	39	-35	-38	-88
- Jeugd	-675	-625	0	0
- Economisch beleid/Chemelot	-110	-75	-75	-75
- Omgevingsvisie/beleidshuis/parkeernota	-95	0	0	0
- Overige mutaties	-330	-202	-164	-43
Totaal saldo	**1.061**	**258**	**623**	**1.591**
Incidentele lasten	7.381	1.746	670	0
Incidentele baten	6.389	2.034	958	288
Totaal structureel saldo	**2.053**	**-30**	**335**	**1.303**

Programma's

Veiligheid

Inleiding
Het programma veiligheid richt zich op de randvoorwaarden om veilig en prettig te kunnen wonen en ondernemen in onze gemeenten. Het programma richt zich op onze samenwerking met veiligheidsdiensten om de openbare orde te bewaken en crisissen te voorkomen en te bestrijden. Daarbij zijn er ook verbindingen tussen veiligheid en zorg of opvang.

Wat willen we bereiken?
Een veilige woon- en leefomgeving is een basisvoorwaarde voor een leefbare gemeente. Er wordt ingezet op preventie, samenwerking en handhaving om overlast en criminaliteit te voorkomen en aan te pakken. Samen met inwoners en partners wordt het veiligheidsgevoel versterkt, onder andere via buurtpreventie en Meld Misdaad Anoniem. Preventie en repressie blijven daarbij in balans.
De veiligheidsopgaven zijn breed, van woninginbraken en cybercrime tot drugs- en jongerenoverlast, huiselijk geweld en ondermijnende criminaliteit. Dit vraagt om een integrale aanpak en goede regionale samenwerking.

Wat gaan we er voor doen?

Crisisbeheersing en Brandweer
Weerbare samenleving
In het kader van de landelijke opgave weerbare samenleving wordt binnen de gemeente Stein gewerkt aan het versterken van de gemeentelijke en maatschappelijke weerbaarheid. De opgave bestaat uit drie samenhangende pijlers: bedrijfscontinuïteit, communicatie en de pilot noodsteunpunten. De pilot noodsteunpunten bevindt zich in de afrondende fase en wordt per 1 januari 2027 beëindigd. De resultaten en opgedane ervaringen worden geborgd en dienen als input voor de verdere landelijke ontwikkeling van het concept noodsteunpunten.

De pijlers bedrijfscontinuïteit en communicatie worden voortgezet binnen de overkoepelende opgave weerbare samenleving gemeente Stein. Binnen deze opgave worden beide thema's verder ontwikkeld en geïmplementeerd, met als doel de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te versterken en de crisiscommunicatie verder te professionaliseren.

Openbare orde en veiligheid
Gebiedsveiligheidsplannen
De gebiedsveiligheidsplannen vormen de basis voor een gebiedsgerichte aanpak van veiligheid en leefbaarheid binnen de gemeente Stein. Per kern is inzichtelijk gemaakt welke veiligheidsvraagstukken spelen en welke acties nodig zijn om de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel van inwoners te versterken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van meldingen van inwoners, veiligheidsdata en input van samenwerkingspartners. Dit heeft geresulteerd in uitvoeringsplannen die de komende jaren uitgevoerd zullen worden.

Stevige aanpak van drugsoverlast en ondermijnende criminaliteit
Momenteel loopt het project Aanpak drugsoverlast in de openbare ruimte, gericht op het in kaart brengen van de aard, omvang en locaties van drugsoverlast binnen de gemeente. Naar verwachting wordt eind 2026 een uitvoeringsprogramma opgeleverd met gerichte maatregelen per kern om de overlast effectief tegen te gaan. Vanaf 2027 wordt uitvoering gegeven aan dit programma, waar nodig in nauwe samenwerking met relevante partners.
Versterken van buurtpreventie en sociale controle
Veiligheid vraagt ook om betrokken inwoners. Daarom wordt buurtpreventie verder versterkt door

bestaande initiatieven te evalueren, waar nodig uit te breiden en buurtpreventiegroepen te ondersteunen met informatie, communicatie en duidelijke meldroutes. Voor evaluatie voor buurtpreventie is in 2027 een incidenteel bedrag van € 25.000 opgenomen.

Extra inzet op jeugd- en jongerenoverlast
Om jeugdoverlast effectief aan te pakken, wordt eerst een doelgroepanalyse uitgevoerd om de betrokken jongeren en hun problematiek beter in beeld te krijgen. Na afronding van deze analyse kan in 2027 op basis van de resultaten daarvan gespecialiseerd jeugd- en jongerenwerk gericht en effectief worden ingezet, met focus op preventie, vroeg signalering en passende begeleiding. Voor de uitvoering hiervan is in het coalitieakkoord vanaf 2027 structureel € 150.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Monitoring en evaluatie gebiedsveiligheidsplannen
Een uitgevoerde nulmeting vormt de basis voor het monitoren van leefbaarheid en veiligheidsbeleving binnen de kernen. Eind 2027 wordt geëvalueerd in hoeverre de uitgevoerde maatregelen bijdragen aan verbetering, zodat de aanpak waar nodig kan worden bijgesteld.

Cameratoezicht
Cameratoezicht wordt ingezet als ondersteunend instrument om de veiligheid in de openbare ruimte te vergroten en toezicht en handhaving te versterken. Daarbij staat een effectieve, gerichte en efficiënte inzet centraal, waarbij cameratoezicht wordt toegepast waar dit aantoonbaar bijdraagt aan het voorkomen en aanpakken van overlast en veiligheidsproblematiek.

In 2027 wordt het huidige cameratoezicht geëvalueerd en wordt extern onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden en meest effectieve inzet van vaste en mobiele camera's. Daarbij wordt onder meer onderzocht waar aanvullende inzet van cameratoezicht van meerwaarde kan zijn, wanneer cameratoezicht juridisch en beleidsmatig mag worden ingezet en welke afwegingen gelden bij locaties die geen gemeentelijk eigendom zijn. Daarbij wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden, voorwaarden en kosten verbonden zijn aan het plaatsen, beheren en inzetten van camera's op locaties van derden. Voor uitbreiding en extern beleggen expertise toezicht is een structureel bedrag van € 40.000 opgenomen.

Het onderzoek richt zich ook op de vraag of de huidige cameracapaciteit voldoende aansluit bij de veiligheidsopgaven en waar mogelijkheden liggen om de beschikbare capaciteit efficiënter en flexibeler in te zetten. Daarbij wordt gekeken naar de meerwaarde van mobiele camera's, zodat deze kunnen worden ingezet op locaties waar zich op dat moment een concrete of veranderende veiligheids- of overlastsituatie voordoet. Voor de uitbreiding van cameracapaciteit is een incidenteel bedrag van € 80.000 in 2027 opgenomen.

Op basis van de evaluatie en het externe onderzoek wordt eind 2027 een voorstel uitgewerkt voor de optimalisatie en, waar nodig, uitbreiding van het cameratoezicht. Daarbij worden de juridische en beleidsmatige kaders, de effectiviteit, de inzetbaarheid, de kosten en de benodigde investeringen meegewogen. Vanaf 2028 wordt, afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie en besluitvorming, gefaseerd uitvoering gegeven aan de optimalisatie en eventuele uitbreiding van het cameratoezicht. De inzet wordt periodiek geëvalueerd op effectiviteit en doelmatigheid en waar nodig aangepast aan actuele veiligheidsontwikkelingen.

ACT-Westelijke Mijnstreek
Het ACT! Westelijke Mijnstreek (WM) is tot en met 2026 gefinancierd met incidenteel budget van het Rijk. De gemeente Stein maakt deel uit van het ACT! WM. Om het ACT! WM ook na 2026 te kunnen continueren, zijn nieuwe financiële middelen vereist. Op dit moment loopt er via het RIEC een lobby richting Rijk en de Provincie Limburg. Het Ministerie van J&V en het RIEC Limburg hebben al besloten om voor 2027 en 2028 middelen beschikbaar te stellen. Deze toegekende middelen zijn nog niet voldoende om het ACT! WM in 2027 en 2028 voort te laten bestaan. Afhankelijk van een aanvullende bijdrage van het Rijk en/of de Provincie Limburg zal blijken of er nog een tekort is. De gemeenten Sittard-Geleen en Beek hebben nog geen besluit genomen of, en zo ja, hoeveel zij zullen bijdragen. Zij wachten op een (nader) besluit van de Provincie Limburg, het RIEC en eventueel het Rijk. Vanuit het coalitieakkoord is een structureel bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting verwerkt om een eigen bijdrage van de gemeente Stein te kunnen financieren.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Openbare orde en veiligheid	Uitvoering van de gebiedsveiligheidsplannen per kern, met gerichte inzet op 4 thema's	2026-2030
Openbare orde en veiligheid	Aanpak drugsoverlast in de openbare ruimte	2026-2030
Openbare orde en veiligheid	Uitbreiding cameracapaciteit en evaluatie en nader onderzoek inzake de locaties	vanaf 2027
Openbare orde en veiligheid	Structureel deelnemen en bijdrage leveren ACT! Westelijke Mijnstreek	vanaf 2027
Crisisbeheersing en brandweer	Voorbereiden op noodsituaties	2026-2030

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
Veiligheidsregio Zuid Limburg	GR	Zorg dragen voor de fysieke veiligheid (met name brandweerzorg en de crisisbeheersing) voor inwoners en bedrijven in Zuid-Limburg

Wat gaat het kosten ?

Veiligheid (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	3.351	4.203	4.021	4.070	3.944	4.035
Baten	476	452	417	393	164	166
Resultaat	**-2.875**	**-3.751**	**-3.604**	**-3.676**	**-3.780**	**-3.869**

Veiligheid

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Veiligheidsregio	
Hogere reguliere bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid Limburg in 2027 als gevolg van indexering	-64
Maatschappelijke weerbaarheid	
Voor bedrijfscontinuïteit en maatschappelijke weerbaarheid was in 2026 een incidenteel budget beschikbaar gesteld	150
Aanpak drugs in de openbare ruimte	
Voor aanpak drugs in de openbare ruimte was in 2026 een incidenteel budget beschikbaar	148
Openbare orde een handhaving	
Voor extern beleggen expertise toezicht, evaluatie buurtpreventie en mobiele camera's is in 2027 budget (vanuit het coalitieakkoord) beschikbaar gesteld	-95

Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Het programma verkeer, vervoer en waterstaat richt zich op het versterken van onze bereikbaarheid per auto, fiets, openbaar vervoer of over water. De ligging van de gemeente Stein aan de A2, het Julianakanaal met de Haven van Stein en de Maas maakt dat wij een goed bereikbare gemeente zijn voor inwoners en ondernemers. Daarom werken we actief samen met partners om de bereikbaarheid van onze gemeenten en de rest van Zuid-Limburg de komende jaren te verbeteren.

Wat willen we bereiken?

Verkeer en vervoer gaat over alle mobiliteit van inwoners, ondernemers en eigenlijk iedereen die zich verplaatst binnen de gemeente Stein. Daarbij spelen thema's als verkeersveiligheid, een goede inrichting van de weginfrastructuur in overeenstemming met de wegfunctie en het onderhoud van wegen en pleinen een centrale rol. Er wordt gewerkt aan een bereikbare, veilige, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Daarbij staat een integrale aanpak centraal, waarin mobiliteit, openbare ruimte en klimaatadaptatie in samenhang worden ontwikkeld. Door te investeren in verkeersveiligheid en het behoud en verbeteren van verbindingen, kunnen inwoners zich veilig en toegankelijk verplaatsen. Daarnaast stimuleren we duurzame vervoersvormen zoals fietsen en wandelen en zorgen we met een slimme inrichting van de openbare ruimte voor een prettige leefomgeving. Samenwerking met inwoners, ondernemers en andere overheden vormt daarbij een belangrijke voorwaarde voor een effectieve uitvoering.

Wat gaan we er voor doen?

Mobiliteit

Mobiliteitsprogramma

Het mobiliteitsprogramma is een tactische- en operationele uitwerking van de omgevingsvisie op het gebied van mobiliteit, verkeer en vervoer. Dit programma bestaat uit twee delen:
- Deel 1: tactische uitwerking**:** De ambities uit de omgevingsvisie worden concreter gemaakt en inhoudelijk onderzocht. In 2026 is dit uitgevoerd en vastgesteld door het college.
- Deel 2: Operationele uitwerking: De tactische uitwerking uit deel 1 wordt stapsgewijs vertaald naar concrete projecten met doelen en meetbare indicatoren. Naar verwachting zal deze in Q2 2027 worden vastgesteld door het college.

Op basis van deel 2 van het mobiliteitsprogramma zullen er nog nieuwe projecten worden toegevoegd aan de meerjarenbegroting, middels de reguliere P&C cyclus.

Integraal bruggenplan

Er wordt ingezet op samenwerking met Rijkswaterstaat met behulp van een bruggenplan. Voor het opstellen van een integraal bruggenplan is in het coalitieakkoord € 50.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Onderzoek verkeerssituatie tussen Meers, Maasband en Veldschuur

De verkeerssituatie tussen Meers, Maasband en Veldschuur wordt onderzocht, met als doel deze waar mogelijk te verbeteren. Het onderzoek naar de verkeerssituatie maakt integraal onderdeel uit van de Transformatievisie Meers-Maasband. Op basis van de uitkomsten wordt vervolgens bepaald welke maatregelen wenselijk en praktisch uitvoerbaar zijn. Hiervoor is een investeringsbudget van € 600.000 beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord, en toegevoegd aan het investeringsbudget GGA Meers.

Aanpak verkeerssituatie winkelcentrum Stein
De verkeerssituatie rondom het winkelcentrum Stein wordt onderzocht in 2027, met als doel om een veilige, overzichtelijke en goed functionerende verkeerscirculatie te realiseren.
De ervaren verkeersonveiligheid wordt door middel van verkeerskundig onderzoek nader in beeld gebracht en geobjectiveerd. Op basis van de onderzoeksresultaten worden mogelijke verbetermaatregelen bepaald. Hiervoor is een investeringsbudget van € 575.000 beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord en in deze begroting opgenomen.

Onderzoek verkeerssituatie Siekendaalstraat
Het behoud van de Siekendaalstraat als belangrijke verbindingsweg voor de bereikbaarheid van Catsop wordt nagestreefd. In overleg met de gemeente Beek wordt het gemeentelijk standpunt hierover verkend en afgestemd. Er is hiervoor een extra investeringsbudget van € 50.000 beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord.

Onderzoek bocht tussen Stein en Elsloo
De verkeerssituatie ter hoogte van de bocht tussen Stein en Elsloo, bij de Julianaweg en de Scharberg, wordt nader onderzocht om vast te stellen of aanvullende verkeersmaatregelen noodzakelijk zijn. De ervaren verkeersonveiligheid wordt in beeld gebracht en vervolgens door middel van verkeerskundig onderzoek geobjectiveerd. Op basis van de onderzoeksresultaten worden mogelijke maatregelen in kaart gebracht. Hiervoor is € 50.000 beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord en in deze begroting opgenomen.

Verkeerskundig onderzoek naar verkeersbewegingen rondom scholen
De verkeersveiligheid rondom scholen blijft een belangrijk aandachtspunt. Hoewel er reeds maatregelen zijn getroffen, blijft inzet noodzakelijk. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar fysieke maatregelen, maar ook naar gedrag. In samenwerking met scholen en ouders wordt ingezet op bewustwording en gedragsbeïnvloeding. Daarnaast wordt een verkeerskundig onderzoek uitgevoerd naar de aanvoerroutes en verkeersbewegingen rondom scholen, zodat gerichte maatregelen kunnen worden genomen.
In Q2 2027 worden de resultaten verwacht van een verkeerskundige testopstelling op één schoollocatie. Deze resultaten worden vervolgens verkeerskundig beoordeeld. Op basis van de uitkomsten wordt onderzocht in hoeverre de toegepaste maatregelen effectief zijn en of een gemeentebrede toepassing wenselijk en haalbaar is. Hiervoor is een investeringsbudget van € 350.000 beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord, en toegevoegd aan het budget verkeersmaatregelen en veilige schoolomgeving. Tevens wordt er voor het onderzoek een budget gevraagd van € 75.000.

Inclusiever maken fietspaden
Bij de ontwikkeling van fietsinfrastructuur wordt nadrukkelijk rekening gehouden met veranderend gebruik. Er is een groeiende behoefte aan bredere en meer inclusieve fietspaden, geschikt voor verschillende snelheden en voor gebruikers zoals bakfietsers en scootmobielgebruikers.
Welke fietspaden inclusiever worden gemaakt, volgt uit het mobiliteitsprogramma waarvan de oplevering is voorzien in Q2 2027. Vanuit de werkwijze ‘werk met werk maken’ wordt de fysieke uitvoering gekoppeld aan geplande en toekomstige projecten.

Opstellen parkeernota
Parkeren blijft een belangrijk onderdeel van de bereikbaarheid, maar vraagt om maatwerk en een zorgvuldige afweging. Bij het opstellen van de parkeernota wordt gekeken naar maatwerkoplossingen die bijdragen aan een doelmatig gebruik van de openbare ruimte en inspelen op ontwikkelingen in (elektrische) mobiliteit. Voor het opstellen van deze parkeernota wordt een incidenteel budget van € 25.000 gevraagd.

Geplande investeringen

In 2027 staan de volgende investeringen gepland:

- Aanpak oostelijke verkeersas Stein (doorfietspad, op-afrit Elsloo, rotondes Napoleonsbaan, aansluiting 49 A2 gate 7)
- GGA Stein centrum wegen en riool (inclusief herinrichting Omphaliusstraat en Dross. Jonker van Kesselstraat)
- GGA Nieuwdorp wegen en riool (inclusief gebied rondom van Cloudtstraat)
- GGA Meers wegen en riool (inclusief kruising Meerser Eindstraat-Maasbanderkerkweg)
- Herstel oude dorpskern Catsop
- Herinrichting oude dorpskern Urmond wegen en riool (inclusief Walstraat e.o.)
- Dorine Verschureplein
- Herinrichting Koolweg wegen en riool
- Reconstructie Mauritslaan/Heirstraat wegen en riool
- Siekendaalstraat Beek-Elsloo
- Herinrichting Spoorstraat/Pastoor Haesenstraat wegen en riool
- Verharding Dijkweg Urmond Meers
- Jaagpaden westelijke oever kanaal tussen Oud-Urmond en Meers
- Opknappen Beatrixplein wegen en riool (inclusief aanpak Steenweg en aanpassingen Bergerweg ten westen van kanaal)
- Aanpak Heerstraat-Noord e.o. wegen en riool (inclusief rotondes)
- Aanpak Heerstraat-Zuid e.o. wegen en riool (inclusief rotondes)

Voor een groot aantal projecten zijn de engineering en vergunningprocedures momenteel in uitvoering, deze uitvoering zal nog doorlopen in 2027. Om deze omvangrijke opgave voortvarend aan te pakken, wordt daarbij ook externe capaciteit ingezet, onder andere in de vorm van projectleiders.

Naar verwachting komt een groot deel van deze projecten in 2027 en 2028 daadwerkelijk tot uitvoering in de openbare ruimte. Een zorgvuldige fasering is hierbij noodzakelijk. We willen voorkomen dat op te veel locaties tegelijkertijd werkzaamheden plaatsvinden, waardoor de bereikbaarheid voor inwoners en ondernemers onder druk komt te staan en omleidingsroutes overbelast raken.

De uitvoeringsplanning is bovendien mede afhankelijk van externe partijen. Hierbij gaat het onder andere om Rijkswaterstaat, in relatie tot de werkzaamheden aan de brug over het kanaal, en om de beschikbare capaciteit van nutsbedrijven voor het verleggen van kabels en leidingen. Daarom beoordelen we zorgvuldig welke projecten gelijktijdig of gedeeltelijk overlappend kunnen worden uitgevoerd en vindt intensieve afstemming plaats met de betrokken nutsbedrijven en andere partners.
Netcongestie vormt een belangrijk aandachtspunt en risico bij de investeringsplanning van de gemeente. Bij nieuwe projecten waarbij een aansluiting op het elektriciteitsnet noodzakelijk is, bestaat het risico dat de benodigde netcapaciteit op het gewenste moment niet beschikbaar is.

De samenloop, onderlinge afhankelijkheid met andere infrastructurele projecten en de omvang van de uitvoeringsopgave kan leiden tot een wijziging in de planning. De gemeenteraad wordt via de reguliere planning-en-control cyclus geïnformeerd over de voortgang en eventuele afwijkingen in planning, scope of middelen.

Voor meer gedetailleerde informatie over deze projecten wordt verwezen naar de investeringsplanning in de financiële begroting.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Mobiliteit	Herziening mobiliteitsplan, als onderdeel van programma mobiliteit	2026-2027
Mobiliteit	Opstellen parkeernota	2027
Geplande investeringen	Herstel oude dorpskernen Oud-Elsloo en Oud-Stein	2028-2030
Mobiliteit	Versterken proactieve rol richting Rijkswaterstaat en specifiek omtrent Scharberg en staat van bruggen	2027
Mobiliteit	Opstellen integraal bruggenplan	2027
Mobiliteit	Onderzoek verkeerssituatie tussen Meers, Maasband en Veldschuur en waar mogelijk verbeteren	2026-2028
Mobiliteit	Verkeerscirculatie winkelcentrum Stein onderzoeken en aanpakken	2027-2028
Mobiliteit	Onderzoek verkeerssituatie Siekendaalstraat;	2027
Mobiliteit	Veiligheid onderzoeken bocht tussen Stein en Elsloo ter hoogte van Julianaweg en Scharberg	2027
Mobiliteit	Verkeerskundig onderzoek doen naar verkeersbewegingen rondom scholen	2027
Mobiliteit	Versterking van fiets- en wandelnetwerk, inclusiever maken van fietspaden	2026-2030
Geplande investeringen	Verharding van de Dijkweg realiseren als laatste schakel in de fietsverbinding tussen Urmond en Meers	2027
Geplande investeringen	Aanpak Oostelijke verkeersas Stein	2026-2028
Geplande investeringen	Inrichting GGA Stein Centrum	2027-2028
Geplande investeringen	Herinrichting openbare ruimte GGA Nieuwdorp	2027-2028
Geplande investeringen	GGA Meers-Herinrichting gehele dorp	2027-2031
Geplande investeringen	Herstel oude dorpskern Catsop	2027-2028
Geplande investeringen	Herinrichting oude dorpskern Urmond	2027-2028
Geplande investeringen	Transformeren Dorine Verschureplein	2027-2028
Geplande investeringen	Herinrichting Koolweg	2027
Geplande investeringen	Reconstructie Mauritslaan/Heirstraat	2027
Geplande investeringen	Herinrichting Spoorstraat/Pastoor Haesenstraat	2027
Geplande investeringen	Opknappen Beatrixplein	2027-2028
Geplande investeringen	Aanpak Heerstraat-Noord en Heerstraat-Zuid	2027-2028
Geplande investeringen	Herinrichting van de Van Cloudtstraat en waar mogelijk omliggende straten met prioriteit uitvoeren als aanvulling op de gebiedsgerichte aanpak Nieuwdorp	2028-2029

Wat gaat het kosten?

Verkeer en vervoer en waterstaat (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	5.359	8.221	6.554	7.345	7.718	7.752
Baten	604	553	553	553	553	553
Resultaat	**-4.755**	**-7.668**	**-6.001**	**-6.792**	**-7.165**	**-7.199**

Verkeer, vervoer en waterstaat

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Doorbelasting	
Ontwikkelingen in de doorbelaste interne uren in 2027 ten opzichte van 2026 aan dit programma	-100
Kapitaallasten	
In 2026 heeft er eenmalig vervroegde afschrijving plaatsgevonden i.v.m. GGA Meers	376
Hogere kapitaallasten in 2027 op basis van de actuele investeringsplanning	-450
Brug Urmond	
In 2026 is een incidenteel budget begroot voor de brug Urmond	2.025
Onderzoeken mobiliteit	
Naar aanleiding van het coalitieakkoord zijn in 2027 budgetten beschikbaar gesteld voor o.a. opstellen bruggenplan (50k), onderzoek bocht Scharberg (50k) onderzoek rondom scholen (75k)	-175

Economie

Inleiding

Het programma economie richt zich op het versterken van onze economie. Door onze goede geografische ligging in de (Eu)regio aan diverse snelwegen, de aanwezigheid van een haven en waterwegen en de nabijheid van industriecluster Chemelot is Stein een bedrijvige gemeente die aantrekkelijk is voor diverse soorten MKB bedrijven en grotere maakbedrijven. Ook werken we in dit programma aan de versterking van onze vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme en ons detailhandel beleid.

Wat willen we bereiken?

Er wordt gebouwd aan een sterke, toekomstbestendige en duurzame lokale economie, waarin economische ontwikkeling hand in hand gaat met een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving. Door kansen rondom Chemelot, bedrijventerreinen en het lokale bedrijfsleven optimaal te benutten, wil de gemeente werkgelegenheid, innovatie en ondernemerschap versterken, zonder daarbij de leefbaarheid van de kernen uit het oog te verliezen. Samenwerking met inwoners, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke partners staat hierbij centraal, waarbij de gemeente een verbindende en faciliterende rol vervult.

Daarnaast wil de gemeente zorgen voor vitale winkelgebieden, bedrijventerreinen en een aantrekkelijk buitengebied, waarin ondernemers ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en lokaal ondernemerschap wordt gestimuleerd. Er wordt gewerkt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, een sterke arbeidsmarkt en levendige kernen. Het uiteindelijke doel is een gemeente waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en ondernemen. Daarbij is het goed ondersteunen en faciliteren van evenementenorganisatoren essentieel.

Wat gaan we er voor doen?

Chemelot

Bij de vaststelling van de 'Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot' heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waarin de medewerking aan ontwikkelingen op Chemelot wordt gekoppeld aan verbeteren van de leefbaarheid voor de omgeving. Als eerste project (en pilot) is hiervoor de ontwikkeling van de multimodale corridor (MMC) gebruikt. Hiertoe is een handelingskader omgevingskwaliteit opgesteld en aan de hand van een uitgebreid participatietraject, dat tot op heden nog doorloopt, toegepast. De resultaten van de toepassing van het handelingskader zijn verankerd in regels in het omgevingsplan voor de MMC, waardoor het bovenwettelijk kader dat tot stand is gekomen, geldt als bindende regels waaraan Chemelot zich dient te houden. De ervaringen van het proces en de toepassing van het handelingskader omgevingskwaliteit worden geëvalueerd. Daarna wordt bezien of het mogelijk is (bovenwettelijke) leefbaarheidsmaatregelen in een beleidsregel op te nemen.

Het Omgevingsprogramma Haven Stein wordt naar verwachting in Q1 2027 opgeleverd. In het programma komen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder de energie- en grondstoffentransitie, omgevingskwaliteit, verkeersafwikkeling en de verbinding met Chemelot. Na oplevering wordt bekeken op welke wijze een verdere invulling kan worden gegeven aan de uitvoering van het programma. Deelname van gemeente Stein aan de BluePorts Limburg-samenwerking is voorzien in Q4 2026. In 2027 bekijken we op welke wijze Stein aan de hieruit voortvloeiende gezamenlijke projecten kan deelnemen en welke financiële middelen, naast de jaarlijkse deelnemersbijdrage, hiervoor beschikbaar gesteld dienen worden.

Het 'Leefbaarheidsfonds Omgeving Chemelot' kent een tijdelijk karakter, na 2026 stopt het fonds. Gelet op de positieve impuls naar de omgeving is in het coalitieakkoord jaarlijks een structurele bijdrage € 25.000 beschikbaar gesteld om tot en met 2029 in een nieuw leefbaarheidsfonds te

storten. Voorwaardelijk is de deelname van de overige partners: provincie Limburg, gemeente Sittard-Geleen en Chemelot.

Arbeidsmarkt
Er wordt een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de gemeente Stein in regionaal verband de verbinding tussen het onderwijs en lokale ondernemers kan versterken. Voor het verkennend onderzoek is vanuit het coalitieakkoord incidenteel € 25.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Bedrijventerreinen en leefomgeving
In 2027 wordt een Omgevingsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen opgesteld. Voor het opstellen van dit programma is een budget van € 35.000 in deze begroting opgenomen. In dit programma is ruimte voor thema's zoals veiligheid, ruimtegebruik, bereikbaarheid, vergroening, leefbaarheid en verduurzaming. De basisvoorwaarde voor uitvoering van dit programma is het (parallel) versterken van de samenwerking met lokale ondernemers door het vanaf 2027 introduceren en structureel inzetten van parkmanagement en/of oprichten van een ondernemersvereniging voor alle bedrijventerreinen in Stein. De uitvoering van het programma en de financiering hiervan wordt per project samen met ondernemers vormgegeven en geprioriteerd. Hiervoor wordt een jaarlijks budget van € 60.000 gevraagd.
De deelname aan AmbitieusMKB046 wordt voortgezet.

Lokaal vestigingsklimaat en ondernemerschap
De gemeente blijft initiatieven van het Ondernemersfonds Stein ondersteunen en streeft, in samenwerking met ondernemers, naar een effectievere inzet van het fonds. In 2027 wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden vormgegeven, bijvoorbeeld door het verstrekken van een jaarlijkse subsidie. Voorwaarde is dat de gemeentelijke bijdrage leidt tot aantoonbare meerwaarde voor de gehele gemeente en een positieve impuls geeft aan het ondernemerschap en de lokale economie.

Evenementen
Er wordt ingezet op het intensiveren van de ondersteuning aan evenementenorganisatoren, waarbij waar mogelijk wordt ondersteund in de voorbereiding en uitvoering. Daarbij wordt onderzocht of het werken met een raamovereenkomst voor bijvoorbeeld beveiligingsdiensten en andere ondersteunende voorzieningen kan bijdragen aan meer eenvoud, kwaliteit en veiligheid bij de organisatie van evenementen.
Om dit te bewerkstelligen wordt een tussentijdse evaluatie van het evenementenbeleid 2024-2028 uitgevoerd, waarbij er aanvullend een onderzoek wordt gedaan naar de ambitie om de ondersteuning van evenementenorganisatoren en -organisaties te intensiveren. Aan de hand van de uitkomsten wordt in 2027 een nieuwe uitvoeringsagenda opgesteld en, indien noodzakelijk, wordt het beleid aangepast. Voor de uitvoering van de evaluatie en het onderzoek is vanuit het coalitieakkoord € 25.000 beschikbaar gesteld en is in de deze begroting opgenomen.

Toerisme
De in 2023 vastgestelde Toeristische Visie Stein Hart van de Maasvallei 2023-2026 wordt met een jaar verlengd aangezien deze nog actueel is en geen aanpassing behoeft.
In 2027 wordt het toeristisch budget verder ingezet voor de positionering van Stein als Hart van de Maasvallei in samenwerking met diverse stakeholders zoals de toeristische werkgroep Maaskentj, het RivierPark Maasvallei, de buurgemeenten in de Grensmaasvallei en eigen inwoners en ondernemers. De toeristische infrastructuur is in de laatste jaren bijna afgerond. De nadruk zal vooral liggen op de ontwikkeling van toeristische producten en verbreding van het aanbod om bredere doelgroepen aan te trekken. Samen met het taakveld cultuur is er extra aandacht voor het bijzondere erfgoed in onze gemeente en worden rondom landelijke dagen zoals de Dag van Kasteel en Open Monumentendag extra activiteiten georganiseerd.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Chemelot	In het dossier Chemelot de rol van verbinder en samenwerkingspartner structureel verankeren	2026 en verder
Chemelot	Versterken van het bovenwettelijk kader en waar nodig nader uit te werken	2026 en verder
Bedrijventerreinen	Opstellen van programma bedrijventerreinen en daarna invulling aan geven	2027-2028
Lokaal vestigingsklimaat en ondernemerschap	Vastleggen in gemeentelijk beleid dat lokale ondernemers actief worden geïnformeerd en betrokken bij kansen op het gebied van opdrachten, samenwerking en uitvoering	2026 en verder
Lokaal vestigingsklimaat en ondernemerschap	Lokale ondernemers worden nadrukkelijker betrokken bij gemeentelijke inkoop- en aanbestedingstrajecten (uitvoering bij programma Bestuur en ondersteuning)	2026-2027
Lokaal vestigingsklimaat en ondernemerschap	Het ondernemersfonds verder stimuleren en effectiever inzetten	2027 en verder
Evenementen	Intensiveren van de ondersteuning bij de organisatie van evenementen	2027
Arbeidsmarkt	Verkenning om een platform te ontwikkelen dat de verbinding tussen onderwijs en lokale ondernemers versterkt	2027

Wat gaat het kosten?

Economie (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	1.176	1.456	1.343	1.269	1.278	1.285
Baten	411	436	457	479	491	502
Resultaat	**-765**	**-1.020**	**-886**	**-790**	**-787**	**-782**

Economie

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Chemelot	
Met ingang van 2027 is er een beleidsmedewerker aan de formatie toegevoegd. De kosten die voorheen op inhuur stonden vallen weg. Dit zorgt per saldo tot een afname van de kosten	45
Doorbelasting	
Ontwikkelingen in de doorbelaste interne uren in 2027 ten opzichte van 2026 aan dit programma	-41
Opstellen havenvisie	
In 2026 was er geld beschikbaar gesteld voor het opstellen van de havenvisie. Deze gelden vervallen in 2027	50
Parkmanagement	
Met ingang van 2027 zijn er structurele middelen nodig voor de uitvoering van het parkmanagement	-60
Bedrijventerrein	

Economie

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Voor het onderzoek naar omgevingsprogramma bedrijventerrein zijn er voor 2027 extra middelen nodig	-35
Evenementen	
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 geld beschikbaar gesteld voor een onderzoek intensivering vormgeving evenementen	-25
Onderzoek arbeidsmarktplatform	
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 geld beschikbaar gesteld voor een onderzoek arbeidsmarktplatform	-25
Toerisme	
De uitvoeringskosten voor het uitvoeringsprogramma toerisme 2023-2026 zijn in 2027 lager dan in 2026	239
Economische samenwerking	
Vanuit het strategische budget economische samenwerking zijn de budgetten overgeheveld naar beleid	-79
Cultureel erfgoed	
In 2026 waren er eenmalig hogere uitgaven inzake het project bandkeramiek ten opzichte van 2027	30

Onderwijs

Inleiding
Het programma onderwijs richt zich op onze kinderen en jongeren. Binnen dit programma wordt gewerkt aan kwalitatief goede basisscholen in onze kernen en de middelbare school Groenewald.

Wat willen we bereiken?
Het doel is om alle kinderen in de gemeente toegang te bieden tot kwalitatief goed, veilig en toekomstbestendig onderwijs, dicht bij huis en in een omgeving waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door te investeren in duurzame onderwijsvoorzieningen, een sterke samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp, verenigingen en de gemeente, en door kansengelijkheid centraal te stellen, wordt gewerkt aan gelijke ontwikkelkansen voor ieder kind. Vroeg- en voorschoolse educatie, taal- en leesbevordering en passende ondersteuning dragen eraan bij dat onderwijsachterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen en verkleind.

Daarnaast is het streven om onderwijsvoorzieningen duurzaam en toekomstbestendig te organiseren. Schoolgebouwen moeten aansluiten bij de behoeften van leerlingen en de ontwikkelingen binnen de gemeente, met aandacht voor duurzaamheid, een gezond binnenklimaat en multifunctioneel gebruik. Door de verdere ontwikkeling van integrale kindcentra te stimuleren, waarin onderwijs, opvang, jeugdhulp, sport, cultuur en welzijn nauw samenwerken, ontstaat een sterke pedagogische basis rondom kinderen en gezinnen. Zo blijft goed onderwijs een belangrijke pijler voor de leefbaarheid, sociale samenhang en toekomstbestendigheid van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Onderwijsbeleid
In de periode 2026-2029 wordt ingezet op het bevorderen van kansengelijkheid door middel van vroeg- en voorschoolse educatie, taal- en leesbevordering en passende ondersteuning. Daarnaast wordt in 2027 de Menukaart Gelijke Kansen ontwikkeld. Hiermee krijgen scholen via één centraal gesprek toegang tot een samenhangend aanbod van verschillende maatschappelijke partners op thema’s zoals sport en bewegen, cultuur, gezondheid en geldzorgen. Op deze manier worden scholen ontzorgd en wordt de samenwerking rondom kinderen en gezinnen versterkt.

Het onderwijskansenbeleid wordt de komende jaren verder ontwikkeld en verbonden met de bredere gemeentelijke aanpak rondom jeugd, gezondheid en participatie. Het nieuwe beleid voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) biedt hiervoor een belangrijke basis. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar het voorkomen van onderwijsachterstanden, maar ook naar de omstandigheden die de ontwikkeling en schoolloopbaan van kinderen beïnvloeden. De samenwerking met scholen, kinderopvang en maatschappelijke partners wordt verder versterkt, zodat ondersteuning zoveel mogelijk preventief, dichtbij en in samenhang kan worden ingezet.

Onderwijshuisvesting
De gemeente blijft investeren in kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen. De ontwikkeling van de nieuwbouw van De Maaskei in Urmond wordt voortgezet, met als doel realisatie richting schooljaar 2029-2030. Daarnaast wordt het Integrale Huisvestingsplan geactualiseerd, zodat prioriteiten opnieuw kunnen worden afgewogen op basis van actuele ontwikkelingen, leerlingenaantallen en financiële haalbaarheid. Daarbij is aandacht voor onder andere duurzaamheid, ventilatie en multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen. Ook wordt de ontwikkeling van integrale kindcentra gestimuleerd. Voor deze actualisatie van het Integrale Huisvestingsplan (IHP) is vanuit het coalitieakkoord een budget van incidenteel € 25.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Leerlingenvervoer

In 2027 breiden we het bestaande registratiesysteem van team jeugd uit met een nieuwe applicatie leerlingenvervoer. Deze applicatie ondersteunt de gemeente bij een uniforme, digitale en geautomatiseerde toetsing, inclusief automatische kilometerberekening en digitale besluitvorming. Hiermee realiseren we een structurele efficiencyverbetering in het proces leerlingenvervoer.

Kansengelijkheid

Goed onderwijs begint al voordat kinderen naar de basisschool gaan. Daarom wordt de komende bestuursperiode ingezet op het verder versterken van kansengelijkheid vanaf de eerste levensjaren. Samen met kinderopvangorganisaties, scholen en onderwijsadvies wordt gewerkt aan kwalitatief goede voor- en vroegschoolse educatie, zodat kinderen met een risico op een onderwijsachterstand tijdig passende ondersteuning ontvangen. De kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie wordt de komende jaren planmatig gevolgd en verbeterd aan de hand van de ontwikkelde kwaliteitscyclus. Daarbij wordt nadrukkelijk ingezet op ouderbetrokkenheid, een doorgaande ontwikkellijn tussen kinderopvang en basisonderwijs en een goede samenwerking tussen onderwijs, jeugd, gezondheid en maatschappelijke partners.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in taal- en leesbevordering, omdat een goede taalontwikkeling een belangrijke basis vormt voor schoolsucces, gezondheid en maatschappelijke participatie. Hierbij wordt aangesloten bij landelijke ontwikkelingen rondom basisvaardigheden en wordt samenwerking gezocht met scholen, bibliotheek, kinderopvang en andere partners. Waar nodig wordt passende ondersteuning georganiseerd, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en onderwijsachterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen of verkleind.

Binnen het onderwijskansenbeleid wordt de komende periode verder ingezet op een sterke basis voor jonge kinderen. De peuteropvang en voorschoolse educatie vormen hierbij een belangrijke schakel. In 2027 wordt een kwaliteitsslag gemaakt binnen de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), onder andere door de uitvoering van een audit en het werken met een nieuw plan voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Hiermee wordt gericht gewerkt aan het verder versterken van de kwaliteit van de VVE, het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsrisico's en het bieden van passende ondersteuning. Ook houden we aandacht voor een laagdrempelige toegang van de peuteropvang, een passend aanbod voor kinderen met een VVE-indicatie en een sterke samenwerking met ouders en partners rondom het jonge kind.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Onderwijsbeleid	Kansengelijkheid binnen het onderwijs bevorderen door in te zetten op vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), taal- en leesbevordering en passende ondersteuning	2026-2029
Onderwijshuisvesting	Realiseren van de nieuwbouw De Maaskei Urmond	2026-2029
Onderwijshuisvesting	Het Integrale Huisvestingsplan (IHP) actualiseren	2026-2027

Wat gaat het kosten?

Onderwijs (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	3.506	4.086	4.303	4.547	4.809	4.862
Baten	680	578	585	591	597	598
Resultaat	**-2.825**	**-3.508**	**-3.718**	**-3.956**	**-4.212**	**-4.264**

Onderwijs

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Doorbelasting	
Ontwikkelingen in de doorbelaste interne uren in 2027 ten opzichte van 2026 aan dit programma	-138
IHP	
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 geld beschikbaar gesteld voor de actualisatie van het IHP	-25

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding
Het programma sport, cultuur en recreatie is gericht op het gezond houden van onze inwoners met een actief sport- en beweegaanbod, zingeving, ontspanning en ontwikkeling. Daarnaast draagt een groot cultuur- en erfgoedaanbod bij aan het versterken van onze gemeente als toeristische gemeente, waar volop mogelijkheden zijn voor recreatie.

Wat willen we bereiken?
Sport, cultuur en recreatie spelen een belangrijke rol in een gezonde, vitale en verbonden samenleving. Wanneer voorzieningen laagdrempelig toegankelijk zijn, accommodaties op orde blijven en initiatieven op het gebied van welzijn, gezondheid en ontmoeting elkaar versterken, profiteren zowel inwoners als verenigingen hiervan. Sport, cultuur en recreatie vormen daarmee een waardevolle basis voor een sterke gemeenschap.

De inzet is gericht op het ondersteunen van verenigingen, het verbeteren en toekomstbestendig maken van sport- en cultuuraccommodaties en het creëren van meer mogelijkheden voor ontmoeting en maatschappelijke participatie. Daarnaast wordt gewerkt aan een sterkere verbinding tussen het sociaal domein, het onderwijs en het sport-, cultuur- en recreatiebeleid. Op deze manier leveren sport en cultuur een belangrijke bijdrage aan gezondheid, participatie en preventie.

Wat gaan we er voor doen?

Sport
Zuid-Limburg kampt al heel lang met een zeer hardnekkige gezondheidsachterstand. Inwoners van deze regio leven korter en minder jaren in goede gezondheid. Vaak ontstaat de achterstand al aan het begin van het leven. Bijvoorbeeld door vroeggeboorte, overgewicht, achterstand op school, armoede of stress bij ouders. De achterstand wordt van generatie op generatie doorgegeven. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de GGD, de Provincie Limburg en vele partners willen samen de trend doorbreken. In 2030 is de ambitie om de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg met een kwart te hebben ingelopen ten opzichte van de rest van Nederland. Dat is de gezamenlijke ambitie. Ook wel de Trendbreuk-ambitie genoemd.

In maart 2026 hebben alle wethouders sport van gemeenten in Zuid-Limburg het zogenaamde Regionaal Bestuursakkoord sport en bewegen getekend met als doel samenwerking op het gebied van sport en bewegen op Zuid-Limburg niveau te versterken. De komende twee jaar zijn erop gericht om samen met andere gemeenten de samenwerking te verdiepen en projecten met onder andere het thema vitale en gezonde kantine uitvoeren. Ook gaat het netwerk van clubondersteuners aan de slag met onder andere de onderwerpen roken en alcohol.

In 2027 wordt het vervoer voor het bewegingsonderwijs in de gemeente Stein aanbesteed.

Vitaliteitsbeleid
Momenteel wordt verkend op welke manier dit beleid wordt vormgegeven. De onderdelen sport, bewegen, gezondheid, verenigingen en vitaliteit krijgen in ieder geval een plek. In 2028 wordt een nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de drempel voor deelname aan verenigingen, niet/anders georganiseerde sport en commerciële sport te verlagen. Voor de uitvoering van dit onderzoek is vanuit het coalitieakkoord een budget van € 25.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Sportaccommodaties
Met externe beheerders worden concrete afspraken gemaakt over het onderhoud en de kwaliteitsverbetering van sportaccommodaties. Jaarlijks wordt samen met de externe beheerder en de betreffende sportvereniging een plan van aanpak opgesteld, waarin de benodigde onderhouds-

en verbetermaatregelen worden vastgelegd en geprioriteerd. Deze werkwijze is vanaf het afgelopen sportseizoen succesvol toegepast en zorgt voor meer duidelijkheid over verantwoordelijkheden, een betere afstemming en een structurele aanpak van het onderhoud en de kwaliteitsverbetering van de sportaccommodaties.

Cultuur, bibliotheek en geletterdheid

Stimuleren van het dialect

Dialect wordt gezien als een waardevol onderdeel van de lokale identiteit en cultuur. Het gebruik van de streektaal draagt bij aan herkenning, verbinding en het versterken van gemeenschapsgevoel binnen onze kernen. Er wordt ingezet op het stimuleren van het verstaan en spreken van dialect door inwoners van gemeente Stein.

Participatie

Participatieverordening, met uitdaagrecht

In 2026 wordt een nieuwe participatieverordening opgesteld, waarin ook het uitdaagrecht wordt opgenomen. Hiermee willen we inwoners en maatschappelijke organisaties meer mogelijkheden bieden om actief mee te denken, initiatieven te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te nemen voor voorzieningen en activiteiten in de gemeente.

In 2027 wordt het uitdaagrecht in de praktijk getest door middel van een pilot met Stichting Erfgoed Stein. De stichting gaat hierbij het beheer van haar gebouw zelf uitvoeren. Met deze pilot doen we ervaring op met de toepassing van het uitdaagrecht en brengen we in beeld welke kansen, aandachtspunten en randvoorwaarden daarbij een rol spelen. De opgedane ervaringen worden gebruikt om het uitdaagrecht verder vorm te geven en waar nodig aan te scherpen.

In 2027 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstbestendigheid van de exploitatie en het beheer van MFC's en andere maatschappelijk waardevolle accommodaties, waaronder Sporthal Overmunthe. Het onderzoek brengt de huidige situatie, de maatschappelijke functie en de mogelijkheden voor toekomstig beheer en exploitatie in beeld. Dit met in achtneming van de positie van de huidige exploitanten. Daarbij wordt onderzocht welke vormen van beheer en exploitatie passend zijn bij de verschillende accommodaties en welke mogelijkheden er zijn om de exploitatie waar mogelijk te versterken. Het onderzoek biedt daarmee een kader voor de wijze waarop de gemeente met deze accommodaties omgaat, ook wanneer in de toekomst een nieuwe beheerder of exploitant nodig is. Hierbij wordt onder andere gekeken naar mogelijkheden om de exploitatie te verbreden, bijvoorbeeld door het benutten van meer commerciële activiteiten, zonder de maatschappelijke functie van de accommodatie uit het oog te verliezen.

Groen en openbare ruimte

Programma groen

In 2027 wordt het actuele Groenbeleidsplan 2016 vervangen door een Programma Groen. Hiermee wordt het beleid op het gebied van groen, natuur en landschap geactualiseerd.

Oplossingen onderzoeken voor knelpunten groen

Er worden mogelijkheden onderzocht, waar relevant, voor verbetering van recreatieve voorzieningen in de openbare ruimte, zoals extra zitgelegenheden, voldoende fietsvoorzieningen en het opknappen van openbare ontmoetingsplekken zoals het Heidekamppark, Kasteelpark Elsloo, Rivierpark Maasvallei en overige natuurgebieden.

Voor Kasteelpark Elsloo en het Elslooërbos wordt er samen met betrokken partijen gezocht naar oplossingen voor bestaande knelpunten. De gemeente is bereid hierin een ondersteunende en co financierende rol te vervullen, zonder daarbij de volledige financiële verantwoordelijkheid over te nemen. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor oplossingen. Hierbij is een samenwerking met IVN Elsloo, DOP Elsloo, Stichting Limburgs Landschap en NV Theodora van belang.

Tevens zoeken we een passende oplossing voor de Scharberg, waarbij het herstel van de zichtlijnen op het Julianakanaal een belangrijk aandachtspunt blijft. Er wordt actief overlegd met

Rijkswaterstaat voor het creëren van zichtlijnen op de Scharberg ter hoogte van verschillende zitbankjes. We zetten in op het vastleggen in een bruikleenovereenkomst.

Areaaluitbreiding openbaar groen
Vanwege areaaluitbreiding beheer openbaar groen, vanuit de afgeronde projecten "Poolster" en "Michiel de Ruijterstraat" in Elsloo, wordt er aanvullend structureel budget gevraagd van € 40.000 om deze groenvoorzieningen via het onderhoudsprogramma kwalitatief op het vereiste niveau te kunnen onderhouden.

Recreatie

In 2027 wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden een lager toegangstarief voor inwoners van de gemeente bij recreatieve voorzieningen mogelijk is. Met dit onderzoek wil de gemeente de toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen voor haar inwoners vergroten.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Verenigingen	Onderzoeken mogelijkheden om drempel voor deelname aan verenigingen te verlagen	2028
Recreatie	Onderzoeken of inwoners voordeel kunnen krijgen bij recreatieve voorzieningen	2027
Groen en openbare ruimte	Met externe beheerders worden duidelijke afspraken gemaakt over onderhoud en kwaliteitsverbetering	Doorlopend
Groen en openbare ruimte	Oplossingen onderzoeken voor bestaande knelpunten Kasteelpark Elsloo en Elslooërbos	2027
Groen en openbare ruimte	Passende oplossing onderzoeken voor de knelpunten bij de Scharberg	2026-2027
Participatie en maatschappelijke voorzieningen	Opstellen participatieverordening, met uitdaagrecht	2026-2027
Participatie en maatschappelijke voorzieningen	Onderzoek inzake MFC's en andere maatschappelijk waardevolle accommodaties	2027
Sportaccommodaties	Onderzoek naar sportvelden voetbalclubs	2028

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
Steinerbos BV	Privaat	Bijdrage aan de vrijetijdseconomie en toerisme
NV Theodora	Privaat	Bijdrage aan het in stand houden van kasteel Elsloo en het kasteelpark.

Wat gaat het kosten?

Sport, cultuur en recreatie (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	7.190	8.145	7.307	7.294	7.367	7.322
Baten	676	748	676	686	696	564
Resultaat	**-6.514**	**-7.397**	**-6.631**	**-6.608**	**-6.671**	**-6.758**

Sport Cultuur en Recreatie

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Doorbelasting	
Ontwikkelingen in de doorbelaste interne uren in 2027 ten opzichte van 2026 aan dit programma	-96
Onderzoek sport en bewegen	
Vanuit het coalitieakkoord is er in 2027 een budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van een onderzoek naar verenigingen en sport en bewegen	-25
Spuk sport	
De nieuwe regeling (vervanger brede spuk) valt in 2027 lager uit	-30
Sportbeleid	
De lasten behorende bij de nieuwe regeling (vervanger brede spuk) waren in 2027 nog niet begroot	-61
Kapitaallasten	
Hogere kapitaallasten in 2027 op basis van de actuele investeringsplanning	-19
Kunst en cultuur	
Vanuit het coalitieakkoord is er in 2027 budget beschikbaar gesteld voor de borging van kunst en cultuur	-75
Steinerbos	
De incidentele bijdrage aan Steinerbos valt weg in 2027	1.146
Cultuurcoach	
Het begrote budget cultuurcoach is in 2027 afgeraamd i.v.m. het nieuwe budget kunst en cultuur	39
Cultureel erfgoed	
Het eenmalige beschikbare budget musea valt weg in 2027	25
Openbaar groen	
Vanaf 2027 is er extra budget opgenomen voor beheer openbaar groen in verband met areaaluitbreiding	-43
In 2027 is er extra budget opgenomen voor opstellen groenbeleidsplan.	-30

Sociaal Domein

Inleiding

Binnen het programma sociaal domein werken we met maatschappelijke partners en inwoners aan het versterken van de zelfredzaamheid van onze inwoners van jong tot oud. We geven binnen het sociaal domein uitvoering aan de wet maatschappelijke ondersteuning, de participatiewet en de jeugdwet. Daarnaast richt het sociaal domein zich ook op laagdrempelige voorzieningen dichtbij onze inwoners en ondersteunen wij hierbij. Denk aan mantelzorg, inclusie van mensen met een beperking, beschermd wonen, veiligheid in afhankelijkheidsrelaties en specifieke opgaven op het gebied van jong zijn en ouder worden of sociale cohesie in wijken en kernen.

Wat willen we bereiken?

Het doel is een sterke, toegankelijke en toekomstbestendige sociale basis te realiseren waarin alle inwoners kunnen meedoen en, waar mogelijk, zelfstandig en vitaal kunnen leven. Preventie vormt daarbij het uitgangspunt: door vroegtijdig te investeren in welzijn, ontmoeting, gezondheid en ondersteuning kan zwaardere problematiek zoveel mogelijk worden voorkomen en neemt de druk op specialistische zorg af. In samenwerking met inwoners, vrijwilligers, verenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs, zorgpartners en ondernemers wordt de samenhang binnen het sociaal domein versterkt. Daarbij is er bijzondere aandacht voor jongeren, ouderen, mantelzorgers en kwetsbare inwoners, zodat iedereen passende ondersteuning kan ontvangen en gelijke kansen heeft om actief deel te nemen aan de samenleving.

Daarnaast is het streven om het sociaal domein duurzaam, effectief en financieel houdbaar te organiseren. Door een betere verbinding tussen beleid, uitvoering en financiën ontstaan beter onderbouwde keuzes en een doelmatige inzet van beschikbare middelen. Met een integrale aanpak en een nieuwe sociaal-maatschappelijke visie wordt een stevige basis gelegd voor een gezonde, inclusieve en veerkrachtige gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Sociale basis

Sociaal-Maatschappelijke visie

De sociaal-maatschappelijke visie wordt in 2026 vastgesteld en voorgelegd aan de gemeenteraad. De verdere uitwerking vindt plaats vanaf 2027 in 3 programma's met ieder een uitvoeringsplan.

Informele zorg

Mantelzorg speelt een belangrijke rol in het mogelijk maken dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren en deelnemen aan de samenleving. Door de toenemende vergrijzing en de groeiende druk op de zorg neemt het belang van mantelzorg verder toe. Daarom wordt onderzocht welke aanvullende impulsen kunnen bijdragen aan het versterken van mantelzorg binnen de gemeente Stein.
Een belangrijk aandachtspunt is het bereiken van mantelzorgers die momenteel niet in beeld zijn. Veel inwoners bieden ondersteuning aan een partner, familielid, vriend of buur, zonder zichzelf als mantelzorger te herkennen. Hierdoor wordt beschikbare ondersteuning niet altijd gevonden of benut. Samen met maatschappelijke organisaties, welzijnspartners en zorgaanbieders wordt verkend hoe deze groep beter bereikt kan worden en hoe meer mantelzorgers bekend kunnen worden bij de gemeente.
Daarnaast wordt onderzocht welke factoren bijdragen aan het voorkomen en verminderen van overbelasting en hoe mantelzorgers zich voldoende gezien, gehoord en gewaardeerd kunnen voelen. Daarbij wordt gekeken naar mogelijkheden om mantelzorgers tijdig te ondersteunen, de toegang tot informatie en voorzieningen te verbeteren en waar mogelijk de inzet van respijtzorg en andere vormen van ontlasting te stimuleren.

Bij deze verkenning worden de acht vraaggebieden voor mantelzorgondersteuning van Movisie gebruikt als inhoudelijk kader. Deze vraaggebieden bieden inzicht in de verschillende vormen van ondersteuning waaraan mantelzorgers behoefte kunnen hebben en vormen een praktische kapstok om te beoordelen of het huidige aanbod aansluit bij de behoeften van mantelzorgers in de gemeente Stein.

Ook wordt gekeken naar succesvolle voorbeelden uit de regio en andere gemeenten. Een eerder onderzoek onder geregistreerde mantelzorgers leverde een beperkte respons op. Daarom wordt aanvullend onderzocht welke werkwijzen elders bijdragen aan het versterken van mantelzorg, het voorkomen van overbelasting, het vergroten van de zichtbaarheid van mantelzorgers en het bevorderen van waardering. De resultaten van deze verkenning worden gebruikt om te bepalen welke maatregelen passend zijn voor de gemeente Stein.

Hiermee wordt toegewerkt naar een situatie waarin meer mantelzorgers in beeld zijn, mantelzorgers tijdig passende ondersteuning kunnen vinden en zij zich voldoende gewaardeerd voelen, zodat zij hun belangrijke rol zo goed mogelijk kunnen blijven vervullen.

Wijkinformatiepunten
De wijkinformatiepunten vormen een laagdrempelige voorziening in iedere kern waar inwoners terecht kunnen met vragen over ondersteuning, welzijn, zorg, wonen en participatie. Om de toegankelijkheid en kwaliteit van deze voorziening te waarborgen worden de wijkinformatiepunten gecontinueerd en verder ontwikkeld. De doorontwikkeling van de wijkinformatiepunten krijgt vorm door structurele afstemming tussen de betrokken partners. Tijdens periodieke bijeenkomsten worden ervaringen uitgewisseld, ontwikkelingen besproken en verbetermogelijkheden in kaart gebracht. Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere zichtbaarheid en bekendheid van de wijkinformatiepunten. Hiervoor is een communicatieplan opgesteld dat de komende periode verder wordt uitgevoerd.

Om inwoners zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen wordt ook geïnvesteerd in de deskundigheid van de professionals en vrijwilligers die werkzaam zijn binnen de wijkinformatiepunten. Daarom wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezige kennis en vaardigheden. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken op welke onderwerpen deskundigheidsbevordering wenselijk is, zodat medewerkers inwoners adequaat kunnen informeren, ondersteunen en doorverwijzen.
Door te blijven investeren in kwaliteit, samenwerking en bekendheid wordt de functie van de wijkinformatiepunten als herkenbare en toegankelijke toegang tot ondersteuning verder versterkt.

Door als gemeente actief deel te nemen aan regionale samenwerkingsverbanden sluiten lokale opgaven en regionale ontwikkelingen beter op elkaar aan. Kennis, afspraken en ontwikkelingen uit deze overleggen worden gedeeld binnen de organisatie en vertaald naar beleid en uitvoering. Zo versterken we de samenhang tussen gezondheid, preventie en ondersteuning. Er worden hierbij bewuste keuzes gemaakt over waar regionale samenwerking de meeste meerwaarde heeft. Deze werkwijze sluit aan op de sociaal-maatschappelijke visie en de daarin gestelde ambities. Het bestaande regionale aanbod wordt gemonitord en de beschikbare voorzieningen en samenwerkingsmogelijkheden worden in beeld gebracht. Op basis daarvan bepalen we waar versterking of aanvullende afspraken nodig zijn. Zo werken we samen met zorg- en welzijnspartners aan toegankelijke, passende ondersteuning voor inwoners, zoveel mogelijk dichtbij huis.

De sturingsinformatie binnen het Sociaal Domein wordt verder ontwikkeld. Hiermee ontstaat er beter inzicht in trends, ontwikkelingen en de effecten van beleid en uitvoering. Op basis van actuele gegevens kunnen ontwikkelingen tijdig gesignaleerd worden, kunnen er prognoses gemaakt worden en kan er beter vooruitgekeken worden. Deze informatie vormt de basis voor onderbouwde inhoudelijke en financiële keuzes. Hierdoor kan tijdig worden bijgestuurd, gerichter

worden gestuurd op de maatschappelijke opgaven en kan de gemeenteraad beter worden geïnformeerd over de ontwikkeling en positie van het sociaal domein.

Inclusie
De gemeente geeft invulling aan inclusie door het perspectief van inwoners en ervaringsdeskundigen mee te nemen in beleid en uitvoering. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de Adviesraad Sociaal Domein en de daaronder vallende Klankbordgroep Inclusie en Toegankelijkheid. Deze worden ook de komende periode betrokken bij ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, zodat signalen, ervaringen en aandachtspunten vanuit inwoners worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van beleid.

Vergrijzing
De vergrijzing leidt de komende jaren tot een toenemende vraag naar ondersteuning, passende woningen, informele zorg en voorzieningen. Om inwoners zo lang mogelijk zelfstandig, gezond en actief te laten deelnemen aan de samenleving wordt ingezet op preventie, sociale verbinding en toegankelijke ondersteuning.

Op het gebied van preventie en toegankelijke ondersteuning wordt voortgebouwd op het onderzoek naar ouderencommunicatie en het aanvullende onderzoek onder 60-plussers. De uitkomsten worden benut om inwoners beter te bereiken met informatie, activiteiten, voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden die bijdragen aan zelfstandig en vitaal ouder worden. Daarbij wordt ingezet op een toegankelijke informatievoorziening via zowel digitale als niet-digitale kanalen en op een betere ontsluiting van het bestaande aanbod op het gebied van welzijn, gezondheid en ondersteuning. Ook wordt ingezet op bewustwording rondom thema's als gezond ouder worden, wonen en toekomstige ondersteuningsbehoeften, zodat inwoners tijdig passende keuzes kunnen maken. Daarnaast wordt ingezet op preventieve thema's zoals valpreventie, bewegen, het voorkomen van eenzaamheid, digitale vaardigheden en weerbaarheid tegen digitale criminaliteit. Hiermee wordt beoogd zwaardere ondersteuningsvragen zoveel mogelijk te voorkomen of uit te stellen.

Het versterken van sociale verbinding vormt een tweede belangrijke pijler. Een sterk sociaal netwerk draagt bij aan welzijn, zelfredzaamheid en het voorkomen van eenzaamheid. Daarom wordt onderzocht hoe initiatieven zoals voorzorgcirkels kunnen bijdragen aan meer onderlinge betrokkenheid en ondersteuning tussen inwoners. Ook wordt bekeken hoe bestaande ontmoetingsactiviteiten en maatschappelijke initiatieven beter kunnen aansluiten bij de behoeften van ouderen en mantelzorgers.
Daarnaast wordt gewerkt aan een integrale aanpak rondom dementie. Door de vergrijzing zal het aantal inwoners met dementie de komende jaren toenemen. Daarom wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld waarin wordt uitgewerkt hoe mensen met dementie en hun mantelzorgers zo goed mogelijk kunnen worden ondersteund. Hierbij wordt onder andere gekeken naar laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden, passende activiteiten en ondersteuning voor mantelzorgers. Ook wordt ingezet op het versterken van kennis en bewustwording bij verenigingen, vrijwilligersorganisaties en andere maatschappelijke partners, zodat inwoners met dementie zo lang mogelijk kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Voor de uitvoering van deze ambitie wordt samengewerkt met de beleidsterreinen wonen, gezondheid, sport, cultuur, communicatie en het sociaal domein, zodat een integrale aanpak ontstaat die aansluit bij de gevolgen van de vergrijzing binnen de gemeente Stein.

Jeugd
De jeugdhulp in Nederland staat onder druk. Landelijk nemen de complexiteit van hulpvragen en de instroom in zwaardere vormen van ondersteuning toe. Gemeenten werken binnen de Hervormingsagenda Jeugd aan meer preventie, normaliseren van hulp en het terugdringen van onnodig zware zorg. Tegelijkertijd stijgen de kosten, vooral waar verblijf noodzakelijk is. Deze

ontwikkeling raakt alle regio's in Nederland, maar komt in Zuid-Limburg extra scherp naar voren door demografische trends, spreiding van voorzieningen en een relatief hoge inzet van verblijf.

De kosten stijgen en de vraag blijft complex. De lokale cijfers laten zien dat de jeugdhulp zich de afgelopen jaren steeds meer richting zwaardere vormen van ondersteuning heeft ontwikkeld. Het aantal jeugdigen in de ambulante jeugdhulp is in 2025 licht gestegen ten opzichte van 2024, terwijl het gebruik van zwaardere vormen van jeugdhulp sterker is toegenomen. Zo steeg het aantal jeugdigen onder jeugdbescherming van 18 naar 20 en nam het aantal crisissituaties toe. Deze ontwikkeling naar zwaardere ondersteuning draagt bij aan de stijgende kosten, ook wanneer het totale aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt beperkt groeit. Deze ontwikkeling gaat verder in 2026.

Dit is ook zichtbaar in de financiële cijfers. De totale kosten voor jeugdhulp in Stein zijn gestegen van € 6,7 miljoen in 2023 naar € 7 miljoen in 2024 en € 7,9 miljoen in 2025. Voor 2026 wordt een bedrag van € 8,3 miljoen verwacht. De grootste financiële druk ligt bij jeugdhulp met behandeling en verblijf. De kosten voor behandeling stegen van € 3,9 miljoen in 2025 naar € 4,2 miljoen in 2026, naar verwachting. Binnen verblijf overig stegen de kosten van € 450.000 in 2024 naar € 700.000 in 2025. Ook bij gezinsgericht verblijf, doelgroepenarrangementen (DGA) en jeugdbescherming zijn stijgingen zichtbaar.

Voor 2027 wordt een verdere stijging van de totale kosten voor jeugdhulp verwacht tot circa € 8,7 miljoen. Om de begroting aan te laten sluiten bij de actuele kostenontwikkeling is voor 2027 een incidentele bijstelling van circa € 600.000 nodig. Hiervan heeft € 250.000 betrekking op jeugdhulp met behandeling en € 300.000 op verblijf overig. De resterende bijstelling betreft kleinere stijgingen binnen onder meer gezinsgericht verblijf, doelgroepenarrangementen en jeugdbescherming.

Regionaal zien we hetzelfde patroon: een kleine groep jeugdigen doorloopt zeer intensieve en langdurige trajecten, waardoor de financiële druk sterk toeneemt. De regionale prognose laat twee mogelijke paden zien: een sterk stijgende lijn richting 2030 (boven €118 miljoen) of een gematigder stijging waarbij stabilisatie optreedt rond €97 miljoen. De regionale conclusie luidt: "De financiële ruimte voor transformatie ligt bij trajectduur en zorgzwaarte, niet bij tarief of volume." Dit betekent dat structurele keuzes pas verantwoord zijn wanneer duidelijk is hoe de nieuwe contracten (2028) en de Hervormingsagenda uitwerken op trajectduur en zorgzwaarte.

Een relatief kleine groep jeugdigen maakt gebruik van zwaardere vormen van jeugdhulp en vertegenwoordigt daarmee een aanzienlijk deel van de totale kosten. In 2026 ging het om meer dan 20 jeugdigen binnen jeugdbescherming en meer dan 20 jeugdigen met verblijf, met of zonder behandeling. De stijgende kosten hangen samen met complexere hulpvragen, langere trajecten en schaarste aan passende regionale capaciteit.

De structurele effecten van de Hervormingsagenda Jeugd, de regionale herinrichting en de nieuwe segment overstijgende aanbesteding zijn in 2027 en 2028 nog niet volledig zichtbaar. Daarom wordt voorgesteld de benodigde budgetten voor deze jaren incidenteel bij te stellen. Voor 2029 en verder wordt vooralsnog geen structurele ophoging voorgesteld, omdat wordt verwacht dat de effecten van de hervormingen dan meer zichtbaar worden.

In 2027 wordt daarnaast gewerkt aan de voorbereiding van de segment overstijgende aanbesteding, die in 2028 ingaat. Door verblijf integraal in te kopen, wordt meer samenhang en betere sturing beoogd. 2027 staat daarmee in het teken van het opvangen van de huidige financiële druk en het voorbereiden van de noodzakelijke transformatie van de jeugdhulp.

Hervormingsagenda Jeugd
Binnen de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd wordt ingezet op het versterken van de kwaliteit, effectiviteit en houdbaarheid van jeugdhulp. De nadruk ligt op het eerder signaleren van

ondersteuningsvragen, het versterken van de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen en het normaliseren waar dat passend is, zodat specialistische hulp gerichter kan worden ingezet.

Jeugdpreventie
Naast de inzet binnen de jeugdhulp wordt in Stein verder geïnvesteerd in preventie en het versterken van de leefomgeving van kinderen en jongeren.
De aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving wordt de huidige bestuursperiode structureel verankerd binnen het gemeentelijk preventiebeleid. Daarmee wordt ingezet op een langdurige en integrale preventieve aanpak waarin niet problemen, maar gezonde ontwikkeling, beschermende factoren en kansrijk opgroeien centraal staan. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de beweging van de Hervormingsagenda Jeugd naar meer preventie, het versterken van de sociale basis en het voorkomen van onnodig zware jeugdhulp.

Samen met onderwijs, kinderopvang, ouders, verenigingen, jongerenwerk, zorg- en welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke partners wordt gewerkt aan een sterke pedagogische en sociale basis rondom jongeren. Op basis van de tweejaarlijkse monitor worden gezamenlijk prioriteiten bepaald. De resultaten uit de monitor zijn naar verwachting vóór de zomervakantie van 2027 beschikbaar. Omdat in 2025 al een monitor is afgenomen, worden de nieuwe resultaten vooral gebruikt om te beoordelen of het eerder verkregen beeld wordt bevestigd en worden opvallende ontwikkelingen of uitschieters waar nodig opgepakt. Daarna wordt de monitor weer eenmaal per twee jaar afgenomen. De aanvullende interventies binnen OKO worden samen met partners verder bepaald, met de speerpunten uit de duidingssessie en de bijbehorende infographic als vertrekpunt. Hierover wordt de gemeenteraad nog separaat geïnformeerd. Deze worden vervolgens vertaald naar concrete activiteiten en een planning.

Binnen deze aanpak ligt de nadruk op het versterken van mentale gezondheid en weerbaarheid, het vergroten van ouderbetrokkenheid, het stimuleren van een gezonde leefstijl, het versterken van positieve sociale netwerken en het creëren van voldoende ontwikkel- en ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren.
Om deze werkwijze duurzaam voort te zetten is in het coalitieakkoord vanaf 2027 structureel € 75.000 beschikbaar gesteld en in deze begroting opgenomen.

Ontmoetingsplekken Jeugd
Ontmoeting is een belangrijke beschermende factor voor gezond opgroeien. Daarom wordt de komende bestuursperiode geïnvesteerd in laagdrempelige ontmoetingsplekken waar jongeren elkaar op een veilige manier kunnen ontmoeten, zich kunnen ontwikkelen en ondersteund worden wanneer dat nodig is.
Hierbij gaat het niet alleen om het realiseren van een jongerenspot in 2027, maar nadrukkelijk ook om het behouden, versterken en beter benutten van bestaande ontmoetingsplekken binnen alle kernen van de gemeente. Samen met jongeren, jongerenwerk, verenigingen, scholen en maatschappelijke partners wordt gekeken welke voorzieningen en activiteiten het beste aansluiten bij de behoeften van jongeren. De inzet van straatcoaches, jongerenwerk en andere partners blijven hierbij een belangrijke rol vervullen. Door zichtbaar aanwezig te zijn, contact te onderhouden met jongeren en signalen vroegtijdig op te pakken wordt bijgedragen aan preventie, sociale verbinding en een veilige leefomgeving.

Wmo
In 2027 staat de gemeente Stein voor blijvende uitdagingen binnen de Wmo. De vraag naar ondersteuning en de complexiteit van zorgvragen vragen om blijvende aandacht en een passende aanpak. De gemeente is gestart met het verder in beeld brengen van de ontwikkeling in de ondersteuningsbehoefte en de complexiteit van de problematiek. Dit onderzoek en de monitoring hiervan worden in 2027 voortgezet, zodat de gemeente ontwikkelingen beter kan duiden en hier tijdig op kan inspelen.

Om voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen wordt ingezet op innovatie en vernieuwing binnen de Wmo. Digitalisering en technologische ontwikkelingen bieden kansen om processen te ondersteunen, de administratieve belasting te beperken en professionals optimaal te faciliteren. In 2027 worden deze ontwikkelingen verder verkend en toegepast, waarbij wordt gestuurd op een effectieve en toekomstbestendige uitvoering van de Wmo. De ervaringen en resultaten worden benut om keuzes te maken over de verdere ontwikkeling en structurele inzet van vernieuwende werkwijzen.

Naast ontwikkelingen binnen de uitvoering van de Wmo zijn ook landelijke ontwikkelingen van invloed op de gemeentelijke opgaven. De invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage is uitgesteld en gaat op zijn vroegst per 1 januari 2028 in. De gemeente anticipeert op deze ontwikkeling door de mogelijke gevolgen voor de Wmo en het gebruik van ondersteuning in beeld te brengen. Op basis van de landelijke ontwikkelingen wordt waar nodig bijgestuurd, zodat de gemeente tijdig kan inspelen op veranderingen in vraag, gebruik en financiering van de Wmo.

Woningaanpassingen
Door middel van een onderzoek in 2027 zal worden verkend of een andere aanpak rondom grote woningaanpassingen kan bijdragen aan een doelmatiger en toekomstbestendig gebruik van aangepaste woningen. Omdat het behouden, aankopen en beheren van woningen primair raakt aan het fysieke domein en niet tot de reguliere uitvoering van het Sociaal Domein behoort, vraagt dit om een zorgvuldige verkenning van de positionering en verantwoordelijkheden.

Vervoer
Goede en betaalbare mobiliteit is essentieel om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom blijven we inzetten op toegankelijk vervoer voor alle inwoners, met speciale aandacht voor ouderen, jongeren en inwoners die minder mobiel zijn.
Er wordt hieraan invulling gegeven door de ontwikkelingen rondom het openbaar vervoer, de Wensauto en het collectief vervoer via Omnibuzz te blijven volgen en hierover in gesprek te blijven met betrokken partners. Daarbij wordt gekeken hoe verschillende vormen van mobiliteit elkaar kunnen aanvullen, zodat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en passend kunnen reizen. Hiermee wordt ingezet op een toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig vervoersaanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners en de leefbaarheid binnen de kernen ondersteunt.

Participatiewet
Vidar is verantwoordelijk voor de wettelijke taken van de gemeente op het gebied van werk en inkomen.
De belangrijkste uitgangspunten voor Vidar in 2027 en verder zijn:
- Geen groei in personeel maar juist slimmer werken;
- Meer tijd voor contact met inwoners of medewerkers door digitale oplossingen;
- Eigentijdse werkomgeving creëren passend bij het talent van onze medewerkers;
- Duurzame samenwerking aangaan op basis van kostendekkende tarieven voor uitbesteed werk.
Daarbij staat de waarde van mensen centraal.

Twee belangrijke ontwikkelingen zijn de implementatie en invoering van de Participatiewet in Balans én het versterken van de samenwerking tussen Vidar en het lokale bedrijfsleven.

Het komende jaar nemen de netto uitvoeringskosten met ongeveer € 120.000 toe. Dit komt door een aantal autonome ontwikkelingen.

De stijging van deze kosten wordt grotendeels veroorzaakt door een fors lagere toegevoegde waarde van Vidar BV. Dit komt met name door de Cao Wsw die met terugwerkende kracht per 1 januari 2026 is ingegaan. In de Cao Wsw zijn de werkgevers en werknemers een Regeling voor Vervroegd Uittreden (RVU) en een aantal Seniorenregelingen overeengekomen. Bij de RVU blijven de werknemers in dienst, ontvangen zij een uitkering die nagenoeg overeenkomt met het salaris,

maar zij verrichten geen arbeid meer. Ze zijn niet meer productief en realiseren geen toegevoegde waarde meer.

Overige redenen die gezorgd hebben voor een relatief lichte stijging van de uitvoeringskosten zijn:

- Op basis van de Cao Gemeenten 2025-2027 zijn de salarissen van het ambtelijk personeel per 1 januari 2026 en per 1 juli 2026 verhoogd. Deze verhoging werkt structureel door in de uitvoeringskosten van Vidar.
- Door de sterk oplopende instroom van inburgeraars is de formatie tijdelijk verhoogd.
- De huisvestingslasten (huurlasten Millenerweg 2, 4 en 8 en de servicekosten) zijn gestegen. De verwachting is dat de huur in 2027 – het laatste volledige jaar aan de Millenerweg –verder stijgt. De mate waarin de huur in 2027 zal stijgen, is momenteel nog niet bekend. De insteek is om de lasten zo laag mogelijk te houden, maar wel te blijven zorgen voor een werkomgeving die toegankelijk en prettig is voor Vidar medewerkers.

Participatiewet in Balans
De nieuwe Participatiewet in Balans creëert meer mogelijkheden voor re-integratie en verplichting op het gebied van maatschappelijke participatie. Het onderdeel re-integratie/ verplichting maatschappelijke participatie valt onder 'fase 2' van de Participatiewet in Balans. De implementatie en uitvoering van fase 2 van de Participatiewet in Balans dient op 1 januari 2027 afgerond te zijn. Naar verwachting wordt de aangepaste Re-integratieverordening in Q1 2027 voorgelegd aan de gemeenteraad. In deze verordening staan bepalingen opgenomen hoe we re-integratie kunnen bevorderen en maatschappelijke participatie meer kunnen verplichten.

Vidar
Vidar probeert zoveel als mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te plaatsen bij het lokale bedrijfsleven. Ook kan Vidar ingezet worden om vragen over sociaal werkgeverschap van ondernemers te beantwoorden. Als een Vidar medewerker bij het lokale bedrijfsleven geplaatst wordt dan is het doel duurzame plaatsing voor zowel de inwoner als de werkgever. Er zijn kansen om de samenwerking tussen Vidar en het lokale bedrijfsleven te versterken. De gemeente Stein vervult hierin een ondersteunende en faciliterende rol. In 2027 worden uitvoeringsafspraken geïmplementeerd die zijn opgesteld door Vidar en gemeente Stein. Het doel van deze uitvoeringsafspraken is de samenwerking tussen Vidar en het lokale bedrijfsleven te versterken.

Armoede en schulden

Uitvoeringsprogramma aanpak armoede en schulden
In Stein zien we dat inwoners met financiële zorgen de beschikbare ondersteuning niet altijd tijdig weten te vinden. Hierdoor kunnen financiële problemen verder oplopen voordat passende hulp in beeld komt. Daarom wordt in 2027 een integraal uitvoeringsprogramma voor de aanpak van armoede en schulden opgesteld. Hiermee wordt ingezet op het voorkomen van financiële problemen, het eerder bereiken en ondersteunen van inwoners en het bieden van duurzame oplossingen wanneer schulden zijn ontstaan.

Binnen het uitvoeringsprogramma wordt de volledige keten van financiële ondersteuning in samenhang uitgewerkt. Daarbij is aandacht voor preventie, het versterken van financiële vaardigheden, vroeg signalering, laagdrempelige ondersteuning, schuldhulpverlening, financiële begeleiding en nazorg. Door deze onderdelen beter met elkaar te verbinden, willen we financiële problemen eerder herkennen en inwoners sneller passende ondersteuning bieden.

Daarnaast wordt in 2027 een gerichte aanpak voor jongeren met problematische schulden ontwikkeld. Schulden op jonge leeftijd kunnen langdurige gevolgen hebben voor onder andere opleiding, werk, wonen en het opbouwen van een zelfstandig bestaan. Ook wordt onderzocht hoe inwoners bij belangrijke veranderingen in hun leven eerder kunnen worden geïnformeerd en ondersteund. Veranderingen in bijvoorbeeld inkomen, werk of gezinssituatie kunnen gevolgen hebben voor de financiële situatie. Door op deze momenten eerder ondersteuning te bieden, versterken we de preventieve aanpak van financiële problemen.

Minimaregelingen
De gemeentelijke minimaregelingen vormen een belangrijk financieel vangnet voor inwoners met een laag inkomen. Met deze regelingen ondersteunen we inwoners om rond te komen en mee te kunnen doen in de samenleving. In Stein zien we dat het gebruik en bereik van de minimaregelingen per regeling verschilt en dat niet alle inwoners die mogelijk voor ondersteuning in aanmerking komen hiervan gebruikmaken.

Daarom wordt in 2027 extra ingezet op bekendheid, toegankelijkheid en het bereik van de minimaregelingen. Met een laagdrempelige publiekscampagne informeren we inwoners actief over beschikbare regelingen en andere vormen van financiële ondersteuning. We bieden deze informatie ook op locatie en in de verschillende kernen aan, zodat we ook inwoners bereiken die niet vanzelfsprekend zelf de weg naar ondersteuning weten te vinden.

Daarnaast blijven we inzetten op duidelijke communicatie, eenvoudige aanvraagprocedures en ondersteuning bij het aanvragen van regelingen. Samen met maatschappelijke organisaties en andere partners leiden we inwoners gerichter toe naar passende ondersteuning. Het gebruik en bereik van de minimaregelingen volgen we gedurende het jaar, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Sociale basis	De Sociaal-Maatschappelijke Visie vaststellen als kader voor toekomstig beleid	Q4-2026
Jeugd	Vaststellen van de Hervormingsagenda Jeugd en hieraan uitvoering geven	2027 en verder
Sociale basis	Investeren in laagdrempelige ontmoetingsplekken voor jongeren	2027
Wmo	Onderzoeken of een voorkeursrecht voor aangepaste woningen kan worden ingevoerd	2029
Sociale basis	Onderzoeken welke extra impulsen mantelzorg kunnen versterken	2028
Sociale basis	Wijkinformatiepunten continueren, ondersteunen en verder ontwikkelen	Doorlopend
Sociale basis	Anticiperen op de gevolgen van de vergrijzing door te investeren in preventie, sociale verbinding en toegankelijke ondersteuning voor ouderen en hun mantelzorgers	Q4-2028
Participatiewet	De mogelijkheden van de Participatiewet in Balans maximaal benutten, in de geest van de maatschappelijke tegenprestatie	2027
Participatiewet	De samenwerking tussen Vidar en het lokale bedrijfsleven versterken	2027
Armoede en schulden	Een uitvoeringsprogramma voor de aanpak van armoede en schulden opstellen, middels het sterker inzetten op preventie, het vroeg signaleren van en duurzame oplossingen voor financiële problemen	2027

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
Vidar	GR	Het versterken van de lokale economie door het uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
Omnibuzz	GR	Het zorgdragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast wordt de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking bevorderd.

Wat gaat het kosten?

Sociaal domein (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	35.471	36.259	37.525	37.045	36.990	37.064
Baten	9.385	8.780	8.817	8.427	8.598	8.096
Resultaat	**-26.087**	**-27.479**	**-28.709**	**-28.618**	**-28.391**	**-28.968**

Binnen het Sociaal Domein zijn de grootste financiële uitgaven verbonden aan Wmo, Jeugd en Participatie. Daarnaast omvat het Sociaal Domein diverse andere voorzieningen en activiteiten, gericht op onder andere preventie, de sociale basis en het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. De ontwikkeling van de uitgaven wordt mede bepaald door de omvang van de doelgroep, de instroom, doorstroom en uitstroom binnen voorzieningen en de zwaarte en duur van de ondersteuning. We blijven deze ontwikkelingen monitoren en werken aan meer inzicht in de effecten van beleidskeuzes op zowel de maatschappelijke resultaten als de financiële ontwikkeling. Onderstaande tabel geeft inzicht in de belangrijkste lasten en baten binnen het Sociaal Domein.

Sociaal domein (x € 1.000)	Lasten 2027	Baten 2027
Wmo		
Begeleiding en Dagbesteding	1.927	
Huishoudelijke ondersteuning	3.806	
PGB WMO	425	
Collectief en individueel vervoer	842	
Woningaanpassingen	327	
Eigen bijdrage Wmo		249
Totaal Wmo	**7.327**	**249**
Jeugd		
Begeleiding en behandeling	5.869	
Pleegzorg	267	

Sociaal domein (x € 1.000)	Lasten 2027	Baten 2027
Verblijf	1.059	
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	358	
PGB Jeugd	54	
LTA/ overige	1.209	
Totaal Jeugd	**8.816**	
Participatie		
Participatiewet	6.611	
BBZ, IOAW en IOAZ	343	
Bijzondere bijstand	518	
Sociale werkvoorziening	2.185	
Re-integratie en trajecten	76	
Participatiebedrijf	2.658	
BUIG-uitkering		6.742
Totaal Participatie	**12.391**	**6.742**

Sociaal Domein

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Indexeringen Sociaal Domein	
Op het programma Sociaal Domein zijn voor 2027 indexeringen toegepast	-500
Jeugdhulp	
Als gevolg van complexere hulpvragen, langere trajecten en een toenemende inzet van specialistische en zwaardere jeugdhulp nemen de kosten toe	-600
Participatie	
De uitvoeringskosten van de centrumregeling Vidar stijgen	-119
Inhuur personeel	
In 2026 was incidenteel inhuurbudget beschikbaar voor de landelijke Hervormingsagenda en de sociaal-maatschappelijke visie. Dit budget vervalt vanaf 2027	350
Extra inzet op jeugd- en jongerenoverlast	
Voor de uitvoering hiervan is in het coalitieakkoord vanaf 2027 structureel € 150.000 beschikbaar gesteld	-150

Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Het doel is een gezonde, duurzame en leefbare gemeente te realiseren waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven, nu en in de toekomst. Door gezondheid, duurzaamheid en een schone leefomgeving in samenhang te benaderen, wordt ingezet op preventie, een sterke sociale en fysieke leefomgeving en toekomstbestendige keuzes. Daarbij staan het bevorderen van de fysieke en mentale gezondheid, het versterken van de leefomgeving en het stimuleren van samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners centraal. Door vroegtijdige ondersteuning, gezondheidsbevordering en een integrale aanpak wordt gewerkt aan een veerkrachtige samenleving waarin gezondheidsverschillen worden verkleind en de druk op specialistische zorg afneemt. Daarnaast is het streven om de gemeente duurzaam en klimaatbestendig in te richten. Tevens wordt ingezet op een schone leefomgeving door afvalscheiding toegankelijker te maken en circulair gedrag te stimuleren.

Wat willen we bereiken?

Het doel is een gezonde, duurzame en leefbare gemeente te realiseren waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven, nu en in de toekomst. Door gezondheid, duurzaamheid en een schone leefomgeving in samenhang te benaderen, wordt ingezet op preventie, een sterke sociale en fysieke leefomgeving en toekomstbestendige keuzes. Daarbij staan het bevorderen van de fysieke en mentale gezondheid, het versterken van de leefomgeving en het stimuleren van samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners centraal.

Door vroegtijdige ondersteuning, gezondheidsbevordering en een integrale aanpak wordt gewerkt aan een veerkrachtige samenleving waarin gezondheidsverschillen worden verkleind en de druk op specialistische zorg afneemt. Daarnaast is het streven om de gemeente duurzaam en klimaatbestendig in te richten. Tevens wordt ingezet op een schone leefomgeving door afvalscheiding toegankelijker te maken en circulair gedrag te stimuleren.

Wat gaan we er voor doen?

Gezondheid

De gezondheid van de Zuid-Limburgers blijft achter bij de rest van Nederland. Er ligt een grote opgave voor de publieke gezondheid. Daarom bundelen de zestien gemeenten in Zuid-Limburg hun krachten.
Met het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 "Gezondheid nu, voor later!" richten de zestien gemeenten in Zuid-Limburg hun blik nu en in de toekomst op deze opgave. Het doel is om in 2030 een kwart van de gezondheidsachterstanden te hebben ingelopen.

Het beleidsplan richt zich op het verkleinen van gezondheidsachterstanden via vier samenhangende thema's:

- gezond opgroeien;
- gezond blijven;
- gezonde geest;
- gezonde leefomgeving.

De grenzen van wat onze zorg aankan komen sterker in zicht en de nadruk om te investeren in preventie vanuit een integrale aanpak is onontbeerlijk. Zowel de landelijke en lokale overheid als welzijn en zorg zijn hiermee bezig. Dit sluit aan bij landelijke afspraken zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). De GGD Zuid-Limburg ondersteunt gemeenten hierbij onder meer via programma's zoals Kansrijke Start, leefstijlinterventies, Welzijn op Recept en valpreventie.

Energiestrategie

Lokale Energie Strategie 2024-2030 Stein

In 2024 is een nieuwe Lokale Energiestrategie Stein 2024-2030 opgesteld. Om concreet invulling te geven aan de energietransitie gaan we uit van de volgende thema's:

- duurzame gebouwen;
- duurzame opwek van energie;
- duurzame mobiliteit;
- duurzame organisatie;
- wettelijk verplichte toezicht- en handhavingsrol.

Lokale Aanpak Isolatie

In maart 2025 is de LAI van start gegaan. Sindsdien zijn al meer 1000 woningen geïsoleerd met behulp van de beschikbare subsidie. Daarmee is ruim 40% van de rijksdoelstelling gerealiseerd. Het streven is om de doelstelling van 2286 woningen waarvoor subsidie beschikbaar is te isoleren voor 31 december 2028. In 2027 zal weer een intensieve communicatie campagne worden voortgezet om de doelstelling zo snel mogelijk te bereiken.

Duurzaamheidsplatform Goede Morgen

De samenwerkende gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein hebben een gezamenlijk duurzaamheidsplatform 'Goede Morgen' in het Galfettipand aan de Markt in Geleen. Hier hebben inwoners het eerste klantcontact face-to-face over duurzaamheid in de volle breedte. Bij Goede Morgen worden inwoners doorverwezen naar de juiste partners die samenwerken. Uitbreiding en professionalisering van de dienstverlening, naamsbekendheid en inzet van de bus zijn thema's in de evaluatie die gepland staat in Q1 2027. Hier wordt besproken op welke manier Goede Morgen na 2027 kan worden voortgezet.

Energieloket-Energiehuis

In navolging van Europese regelgeving (EPBD IV) moet het wettelijk verplicht energieloket van de gemeente de komende jaren uitgebreid worden naar een Energiehuis waarin alle advies en ondersteuning voor verduurzaming samengebracht wordt. Momenteel wordt verkend hoe hier (regionaal) invulling aan gegeven kan worden, door het opstellen van een plan van aanpak, inclusief planning en budget. In 2027 verwachten we hier besluitvorming over.

Warmteprogramma en uitvoeringsplannen warmtetransitie

We verwachten in Q2 2027 een warmteprogramma voor de gemeente Stein vast te kunnen stellen. Dit warmteplan zal richtinggevend zijn voor de komende jaren. Na vaststelling van het warmteprogramma zullen we in het najaar van 2027 starten met het uitvoeringsplan.

Milieu

Er wordt nadrukkelijk verbinding gelegd met milieufactoren, zoals de kwaliteit van de lucht. In de komende periode wordt onderzocht naar de mogelijkheden om aan te sluiten bij het Schone Lucht Akkoord en op welke onderdelen de ambities vertaald kunnen worden naar de uitvoering. Daarmee wordt bijgedragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor de inwoners.

Afval

GFT bij appartementencomplexen

Onderzoeken hoe de inzameling van GFT bij appartementencomplexen kan worden verbeterd.
Er wordt gewerkt aan een pilot die eind 2026 van start zal gaan waarin de regio (gemeenten Beek, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein) in samenwerking met RWM en Rijkswaterstaat praktijkervaring opdoen bij een select aantal hoogbouwlocaties. De effecten worden door een extern bureau gemonitord en een analyserapport zal begin 2027 volgen. Op basis van de ervaringen kan worden bepaald of, en op welke manier, dit een vervolg kan krijgen bij de overige hoogbouwlocaties binnen de gemeente.

Het mogelijk maken van aanvullend gescheiden afvalinzameling binnen de hoogbouw is een van de maatregelen opgenomen in het regionaal uitvoeringsplan VANG 2026 - 2030. Overige maatregelen

daarin opgenomen zullen in de opvolgende jaren mogelijk vragen om een financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Milieuparken
In het coalitieakkoord 2026 - 2030 is als doel opgenomen in te zetten op het behoud van een gemeentelijke brenglocatie voor dagelijkse afvalstromen binnen de gemeente. De vastgestelde vervolgprocedure binnen het optimalisatietraject milieuparken biedt voldoende ruimte om een brengvoorziening binnen de gemeentegrenzen te kunnen garanderen. De vervolgprocedure schrijft voor dat er wordt gezocht naar twee hoofdlocaties van grote omvang binnen het werkgebied RWM. Afhankelijk van de positionering van deze hoofdlocaties wordt bepaald waar satellietlocaties nodig en wenselijk zijn. Mits geschikte locaties worden gevonden mag in 2027 een investeringsvoorstel verwacht worden.

RWM
In 2026 is er positief besloten over een locatie ten behoeve van nieuwe huisvesting. Dit heeft gezorgd voor een herijking en uitbreiding van het aandelenkapitaal. Het aandelenkapitaal zal verder uitgebreid worden wanneer opstal gerealiseerd zal worden. Naar verwachting zal deze aanvullende financiële impuls in 2028 gerealiseerd worden.

Regionaal wordt in 2027 gewerkt aan een optimalisatietraject van de milieuparken. In 2026 is bestuurlijk een vervolgprocedure vastgesteld en zijn de gemeenteraden hierover geïnformeerd. Afhankelijk van de beschikbaarheid van percelen in de regio, geschikt om de gewenste verschijningsvormen te realiseren, volgt een separaat investeringsvoorstel.

Motie kortingsregeling afval
Naar aanleiding van de jaarrekening 2025 is er een motie ingediend om een kortingsregeling afvalstoffenheffing te onderzoeken. Naar aanleiding van dit onderzoek wordt voorgesteld om gedurende 4 jaar € 25 korting per huishouden te verlenen op het vastrecht tarief afval. Hiervoor wordt vanuit de algemene reserve een bestemmingsreserve gevormd voor € 1.150.000, en daaruit jaarlijks € 287.500 onttrokken.

Riolering

Voor water en riool wordt momenteel het Beleidsplan Water en Klimaat geactualiseerd. Het gaat hierbij vooral om continuering van het bestaande beleid met een aantal aanvullende eisen voor wat betreft water berging om ook toekomst bestendig te zijn op basis van de klimaatontwikkelingen. Het plan is zover gereed, echter moet er worden gewacht op een akkoord van Waterschap Limburg voordat het in procedure kan worden gebracht. De verwachting is dat het volledige plan in 2027 wordt voorgelegd.

Verder staan de Kaderrichtlijn Water (KRW)- maatregelen voor het komend jaar op de planning. Hier vindt aanvullend onderzoek plaats naar de benodigde maatregelen alvorens de werkzaamheden worden opgestart.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Milieu	Onderzoeken om aan te sluiten bij het Landelijk Schone Lucht Akkoord en willen onderzoeken hoe we hier binnen onze gemeente (op onderdelen) in de uitvoering op kunnen aansluiten	2027
Volksgezondheid	Blijven inzetten op laagdrempelige ondersteuning, vroeg signalering en preventieve programma's die bijdragen aan het versterken van de mentale weerbaarheid en de sociale basis in onze gemeente	2026-2030

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Duurzaamheid	Concrete uitvoering op gebied van duurzaamheid met zichtbare resultaten voor inwoners en organisatie	2026-2029
Duurzaamheid	Gemeentelijke gebouwen verder verduurzamen en energieverbruik verminderen	Doorlopend
Duurzaamheid	De vijf pijlers van het Klimaatakkoord lokaal verder uitwerken en concretiseren	2026-2029
Afval	Onderzoeken hoe de inzameling van GFT bij appartementencomplexen kan worden verbeterd	2027
Afval	Inzetten op het behoud van een gemeentelijke brenglocatie voor dagelijkse afvalstromen binnen de gemeente	2028

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
GGD Zuid Limburg	GR	Het bevorderen van de gezondheid van inwoners door het tegengaan en vroegtijdig signaleren van ziekten. Daarnaast geven van voorlichting over gezonde voeding en het stimuleren van mensen tot meer beweging.
NV RWM	Privaat	Uitvoeren van de inzameling en het laten verwerken van huishoudelijk afval en het uitvoeren van opgedragen reinigingstaken van de 4 deelnemende gemeenten uit de Westelijke mijnstreek (waaronder Stein).
ODZL	GR	Het verhogen van de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving in relatie tot de doelstelling duurzaamheid.

Wat gaat het kosten?

Volksgezondheid en milieu (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	10.630	15.089	12.025	10.817	11.046	11.262
Baten	10.293	12.768	11.423	10.337	10.574	10.813
Resultaat	**-337**	**-2.322**	**-602**	**-480**	**-472**	**-448**

Volksgezondheid en milieu

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Omgevingsdienst	
De bijdrage aan de omgevingsdienst stijgt in 2027 door nieuwe verdeelsystematiek en ingroeipad	-53
Doorbelasting	
Ontwikkelingen in de doorbelaste interne uren in 2027 ten opzichte van 2026 aan dit programma	93
Kapitaallasten	
In 2026 heeft er eenmalig vervroegde afschrijving plaatsgevonden i.v.m. GGA Meers, die gedekt is uit de algemene reserve	681
Hogere kapitaallasten op basis van de actuele investeringsplanning	-132
Bijdrage GGD	
Op basis van de begroting van de GGD stijgt de gemeentelijke bijdrage	-67
Verslavingspreventie	
In 2027 zijn geen middelen meer geraamd voor verslavingspreventie	40
Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)	
Voor de structurele voortzetting van de werkwijze OKO is in het coalitieakkoord vanaf 2027 structureel €75.000 beschikbaar gesteld	-75
Riool	
Hogere beschikking over de voorziening t.b.v. demping tarief	115
Lagere lasten	41
Afval	
Hogere kosten o.b.v. RWM begroting	-184
In 2026 is de reserve omgezet naar een voorziening via het taakveld afval	1.029

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Inleiding
Binnen dit programma staan de belangrijkste ruimtelijke opgaven voor de gemeente centraal. Daarbij gaat het onder andere om de verdeling en inrichting van de beschikbare ruimte voor functies zoals economie, woningbouw en landbouw. Daarnaast richt het programma zich op ruimtelijke opgaven van andere partijen die impact hebben op het grondgebied van Stein, zoals de transitie van Chemelot.

Wat willen we bereiken?
De gemeente Stein is en blijft een aantrekkelijke gemeente om te wonen, leven en werken. Die aantrekkingskracht brengt echter ook uitdagingen met zich mee, zoals de toenemende druk op de woningmarkt voor jongeren, starters, ouderen en mensen die in onze regio werken. Daarom wordt gekozen voor een actieve en toekomstgerichte koers op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Binnen dit programma wordt gewerkt aan de belangrijkste ruimtelijke ambities van onze gemeente, waarbij er bewuste keuzes worden gemaakt over het gebruik van de beschikbare ruimte voor wonen, economie, landbouw, natuur en voorzieningen.

Daarbij wordt er ook rekening gehouden met ontwikkelingen van derden die impact hebben op Stein, zoals de verduurzaming en ontwikkelingen van Chemelot. Er wordt ingezet op voldoende, betaalbare en toekomstbestendige woningen, passend bij de demografische ontwikkeling van onze gemeente, met speciale aandacht voor gezinnen, jongeren, ouderen, doorstroming en levensloopbestendig bouwen. Daarnaast wordt geïnvesteerd in duurzame, leefbare woonomgevingen waarin bereikbaarheid, mobiliteit, voorzieningen en kwaliteit van de leefomgeving centraal staan.

Wat gaan we er voor doen?

Ruimtelijke ordening
Omgevingsvisie
De huidige Omgevingsvisie wordt herijkt, zodat deze beter aansluit bij de actuele ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen binnen onze gemeente.
De inventarisatie is afgerond en momenteel wordt een plan van aanpak opgesteld. De verdere herijking en afronding vindt plaats in december 2027/januari 2028.

Omgevingsplan
Het omgevingsplan bestaat uit vier deelgebieden: Chemelot, woonkernen, bedrijventerreinen en buitengebied. In 2026 wordt het raamwerk voor de regelset afgerond. Vervolgens worden de vier deelgebieden verder uitgewerkt binnen het raamwerk. Het volledige omgevingsplan wordt naar verwachting eind 2029 afgerond.

Grondexploitaties
Momenteel zijn de volgende lopende grondexploitaties vastgesteld:
- Bramert Noord fase 2
- Bruisend Hart
- CPO Steskensstraat

Voor een uitgebreide toelichting op de lopende en toekomstige grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.

Wonen en bouwen
Programma volkshuisvesting
De gemeente Stein stelt uiterlijk 1 juli 2027 een Programma Volkshuisvesting vast. De huidige Woonzorgvisie 2023-2028 is hiervoor de basis en wordt geactualiseerd en uitgebreid. In het

programma staat wat Stein gaat doen voor woningbouw, betaalbaarheid, sociale huur, aandachtsgroepen, wonen en zorg, leefbaarheid, verduurzaming en de bestaande woningen. Regionale afspraken worden vertaald naar een haalbare opgave voor Stein. Ook komt er dan een uitvoeringsagenda met acties, planning, partners en de benodigde capaciteit en middelen.

We werken de volgende onderwerpen uit:

- Betaalbare woningen: Programmering per doelgroep, prijssegment en kern, met voldoende sociale huur, betaalbare huur en betaalbare koop voor jongeren, starters, gezinnen, ouderen en aandachtsgroepen.
- Doorstroming en levensloopbestendig wonen: Meer nultreden- en levensloopbestendige woningen, passende woonvormen voor ouderen, woningaanpassing, verhuisondersteuning en een passend woningaanbod.
- Kleinschalige en innovatieve woonvormen: Ruimte bieden aan woningsplitsing, woningdelen, hospitaverhuur, flexwoningen, tiny houses, familiewoningen, transformatie, familie en mantelzorgwoningen waar dit passend is.
- Regelgeving en procedures: Onnodige belemmeringen in omgevingsplan, beleidsregels en VTH-processen waar mogelijk wegnemen, met behoud van veiligheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.
- Huisvestingsverordening: Transparante en evenwichtige woonruimteverdeling, met aandacht voor schaarste, doelgroepen, lokale en maatschappelijke binding en rechtsgelijkheid.
- Regionale urgentieregeling: Eenduidige regionale urgentiecategorieën, criteria, procedures en uitvoeringsafspraken binnen de Westelijke Mijnstreek.
- Prestatieafspraken met woningcorporaties: Concrete afspraken over nieuwbouw, betaalbaarheid, verduurzaming, leefbaarheid, wonen en zorg en huisvesting van aandachtsgroepen.
- Water en bodem sturend: Waterveiligheid, klimaatbestendigheid, bodemkwaliteit, groen, hittestress en waterberging vroeg meenemen in locatiekeuzes en plannen.
- Wijkgerichte aanpak: Wonen per kern en wijk verbinden met leefbaarheid, voorzieningen, verduurzaming, zorg, welzijn en openbare ruimte.
- Bereikbaarheid en infrastructuur: Verkeer, parkeren, fiets- en voetgangersverbindingen, openbaar vervoer en nutsvoorzieningen tijdig meenemen in woningbouwplannen.
- Verloederde panden en locaties: Leegstand, achterstallig onderhoud en problematische locaties gericht aanpakken met beschikbare instrumenten en partners.
- Actiever gemeentelijk grondbeleid: Per gebied een passende grondstrategie inzetten voor publieke doelen, betaalbaarheid en voortgang van woningbouw.

Huisvestingsverordening en regionale urgentieregeling
In 2027 stelt Stein samen met de gemeentes Sittard - Geleen en Beek een gezamenlijke huisvestingsverordening met een urgentieregeling vast. De gemeenten in de Westelijke Mijnstreek werken samen aan gelijke regels voor urgentie en woonruimteverdeling. Onderzocht wordt hoe woningzoekenden met een binding aan Stein binnen de wet voorrang kunnen krijgen. De regels moeten duidelijk, objectief en eerlijk zijn.

Wonen, zorg en bestaande woningvoorraad
In 2027 starten we met opstellen van een Volkshuisvestingsprogramma. De huidige Woonzorgvisie zal hiervoor als basis dienen. De inzet is gericht op passende woningen, zodat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. De aandacht gaat uit naar nultredenwoningen, levensloopbestendig wonen, doorstroming en woningen met zorg. Daarnaast worden bestaande woningen waar mogelijk verduurzaamd, toegankelijker gemaakt en aangepast. Dit gebeurt samen met inwoners, woningcorporaties en zorg- en welzijnspartners.

Innovatieve woonvormen en VTH
Regels en procedures voor woningsplitsing, woningdelen, hospitaverhuur, flexwoningen, tiny houses, transformatie en mantelzorg- en familiewoningen worden waar mogelijk vereenvoudigd.

Goed verhuurderschap en betaalbare huur
De gemeente voert de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur uit. Hiervoor is een extern meldpunt beschikbaar, wordt informatie gegeven aan huurders en verhuurders en vindt toezicht plaats op huurprijzen en goed verhuurderschap. Bij overtredingen kan de gemeente handhaven. De verhuurverordening voor arbeidsmigranten wordt gevolgd en zo nodig aangepast.

Regionale samenwerking en monitoring
Het Programma Volkshuisvesting wordt afgestemd met Beek, Sittard-Geleen, de provincie, woningcorporaties en eventuele andere partners. Daarbij wordt aangesloten op regionale afspraken over woningbouw, betaalbaarheid en urgentie. Jaarlijks wordt dan bekeken of de doelen voor woningbouw, doorstroming, wonen en zorg en leefbaarheid worden gehaald. Waar nodig vindt bijsturing plaats.

Wet regie versterking volkshuisvesting
Naar aanleiding van de Wet regie versterking volkshuisvesting, zijn er in de septembercirculaire structureel extra middelen beschikbaar gekomen van € 63.000 oplopend tot € 70.000. Deze middelen worden ingezet om vanaf 2027 de gemeentelijke regie op wonen (en zorg) te versterken met aanvullende capaciteit en specialistische ondersteuning.

De inzet richt zich op het uitwerken van de Woonzorgvisie Stein 2023–2028 tot een actueel volkshuisvestingsprogramma, woningbouwprogrammering, een regionaal afgestemde urgentieregeling en prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgpartners. Prioriteit hebben betaalbare, levensloopbestendige en zorggeschikte woningen, huisvesting van aandachtsgroepen en aanpassing van de bestaande woningvoorraad.

Netcongestie
Netcongestie kan gevolgen hebben voor de planning en realisatie van woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten in Stein. Door beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet kunnen projecten mogelijk niet op het gewenste moment worden aangesloten. Om hier vroegtijdig op in te spelen maakt Stein gebruik van de landelijke werkwijze ‘Eerder Aanvragen’, waarmee eerder transportcapaciteit en maatschappelijke prioriteit bij de netbeheerder kan worden aangevraagd.

Voor de gemeente Stein zijn voor de eerste ronde 17 projecten in beeld gebracht. Dit betreft momenteel circa 450 woningen en één onderwijshuisvestingsproject. De aanvragen worden gefaseerd ingediend, afhankelijk van de planning en concreetheid van de projecten en de start bouw. ‘Eerder Aanvragen’ creëert geen extra netcapaciteit en biedt dus geen garantie op een tijdige aansluiting. Netcongestie blijft daarmee een risico voor de voortgang van de Steinse woningbouwopgave.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Ruimtelijke ordening	Herijken van de omgevingsvisie. Daarbij kijken we ook naar welstand, de rol van de gemeenteraad, participatie en bindend advies	2026-2027
Ruimtelijke ordening	Het omgevingsplan verder uitwerken voor Chemelot, de woonkernen, bedrijventerreinen en het buitengebied	2026-2029
Wonen en bouwen	De Woonzorgvisie vernieuwen en uitbreiden tot een Programma Volkshuisvesting	2026 - uiterlijk 1 juli 2027
Wonen en bouwen	Een nieuwe huisvestingsverordening opstellen, inclusief regionale urgentieregeling en afspraken over woonruimteverdeling. Daarbij wordt voorrang op basis van economische, maatschappelijke en	2026-2027

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
	lokale binding verkend, binnen de wettelijke kaders en met aandacht voor transparantie en rechtsgelijkheid	
Wonen en bouwen	Kleinschalige en innovatieve woonvormen faciliteren, waaronder woningsplitsing, woningdelen, hospitaverhuur, flexwoningen, tiny houses, transformatie en mantelzorg- en familiewoningen. Waar nodig worden het omgevingsplan, beleidsregels en VTH-processen aangepast	2026-2030
Wonen en bouwen	De Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur uitvoeren: meldpunt, communicatie, toezicht en handhaving, en waar van toepassing uitvoering van de verhuurverordening voor verblijfsruimte van arbeidsmigranten	2026-2030
Wonen en bouwen	Een wijkgerichte aanpak voeren waarin wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en openbare ruimte integraal worden verbonden. De gemeente past het principe water en bodem sturend toe, voert actiever grondbeleid, pakt leegstand en verloedering aan en volgt de regionale effecten van de Parkstadwet	2026-2030
Wonen en bouwen	In Bramert-Noord wordt de inbreiding van fase 3 onderzocht, met een sterke focus op jongerenhuisvesting op basis van een actuele onafhankelijke woonbehoefteanalyse	2026-2030
Wonen en bouwen	Jongerenhuisvesting expliciet opnemen in de transformatievisie Urmond-Oost	2026-2030
Wonen en bouwen	De ontwikkeling van het Havantiaterrein, de Heuvelstraat en het voormalige schoolgebouw onderzoeken als potentiële woningbouwlocatie	2026-2028

Wat gaat het kosten?

Ruimtelijke ordening en volkshuisvestiging (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	8.427	9.505	2.755	3.011	1.886	1.894
Baten	6.397	7.005	1.266	1.464	385	385
Resultaat	**-2.029**	**-2.501**	**-1.489**	**-1.547**	**-1.501**	**-1.508**

Ruimtelijke Ordening

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Kapitaallasten	
Hogere kapitaallasten op basis van de actuele investeringsplanning	-32
Omgevingswet	
Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn er in 2027 geen middelen meer begroot	220
Woonzorgvisie	
In 2027 is er lager budget beschikbaar voor de uitvoering van de woonzorgvisie	477
Urmond Oost	
In 2026 is er een specifiek incidenteel budget beschikbaar voor voorbereidingskosten Urmond-Oost. Dit specifieke budget is in 2027 niet meer beschikbaar.	25
Woonwagenzaken	
In verband met werkzaamheden in het kader van onderhoud, beheer en overdracht van de resterende locaties en voortzetting van het project integraal woonwagenbeleid is in 2026 incidenteel budget beschikbaar	365

Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Het programma bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen richt zich op de inrichting en organisatie van de gemeente Stein, de dienstverlening aan inwoners en ondernemers en de middelen die daarvoor nodig zijn.

We willen een efficiënte en toekomstgerichte organisatie waarbij we ons binnen dit programma inzetten op het aantrekken van nieuwe medewerkers, stagiaires en het inrichten van werkervaringsplekken. De medewerkers die voor de gemeente Stein werken willen we graag aan onze organisatie binden en actief werken aan hun ontwikkeling. Op deze wijze willen we invulling geven aan kwalitatieve dienstverlening voor onze inwoners/ondernemers waarbij de processen optimaal voor onze inwoners/ondernemers zijn ingericht.

Wat willen we bereiken?

Het doel is een zelfstandige, toekomstbestendige en financieel gezonde gemeente te blijven die dichtbij haar inwoners staat en op een betrouwbare, transparante en professionele manier wordt bestuurd. Door te investeren in kwalitatieve dienstverlening, regionale samenwerking en een open bestuurscultuur wordt gewerkt aan een gemeente die effectief kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.
Inwoners worden actief betrokken bij plannen en besluitvorming, terwijl digitalisering en innovatie worden ingezet om de dienstverlening toegankelijk en toekomstbestendig te maken, met blijvende aandacht voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn.
Tegelijkertijd vormt een solide financieel beleid de basis om ook op de lange termijn ruimte te houden voor investeringen in de kwaliteit van de dienstverlening, de leefbaarheid en de toekomstbestendigheid van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Regionale samenwerking

De gemeente continueert bestaande samenwerkingen en bouwt deze uit waar mogelijk en/of nodig. Met de 10 gemeenten in Stichting Samenwerking Zuid-Limburg wordt zowel bestuurlijk als ambtelijk verder gebouwd aan een goede, constructieve samenwerking om de belangen van Zuid-Limburg gezamenlijk te vertegenwoordigen, sterker te staan in gesprekken met het Rijk en andere instanties, RegioDeals te sluiten, in te zetten op een zo groot mogelijke effectiviteit en op te trekken met Stadsregio Parkstad Limburg. Daarnaast wordt onderzocht welke kansen er zijn qua bedrijfsvoering (zoals inkoop, informatisering en automatisering (I&A) en specialistische expertise) om dit samen met andere (gemeentelijke) partners efficiënt(er) in te richten.

Omgevingsvisie

Conform het coalitieakkoord wordt de omgevingsvisie herijkt. Daarmee wordt beter aangesloten bij de actuele ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen binnen onze gemeente. In 2026 is een plan van aanpak voor de herijking van de omgevingsvisie opgesteld. De vernieuwde omgevingsvisie (conform de wet) wordt ingericht op basis van omgevingsprogramma's. Om eenheid en eenduidigheid te creëren wordt gelijktijdig het beleidshuis van gemeente Stein gestructureerd. In het beleidshuis wordt onder de koepel van de Toekomstvisie 2040, de sociaal-maatschappelijke visie en de Omgevingsvisie al het beleid ondergebracht in de vorm van programma`s. Hierdoor ontstaat uniformiteit in beleid en het zorgt voor integraliteit en betere doorwerking naar de uitvoering.
Ook daartoe is in 2026 een plan van aanpak opgesteld. Voor beide samenhangende projecten zijn de volgende budgetten nodig: € 45.000 voor de herijking van de omgevingsvisie en € 25.000 voor het structureren van het beleidshuis.

Dienstverlening
Er wordt in 2027 gewerkt aan de richting voor de komende jaren wat betreft dienstverlening, fysiek en digitaal. Daarbij brengen we in kaart wat de inwoner verwacht van de gemeente, denk daarbij aan openingstijden, digitale toegankelijkheid, inzicht in producten en diensten, en via welke kanalen inwoners contact willen opnemen met de gemeente. Dit gaat breder dan het werkveld burgerzaken, maar raakt de brede gemeentelijke dienstverlening. Daarin is er een sterke overlapping met vakgebied communicatie. De gemeenschappelijke deler is de manier waarop de inwoner of klant de gemeente Stein beleeft.

Communicatie en participatie
Communicatie binnen de gemeente Stein staat stevig. Met een professionele en samenhangende kanalenstructuur bereiken we inwoners breed en dragen we zichtbaar bij aan de verbinding tussen inwoners en de gemeente. In 2027 bouwen we voort op deze sterke basis. We zetten in op een verdere professionalisering en versterking van de samenhang, zodat onze communicatie nog beter georganiseerd en herkenbaar is, nog gerichter bijdraagt aan verbinding en in alle uitingen bijdraagt aan een sterk en eenduidig merk Stein.
In 2027 evalueren we de huidige visie op communicatie en werken we aan een nieuw beleidsplan en uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt in samenhang ontwikkeld met het implementatieplan participatie en beleidsplan dienstverlening. Op die manier worden de juiste verbindingen gelegd, onder meer ten behoeve van de wensen en eisen voor een nieuw online gemeentelijk digitaal platform.

Informatievoorziening en automatisering
De gemeente Stein zet in op een toekomstbestendige en wendbare informatievoorziening. In lijn met het Informatie- en Automatiseringsbeleid worden nieuwe technologische ontwikkelingen (waaronder AI) actief gevolgd en toegepast wanneer deze voldoende zijn bewezen en aantoonbaar bijdragen aan een betere dienstverlening, efficiëntere bedrijfsvoering of een hogere kwaliteit van informatie. Daarbij wordt nadrukkelijk aangesloten bij de landelijke ontwikkelingen rondom Common Ground en rekening gehouden met veranderende wet- en regelgeving. Waar mogelijk zoekt de gemeente de samenwerking met regionale partners om kennis te delen, innovaties gezamenlijk op te pakken en voordelen te realiseren.

Inkoop
In het gemeentelijk beleid wordt vastgelegd dat lokale ondernemers actief worden geïnformeerd over en betrokken worden bij kansen op het gebied van gemeentelijke opdrachten, samenwerking en uitvoering. Het inkoopbeleid wordt aangepast om deze betrokkenheid structureel te borgen.

Toekomstbestendigheid gemeentehuis
In 2026 en 2027 verkennen wij trends & ontwikkelingen, eisen en wensen ten aanzien van het toekomst bestendig maken van het gemeentehuis Stein. Het gemeentehuis biedt mogelijkheden om de verbinding tussen inwoners en gemeente te vergroten en de aanwezige ruimtes breder te gebruiken. Daarmee kijken we niet alleen naar hoe het gemeentehuis meer waarde kan toevoegen voor onze inwoners, we kijken ook naar de bestuurlijke en ambtelijke verbeteringen van de inrichting. Na deze verkenning worden enkele scenario’s uitgewerkt die we bestuurlijk voorleggen en vertalen naar een meerjarenplan. De financiële omvang van de benodigde investeringen is op dit moment nog niet bekend. Wel is de verwachting dat de realisatie om substantiële investeringen gaat vragen. Zodra de plannen en financiële consequenties voldoende zijn uitgewerkt, zullen deze afzonderlijk aan de raad worden voorgelegd.

Algemene dekkingsmiddelen

In deze tabel worden baten en de daaraan gerelateerde lasten toegelicht, die géén directe relatie hebben met de diverse programma's.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)						
Lokale heffingen	6.460	6.346	6.462	6.705	6.926	7.130
Algemene uitkeringen	58.344	58.425	61.072	60.125	60.306	62.921
Dividend	457	323	323	323	323	323
Saldo financieringsfunctie	5	387	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	868	891	-105	-604	-1.606	-2.379
Totaal (incl. mutaties reserves)	**66.134**	**66.372**	**67.753**	**66.550**	**65.949**	**67.995**

Lokale heffingen

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)						
Baten OZB niet woningen	2.228	2.258	2.420	2.505	2.583	2.663
Baten OZB woningen	4.292	4.260	4.397	4.567	4.724	4.870
Heffen en invorderen gem bel BSGW	-60	-172	-355	-366	-381	-403
Totaal	**6.460**	**6.346**	**6.462**	**6.705**	**6.926**	**7.130**

Met ingang van 2027 wijzigt de verdeling van de jaarlijks bijdrage aan de BsGW over de verschillende taakvelden. Voor meer informatie zie de raadsinformatiebrief van 22 juli 2026.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is een fonds op de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen. Met deze uitkering moeten gemeenten hun taken vervullen, minimaal op het niveau zoals dit door de wet wordt voorgeschreven. Ook wordt hiermee het bestuurlijke en ambtelijke apparaat in stand gehouden. Van verschillende ministeries krijgen gemeenten daarnaast specifieke uitkeringen om specifieke taken te vervullen.
In de besteding van de algemene uitkering is de gemeente vrij. Wel staan hier wettelijke taken tegenover. Over de besteding hoeft geen verantwoording aan het Rijk te worden afgelegd. De algemene uitkering is voor gemeenten de belangrijkste vrij besteedbare inkomstenbron.
De gegevens die in deze begroting zijn opgenomen ten aanzien van het gemeentefonds zijn gebaseerd op de gegevens uit de septembercirculaire 2026.

€ x 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Algemene uitkering	54.892	54.250	57.019	56.697	57.034	59.703
Integratie uitkeringen						
Participatie	2.796	2.593	2..414	2.260	2.159	2.103
Decentralisatie uitkeringen						
VTH provinciale taken	149	149	149	149	149	149
Voorschoolse voorz. peuters	30	30	30	30	30	30
Armoedebestrijding kinderen	79	87	94	95	95	95
Einde lening inburgeringsplichtig	2					
Implementatie plateau 2 (inburgering)	13					
Meerkosten regeling Oekraïne	18					
Jeugdhulp kinderen	1	1	1	1	1	1
Antidiscriminatievoorzieningen	3	3	3			
Alleenverdienersproblematiek	53	41				
Invoeringskosten omgevingswet	115					
Landelijke aanpak adreskwaliteit	2	2				
Bibliotheekmiddelen	100	100	105			
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	7	9	9	7		
Wet betaalbare huur	27	23	12	10	8	8
Ondersteuning lokale energiehulp	9	19				
Spreidingswet	32	32				
Extra capaciteit BOA's	33	33	33	33	33	33
Regeling extern veiligheidsrisico	2	3				
Uitvoeringskosten LBV en LBV+	19					
Wet kwaliteitsborging bouw	13	13				
Beschermd wonen		7				
Impulsgelden Weerbaar bestuur	7					
Overheidsbr. dienstverl. (IDO)		25	25	25	25	25
Energiebeleid (voormalig cdoke)		865	869			
IBO problematische schulden		21	21	19	19	19
Integratie gericht op jongeren		8	8	8	8	10
Lokale partijen		9				
EPBD		2				
Veilig vergaderen		99				
Algemene uitkering voorgaande jaren	-59					
Totaal	**58.344**	**58.425**	**60.793**	**59.335**	**59.562**	**62.177**

Septembercirculaire 2026
De septembercirculaire 2026 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen.

Ontwikkeling accres
Gemeenten ontvangen geld uit het gemeentefonds, het accres. Jaarlijks wordt bekeken of het accres moet worden aangepast. Dat gebeurt op basis van de groei van de Nederlandse economie

(volumeaccres) en de prijsstijgingen (prijsaccres). In de septembercirculaire 2026 is de raming voor het accres geactualiseerd. Het accres is licht gestegen over de jaren 2027 tot en met 2030.
Uitkeringsfactor en hoeveelheidsverschillen
De uitkeringsfactor daalt, waardoor de algemene uitkering afneemt. Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd met hoeveelheidsverschillen. Op basis van de laatst bekende gegevens zijn een aantal maatstaven omhoog bijgesteld. Dit leidt dan weer tot een toename van de algemene uitkering.

Taakmutaties
In de septembercirculaire zijn een aantal taakmutaties opgenomen, waaronder de Wet versterking regie volkshuisvesting. Met de inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting ontstaan er extra werkzaamheden voor de gemeentes. Deze werkzaamheden hebben financiële gevolgen welke structureel van aard zijn. Hiervoor zijn middelen ter beschikking gesteld.

Decentralisatie uitkeringen
Voor openbare bibliotheken is er in 2027 extra geld beschikbaar gesteld middels een decentralisatie uitkering. Ook voor problematische schulden zijn er structureel middelen beschikbaar gesteld.

Het effect van de septembercirculaire 2027 is voor de gemeente Stein als volgt:

	2027	2028	2029	2030
Ontwikkeling accres	360	348	356	359
Hoeveelheidsverschillen	68	65	72	86
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-160	-155	-113	-76
Taakmutaties	71	74	76	78
Decentralisatie uitkeringen	124	19	19	19
Totaal verschil	**463**	**352**	**410**	**466**
Opnemen lastenkant	-337	-234	-236	-238
Totaal effect septembercirculaire	**126**	**118**	**174**	**228**

Stelpost prijsstijgingen
De index van het bruto binnenlands product laat voor de jaren 2027 tot en met 2030 een gemiddelde prijsstijging zien van 2.8 %. Op basis van de meicirculaire is gerekend met een gemiddelde van 2.6 %. De septembercirculaire is het uitgangspunt van onze begroting. Om toch rekening te houden met het verschil is er een stelpost prijsstijgingen van € 150.000 per jaar opgenomen voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Dividend

De gemeente heeft aandelen in vennootschappen. Door enkele vennootschappen wordt dividend uitgekeerd. In onderstaand overzicht is een specificatie van de belangrijkste baten (dividend) en lasten van de aandelen opgenomen.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dividend Enexis en B.N.G.	466	335	335	335	335	335
Rentelasten beleggingen	-9	-11	-11	-11	-11	-11
Totaal	**457**	**323**	**323**	**323**	**323**	**323**

Dividend aandelen Enexis en BNG
Conform kaderbrief is bij de berekening van het dividend van Enexis is in de begroting 2027 en in de meerjarenraming 2028-2030 rekening gehouden met een bedrag van € 0,67 per aandeel.
Bij de berekening van het dividend van BNG is in de begroting 2027 en in de meerjarenraming 2028-2030 rekening gehouden met een bedrag van € 1,41 per aandeel.

Rentelasten beleggingen
De aandelen van de beleggingen zijn als activa op de balans opgenomen. Van activa worden rentelasten aan de exploitatie doorberekend.

Saldo financieringsfunctie

Dit betreft voornamelijk het saldo van de rente over de eigen financieringsmiddelen en het saldo van de toegerekende rente aan de producten van de programma's.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)						
Saldo financieringsfunctie	5	387	0	0	0	0
Totaal	**5**	**387**	**0**	**0**	**0**	**0**

Overige algemene dekkingsmiddelen

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)						
Bespaarde rente reserves	733	698	653	639	628	617
Bespaarde rente voorzieningen	136	192	193	119	110	114
Stelpost flexibele beloning	0	-26	-31	-32	-33	-33
Stelpost loonstijgingen	0	0	-454	-1.124	-1.754	-2.392
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	0	30	258	534	207	82
Stelpost prijscompensatie	0	0	-150	-150	-150	-150
Stelpost taxaties verzekerde objecten	0	0	0	0	-10	0
Stelpost verkoop verlof	0	-2	-45	-46	-47	-48
Stelpost ziek en piekpot	0	0	-528	-543	-557	-570
Totaal	**868**	**891**	**-105**	**-604**	**-1.606**	**-2.379**

Bespaarde rente
Aan de taakvelden mag een rentevergoeding over het eigen vermogen worden toegerekend. Hierdoor wordt een "vergoeding" berekend over het eigen vermogen (een eigen financieringsmiddel) van de gemeente. Deze rente wordt als baten opgenomen in de begroting en aangeduid als bespaarde rente. In het BBV is expliciet opgenomen dat bespaarde rente kan worden berekend over het eigen vermogen én de voorzieningen.

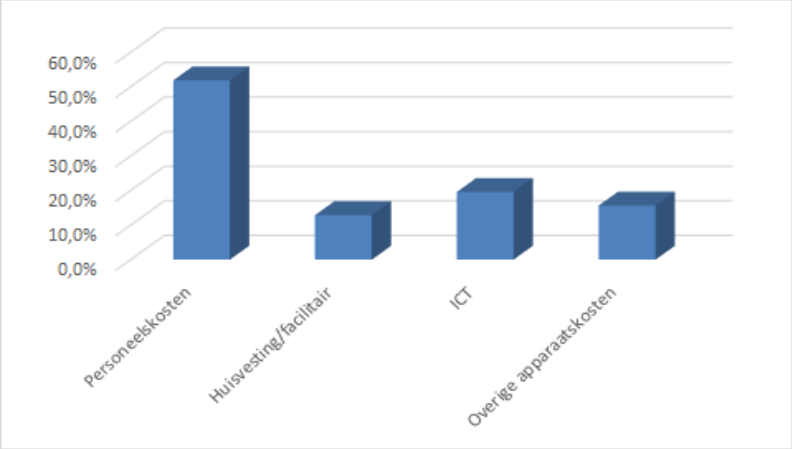
Stelposten
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemeen beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies

plaatsvindt. Het is wenselijk zo min mogelijk met stelposten te werken. Indien de bedragen van deze stelposten in bovenstaande tabel negatief zijn (-), dan betekent dit dat de middelen beschikbaar zijn voor besteding.

Stelpost onderuitputting kapitaallasten
In deze begroting is de keuze gemaakt om een stelpost voor onderuitputting van kapitaallasten op te nemen. De aanleiding hiervoor is dat de realisatie van investeringsprojecten in een bepaalde mate wordt beïnvloed door externe factoren die buiten de directe beïnvloedingssfeer van de gemeente liggen. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot vertraging in de uitvoering van investeringen, waardoor de geraamde kapitaallasten niet of niet volledig in het betreffende begrotingsjaar tot realisatie komen. Met het opnemen van de stelpost wordt hier bij de begrotingsraming aan de voorkant rekening mee gehouden en wordt een meer realistische raming van de kapitaallasten beoogd. De omvang van de stelpost wordt gedurende de P&C-cyclus betrokken bij de beoordeling van de actuele voortgang van de investeringsplanning en waar nodig bijgesteld op basis van de feitelijke realisatie. De stelpost is gevormd conform de richtlijn die de provincie heeft opgesteld.

Overhead

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de overheadkosten van de gemeente Stein. De overheadkosten voor de gemeente Stein kunnen in diverse onderdelen worden opgedeeld, zoals zichtbaar in onderstaande grafiek.

Overheadpercentage:
De gemeente is vrij in de wijze waarop overhead aan heffingen wordt doorberekend. In de financiële verordening is voor de gemeente Stein geregeld hoe dit opslagpercentage wordt berekend.
Op basis van de huidige cijfers is het overheadpercentage voor 2027 berekend op 15,18%:
Totale kosten taakvelden / Kosten overhead = overhead%
€ 80.240.378 / € 12.183.505 = 15,18%

In de begroting voor 2026 bedroeg dit percentage 15,0%, en in de begroting 2025 15,5%. Ten opzichte van 2027 kan worden gesteld dat de ontwikkeling stabiel is gebleven.

Vennootschapsbelasting

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)						
Vennootschapsbelasting	-1	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal	**0**	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**

Onvoorzien

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Onvoorzien	0	-25	-25	-25	-25	-25
Totaal	**0**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Reserves

Reserve MFC regiofonds

In de begroting 2013 is deze reserve gevormd vanuit een regionale bijdrage ten behoeve van de bouw MFC Stein. Aangezien het restant niet meer voor dit doel ingezet hoeft te worden, wordt voorgesteld deze reserve op te heffen, en het restant van € 290.475 toe te voegen aan de algemene reserve.

Reserve duurzaamheid

Het rijk stelt voor 2027 middelen beschikbaar als vervanging voor de SPUK capaciteit decentrale overheid voor klimaat en energiebeleid. Er wordt geen inzet van deze middelen verwacht in 2027, omdat er in 2027 gebruik wordt gemaakt van de SPUK lokale isolatie aanpak en de CDOKE, waaruit de gemaakte kosten voor duurzaamheid worden gedekt. Deze middelen worden voor een bedrag van € 814.646 in 2027 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Zo wordt er gewaarborgd dat er middelen beschikbaar zijn op het moment dat de middelen uit de SPUK regelingen niet meer toereikend zijn.

Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing

Naar aanleiding van de motie, is vanuit de algemene reserve € 1.150.000 onttrokken en toegevoegd aan de nieuw gevormde reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing. Vanuit deze reserve wordt 4 jaar € 287.500 onttrokken ter dekking van de korting op het afvaltarief van € 25 per aansluiting.

Beleidsdoelstellingen

Thema	Doelstellingen in 2027	Uitvoering
Bestuur	Intensiveren op (eu) regionale samenwerking	Doorlopend
Bestuur	Nieuwe technologische ontwikkelingen monitoren en toepassen waar passend	Doorlopend
Dienstverlening	Onderzoeken welke behoeften er nog zijn ten aanzien van de toegankelijkheid van de (digitale) gemeentelijke dienstverlening en hoe we deze kunnen verbeteren	Doorlopend
Dienstverlening	Onderzoeken naar één plek waar alle informatie toegankelijk te benaderen is (gemeentelijke app)	2028
Participatie	Opstellen participatiebeleid en participatieverordening	2026-2027
Dienstverlening	Optimaliseren inrichting gemeentehuis	2027

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
BsGW	GR	Het een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement halen uit samenwerking tussen lokale overheden op gebied van belastingheffing en- inning.
BNG	Privaat	Het genereren van extra inkomsten voor de gemeente uit eventueel verkregen dividend.
Enexis Holding	Privaat	Het genereren van extra inkomsten voor de gemeente uit eventueel verkregen dividend.

Wat gaat het kosten?

Baten en lasten

Bestuur en ondersteuning (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenraming 2028	2029	2030
Lasten	17.381	16.770	17.420	17.355	16.666	17.706
Baten	67.248	67.126	70.045	69.176	69.379	72.210
Saldo van baten en lasten	**49.866**	**50.356**	**52.625**	**51.821**	**52.714**	**54.504**
Toevoeging reserves	18.524	2.471	2.705	70		
Onttrekking reserves	20.468	10.220	2.781	974	888	885
Resultaat	**51.810**	**58.105**	**52.700**	**52.725**	**53.602**	**55.389**

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
Bestuur	
- Voor economische samenwerking, het structureren van het beleidshuis en voor de omgevingsvisie is in 2027 extra incidenteel budget beschikbaar	-95
- In de septembercirculaire 2026 is een incidenteel bedrag ontvangen voor het jaar 2026 voor veilig vergaderen gemeenteraden	99
Burgerzaken	
Per saldo hogere legesopbrengsten als gevolg van een hogere afname van paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen, in combinatie met hogere afdrachten aan het Rijk. Daarnaast zijn de kosten voor de verkiezingen in 2027 hoger	-73
Overhead en overige baten en lasten	
- In 2027 is een stelpost CAO-ontwikkelingen opgenomen	-493
- In 2027 is een stelpost prijsindexeringen opgenomen	-150

Relevante afwijkingen tussen begroting 2026 en begroting 2027	Bedrag x € 1.000
- In 2027 is een stelpost kapitaallasten opgenomen	258
- De structurele stelpost voor piek en ziek is in 2026 ingezet voor externe inhuur	-528
- In 2026 was er een hoger bedrag voor procesoptimalisatie beschikbaar	354
- In 2026 was er een hoger budget voor ICT projecten beschikbaar	126
- Ontwikkelingen overige stelposten in 2027 ten opzichte van 2026	170
- Vanaf 2027 is een lager bedrag voor doorontwikkeling organisatie aanwezig	50
Treasury	
In 2026 was het bedrag aan doorberekende rente (aan overige programma's) van investeringen lager ten opzichte van 2027	-469
OZB	
Door indexering van de opbrengsten, areaaluitbreiding en actualisatie woz waarde stijgt de opbrengst in 2027	298
Algemene uitkering	
Als gevolg van de meicirculaire en de septembercirculaire zijn de beschikbare middelen toegenomen	2.745
Reserves	
Uit het overzicht 'verloop reserves' onderdeel van de financiële begroting blijkt dat in 2026 voor ruim 10,2 miljoen aan onttrekkingen plaatsvinden en voor een bedrag van 2,5 miljoen aan toevoegingen aan de reserves. In 2027 zijn deze bedragen respectievelijk 2,8 miljoen en 2,7 miljoen. Per saldo zorgt dit er voor dat in 2027 een lager bedrag aan de reserves onttrokken wordt dan in 2026 van circa 7,7 miljoen	-7.673
Economische samenwerking	
Vanuit het strategische budget economische samenwerking zijn de budgetten overgeheveld naar beleid	79
In 2026 was Stein verantwoordelijk voor de organisatie van de BBA. Dit vervalt in 2027. Daarnaast zijn er middelen doorgeschoven voor de MKB green deal. Deze vervallen in 2027	78
Herverdeling bijdrage BsGW	
Door een nieuwe verdeelmethodiek van de bijdrage aan de BsGW binnen de taakvelden, stijgt de last voor het deel OZB	-182

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Het pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat in Stein uit een vijftal heffingen. Deze worden gelegitimeerd door verordeningen die de raad elk jaar vaststelt.
De lokale heffingen worden ingedeeld in twee categorieën:

- Belastingen: Deze worden door de overheid dwangmatig opgelegd. Voor de belastingbetaler staat hier geen individuele aanwijsbare prestatie tegenover. Belastingplichtigen hebben feitelijk geen keuzemogelijkheid.
- Heffingen: Dit zijn betalingen aan de overheid voor een door de overheid individueel geleverde specifieke overheidsprestatie. De heffingen zijn gebaseerd op het profijtbeginsel. Iemand die van de overheid profiteert, betaalt hiervoor een bijdrage.

Lokale heffingen
De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De gemeente Stein kent de volgende niet bestedingsgebonden heffingen.

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Afvalstoffenheffing	4.167	4.352	4.360	4.540	4.599	4.606
Leges	1.246	1.067	1.155	1.067	892	892
OZB niet woningen	2.228	2.258	2.420	2.505	2.583	2.663
OZB woningen	4.292	4.260	4.397	4.567	4.724	4.870
Rioolheffing	3.404	3.429	3.575	3.801	3.976	4.201
Toeristenbelasting	291	276	291	311	320	330
Totaal	**15.629**	**15.642**	**16.198**	**16.790**	**17.095**	**17.563**

Algemeen

Waarom wordt belasting geheven?
Een gemeente genereert geen winst zoals een private onderneming. De lasten die de gemeente jaarlijks maakt voor het lokaal bestuur en het onderhouden en in stand houden van wegen, riolering, scholen, openbaar groen etc. worden voor een groot gedeelte gedekt uit de van het Rijk ontvangen algemene uitkering. Omdat de algemene uitkering niet de volledige uitgaven dekt, moet de gemeente zelf ook baten genereren. Dit gebeurt door het heffen van belastingen en (privaatrechtelijke) heffingen.
Verschil algemene heffingen en specifieke heffingen:
Bepaalde belastingen/heffingen mogen alleen worden opgelegd als kosten worden gemaakt voor dit doel. Zo mag bijvoorbeeld de opbrengst van de afvalstoffenheffingen niet hoger zijn dan de kosten die hiervoor worden gemaakt. Er zijn ook belastingen/heffingen die een algemeen karakter hebben. Deze zijn wat hoogte en besteding betreft niet voor een specifiek doel bestemd, maar dienen ter dekking van algemene uitgaven.
De heffingen van de gemeente Stein zijn:

- Onroerende Zaak Belastingen (OZB)
- Afvalstoffenheffingen
- Rioolheffingen
- Toeristenbelasting
- Leges

Totstandkoming van de tarieven:
Jaarlijks worden bij het vaststellen van de begroting ook de opbrengsten voor de belastingen/heffingen en retributies door de gemeenteraad vastgesteld. In de raad van 17 december 2026 wordt, na vaststelling van de programmabegroting 2027, per belasting/heffing een aparte verordening vastgesteld met daarin opgenomen het doel, de grondslag en de definitieve tarieven 2027 van de belasting/heffing.

Belastingbeleid:
Op1 oktober 2026 is het Belastingbeleidsplan door uw raad vastgesteld. In dit plan is het belastingbeleid voor de komende jaren beschreven. Het opbrengstvolume van de OZB wordt in 2027 conform dit plan met een indexering van 2,3 % verhoogd.
Voor de rioolheffing geldt het principe van 100% kostendekkendheid. Dat betekent dat de opbrengst van de rioolheffing voldoende moet zijn om de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding en verbetering van het watersysteem te borgen. Schommelingen in de rioolheffing worden opgevangen middels de daartoe gevormde (egalisatie)voorziening.
Voor de afvalstoffenheffing geldt hetzelfde kader van kostendekkendheid. Bij deze heffing kan de ingestelde egalisatievoorziening ingezet worden om schommelingen in de tarieven tegen te gaan. Uitgangspunt bij zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing is dat niet uitgegeven middelen middels de voorziening ingezet worden om tariefstijgingen te dempen. Daarnaast wordt kritisch gekeken naar de uitgaven om daarmee de lasten voor inwoners en bedrijven te beperken.
Het tarief voor de toeristenbelasting wordt conform het belastingbeleidsplan geïndexeerd met 2.3 %. Het tarief kampeerterreinen wordt in twee stappen verhoogd tot de maximaal de helft van het reguliere tarief in 2028.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van de Onroerende zaakbelasting (OZB) is een algemeen dekkingsmiddel. Tegenover deze belastingopbrengst staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?
De OZB wordt geheven van:

- de eigenaren van alle woningen en
- de eigenaren en gebruikers van niet-woningen (bedrijven, scholen, trafo's etc.) binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing:
De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde. Dit is de waarde volgens de Wet Onroerende Zaken. De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de getaxeerde WOZ-waarden.

Overige informatie:
Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De algemene uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook verschillen in belastingcapaciteit. Voor de belastingcapaciteit wordt een afgeleide van de waarde van onroerende zaken gebruikt. Gemeenten die binnen hun grenzen veel hoog gewaardeerd onroerend goed hebben, ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt met 80% rekening gehouden en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde OZB-tarief. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, is niet relevant voor deze aftrekpost bij de algemene uitkering.

Relatie met programma's:
Omdat de onroerende zaakbelasting een algemeen dekkingsmiddel is worden de opbrengsten van deze heffing verantwoord op het programma Bestuur en Ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen.

Afvalstoffenheffing

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengsten van deze heffingen worden benut voor het dekken van de kosten voor het ophalen, verwijderen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen en de kosten voor heffing en invordering.

Wie is belastingplichtig?
De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan, is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.

Grondslag van de heffingen
Voor de afvalstoffenheffingen worden hoofdzakelijk tarieven per kilo aangeboden afval, per lediging afvalbak en een vastrecht gehanteerd.

Verdeling van de kosten
De gemeente heeft een wettelijk inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Om deze kosten transparant te maken, zijn de kosten naar taakveld uitgesplitst. Uit onderstaande overzicht blijkt dat het grootste deel van de gemeentelijke kosten staat op het taakveld afval (€ 4.128.000). Deze kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval inclusief het scheiden van afval en het recyclen. Ook de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffingen worden binnen dit taakveld verantwoord. Denk hierbij aan het versturen van juiste aanslagen aan de juiste personen.
Naar verwachting wordt € 257.000 uitgegeven aan taken die onder het taakveld verkeer en wegen vallen. Zo draagt het schoonmaken en het schoonhouden van de wegen bij aan een afvalvrije openbare ruimte.
Daarnaast is € 649.000 toegerekend van het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. De compensabele BTW bedraagt € 598.000 en wordt, conform de BBV-wetgeving, eveneens aan de kosten toegerekend.

Herkomst middelen
Naar verwachting ontvangen we € 886.000 aan opbrengsten van de verwerking van het ingezamelde afval. In deze opbrengst is rekening gehouden met een stijging van het poorttarief van € 0,06 per kg. Gemeenten mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In de begroting 2027 is een netto-kostenpost voor het afval van € 4.747.000 opgenomen.
Er vindt een extra onttrekking van € 99.000 plaats uit de egalisatievoorziening afval om het tarief te dempen. Tevens vindt er een compensatie plaats van € 25 per aansluiting in de vorm van een kortingsregeling voor de komende 4 jaar. Deze kortingsregeling wordt gedekt door de nieuw gevormde bestemmingsreserve kortingsregeling afvalstoffenheffing. Voor deze kortingsregeling wordt 4 jaar een onttrekking gedaan uit deze bestemmingsreserve van € 287.500. Op basis van de geactualiseerde baten en lasten kan daarmee in 2027 het vastrecht tarief gelijk blijven aan 2026, en wel € 291.50 (was € 291,50 in 2026). Het poorttarief zal stijgen van € 0,27 naar € 0,33 per kg (hoog tarief) en € 0,11 naar € 0,17 per kg (laag tarief).
Op 17 december 2026 worden de verordening Afvalstoffenheffing 2027 en de definitieve tarieven voor 2027 vastgesteld.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 2027		
	bedragen x € 1.000	
lasten taakvelden		
2.1 wegen en vervoer	257	
7.3 afval	4.128	
totaal lasten taakvelden	**4.385**	
baten taakvelden		
7.3 afval	886	
totaal baten taakvelden	**886**	
netto lasten taakvelden	**3.499**	
toe te rekenen lasten:		
overhead	649	
compensabele BTW	598	
totale netto lasten	**4.747**	
beschikking over egalisatievoorziening	99	
beschikking over bestemmingsreserve kortingsregeling	288	
opbrengst heffing	4.360	
totale opbrengsten	**4.747**	
kostendekking:		**100%**

Relatie met programma's:
De opbrengsten van de afvalstoffenheffing worden verantwoord op het programma Volksgezondheid en Milieu. De kosten die in de heffing worden meegenomen worden verantwoord op het programma volksgezondheid en milieu en het programma verkeer vervoer en water.

Rioolheffingen

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van deze heffingen wordt benut voor het dekken van de kosten van afval-, hemel- en grondwater (inclusief rioleringen).

Wie is belastingplichtig?
De belasting wordt geheven:

- van degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot heeft van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering, verder te noemen: eigenarendeel; en
- van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd dan wel dat belang heeft bij nakoming van de gemeentelijke waterzorgplichten, verder te noemen: gebruikersdeel.

Grondslag van de heffing:
Stein baseert zich op het eigendomsrecht. Per perceel wordt een vast bedrag opgelegd. Daarnaast worden de verbruikers aangeslagen op basis van het watergebruik.

Verdeling van de kosten:
De gemeente is wettelijk verplicht haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Om deze kosten transparant te maken, zijn de kosten naar taakveld uitgesplitst.
Het merendeel van de gemeentelijke kosten betreft het taakveld riolering € 2.547.000. De kosten bestaan vooral uit kosten voor het nakomen van de gemeentelijke watertaken op het gebied van afval-, hemel- en grondwater, met name aanleg en onderhoud van rioleringen en de kosten voor heffen en invorderen van de rioolheffingen. Naar verwachting wordt € 147.000 uitgegeven aan straatreiniging, een kostenpost die onder het taakveld verkeer en wegen valt. Dit voorkomt overbelasting van het rioolstelsel bij piekbelasting. Verder is € 405.000 toegerekend voor overhead. Dit zijn kosten voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. De compensabele BTW bedraagt € 476.000 en wordt, conform de BBV-wetgeving, eveneens aan de kosten toegerekend.

Herkomst middelen:
Gemeenten mogen op grond van artikel 228a van de Gemeentewet een rioolheffingen invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. Om 100% kostendekking te realiseren is een bedrag van € 3.430.000 als opbrengst van de rioolheffing in de begroting opgenomen.
Uitgaande van de 100% kostendekkendheid is op basis van de geactualiseerde baten en lasten van het rioolcompartiment, samen met een extra onttrekking uit de voorziening riool van € 145.000, voor 2027 hetzelfde tarief berekend als voor 2026 van € 206,16. Daarmee stijgt het tarief niet in 2027.
Op 9 december 2026 worden de verordening Rioolrecht 2027 en de definitieve tarieven voor 2027 vastgesteld.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing 2027		
	bedragen x € 1.000	
lasten taakvelden		
2.1 wegen en vervoer	147	
7.2 riolering	2.547	
totaal lasten taakvelden	**2.694**	
netto lasten taakvelden	**2.694**	
toe te rekenen lasten:		
overhead	405	
compensabele BTW	476	
totale lasten	**3.575**	
beschikking over voorziening ter demping tarieven	145	
opbrengst rioolheffing	3.430	
totale baten	**3.575**	
kostendekking:		**100%**

Relatie met programma's
De opbrengsten van de rioolheffing worden verantwoord op het programma Volksgezondheid en Milieu. De kosten die in de heffing worden meegenomen worden verantwoord op het programma volksgezondheid en milieu en het programma verkeer vervoer en water.

Toeristenbelasting

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een deel van de opbrengst wordt aangewend voor de revitalisering van het toerisme en de recreatie.

Wie is belastingplichtig?
Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente Stein zonder in het bevolkingsregister van deze gemeente te zijn opgenomen.

Grondslag van de heffing:
Per persoon wordt per overnachting een bedrag geheven.

Tarieven 2027:
Tarief per overnachting:
€ 2,31 (was € 2,26 in 2026).
€ 0,57 Kampeerterrein (was € 0,10 in 2026).
De toeristenbelasting wordt per kwartaal, op aangifte, achteraf opgelegd.

Relatie met programma's:
De baten van de toeristenbelasting worden verantwoord op het programma economie.

Leges

Titel 1 – Algemene dienstverlening
We streven naar 100% kostendekkendheid, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie hieronder de mate van kostendekkendheid voor de leges burgerzaken. Burgerzaken maakt deel uit van het programma Bestuur en Ondersteuning.

Titel 1: Algemene dienstverlening	**Lasten**	**Baten**	**Kosten dekking**
Burgerlijke stand	40,9	25,0	61%
Reisdocumenten	537,1	514,5	96%
Rijbewijzen	192,0	182,4	95%
Verstrekkingen uit gemeentelijke basisregistraties	40,9	34,2	84%
Kansspelen	2,1	1,6	78%
Verkeer en vervoer	29,4	15,2	52%
Diversen	2,1	1,6	78%
Totaal	844,5	774,5	92%

Titel 2 – Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
Het grootste gedeelte van de kosten en opbrengsten binnen titel 2 vallen binnen het hoofdstuk van de Omgevingsvergunning. Omgevingsvergunningen maken deel uit van het programma Ruimtelijke Ordening.

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgevings-vergunningen	**lasten**	**baten**	**kosten dekking**
Omgevingsvergunningen	636	269	42%
Totaal	**636**	**269**	**42%**

Binnen titel 2 wordt dus grofweg 42% van de kosten gedekt door baten.

Titel 3 – Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn
Deze titel vormt een klein gedeelte van onze legesinkomsten. Onze tarieven zijn hier niet kostendekkend, de mate van kostendekkendheid ligt rond de 77%.

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen	lasten	baten	kosten dekking
Horeca	7,0	5,5	78%
Organiseren van evenementen of markten	57,8	44,1	76%
Totaal	**64,8**	**49,6**	**77%**

Vergelijking regionaal

In onderstaande tabel worden de gemiddelde woonlasten 2026 van een eigenaar/gebruiker en een huurder in Stein vergeleken met de gemeenten van Limburg. De cijfers zijn afkomstig uit het Belastingoverzicht 2025 van de provincie Limburg.

Lastendruk	Aanslag eigenaar en gebruiker				Aanslag huurder
	OZB	afval	riool	totaal	
Stein	363	382	283	1028	459
Per regio					
Maastricht-Heuvelland	428	398	299	1124	502
Midden-Limburg	384	326	273	983	387
Noord-Limburg	401	272	238	911	320
Parkstad	411	351	314	1077	595
Westelijke Mijnstreek	398	361	256	1014	386
Limburg	386	340	254	980	437
Per inwonersklasse					
0 - 10.000	541	300	144	984	320
10.001 - 20.000	422	335	305	1062	467
20.001 - 50.000	391	329	292	1013	418
>= 50.001	378	353	214	944	451

Om een inschatting te geven waar Stein staat wat betreft de lastendruk eigenaar en gebruiker, en de lastendruk huurder zijn in onderstaande tabellen de gemiddelde aanslagen, de gemeenten met de hoogste en de laagste aanslagen en de aanslagbedragen van Stein opgenomen. Bij Stein is de positie aangegeven op de ranglijst van gemeenten van Limburg.

Lastendruk eigenaar/gebruiker	Positie	Aanslag
Limburg	gemiddeld	980
Meerssen	hoogste	1351
Stein	24e van 31	1028
Venlo	laagste	790

Lastendruk huurder	Positie	Aanslag
Limburg	gemiddeld	437
Voerendaal	hoogste	742
Stein	19e van 31	459
Beesel	laagste	205

Kwijtscheldingsbeleid

Stein hanteert momenteel de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen.

Gemeenten hebben sinds 2022 de mogelijkheid om bij kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen een verruiming van de vermogensnorm toe te passen. Met ingang van 2026 heeft de gemeente Stein de verordening kwijtschelding aangepast en uitgelijnd met de mogelijkheid tot verruiming.

Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets wordt met de kosten van bestaan volgens de bijstandsnorm voor 100% rekening gehouden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Leidraad Invorderingswet 1990. Vanaf 2023 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Stein aangepast en is een wettelijke basis gecreëerd voor IB-ondernemers om onder voorwaarden kwijtschelding te kunnen vragen voor gemeentelijke heffingen.

Kwijtschelding wordt alleen verleend indien het een aanslag betreft voor het gebruikersdeel van de rioolheffingen en voor het vastrecht van de afvalstoffenheffingen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Stein acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Stein in kaart te brengen wordt elk jaar bij de begroting en jaarrekening een risicoprofiel opgesteld. Bij het opstellen van dit risicoprofiel worden de verschillende risico's binnen de organisatie in beeld gebracht. Dit zijn zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak, operationeel dan wel strategisch van aard.

Risico	Schatting maximale omvang risico	Kans	Schatting verwachte omvang risico
Privacy risico's	3.600.000	10%	360.000
Beveiligingsrisico's	4.000.000	10%	400.000
Warmtenet Zuid-Limburg	60.000	30%	12.000
Garantstellingen	1.400.000	5%	70.000
Grondexploitaties	400.000	20%	80.000
Dossier BAG B.V.	6.000.000	10%	600.000
Jeugd zorgaanbieders	200.000	25%	50.000
Jeugdhulp	600.000	10%	60.000
Risico's gemeentefonds	300.000	50%	150.000
Juridische risico's	PM	PM	PM
Fiscale risico's	PM	PM	PM
Loon en prijsontwikkeling	PM	PM	PM

Toelichting risico's

Privacy risico's
Op basis van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) kan een boete worden opgelegd van maximaal 4% van de omzet. Voor de gemeente Stein zou dit een maximale boete van € 3.600.000 kunnen betekenen.

Beveiligingsrisico's
ICT ransomware en phishing: De ICT-systemen en- of data worden ontoegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en gegevens zullen niet meer te openen zijn. De dienstverlening naar interne medewerkers en inwoners zal hier hinder van ondervinden.

Warmtenet Zuid-Limburg
In 2024 is het samenwerkingsovereenkomst Het Groene Net beëindigd. In 2024 is daar een afrekening geweest van de gemaakte kosten, te weten € 179.000. In januari 2023 is gestart met de deelname in het traject Warmtenet Zuid-Limburg. De aandeelhouder van Het Groene Net heeft in beëindigingsovereenkomst de inspanningsverplichting opgenomen dat de drie gemeentes zich inzetten om op termijn het gebied dat in Het Groene Net betrokken was, te laten aansluiten bij het

Warmtenet Zuid-Limburg. Indien deze verplichting in 2031 niet is gerealiseerd leidt dit tot een betaling van € 60.000 voor het niet nakomen van de afspraak.

Garantstellingen
De gemeente staat garant voor instellingen als zij hun verplichtingen niet kunnen nakomen. Kans hierop is zeer klein, omdat er een waarborgfonds bij betrokken is.

Grondexploitaties
Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Echter zijn er wel risico’s verbonden aan de grondexploitaties indien er niet voldoende kavels worden afgenomen, waardoor vertraging kan plaatsvinden. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat door de toenemende complexiteit van de ontwikkelingen en de hoogte van de investeringen de risico’s in de grondexploitaties alsmaar groter worden.

Dossier BAG B.V.
Er kan niet uitgesloten worden dat de gemeente Stein naar aanleiding van het faillissement van BAG B.V. geconfronteerd gaat worden met kosten, gericht op het verwijderen van de op het terrein aanwezige (minerale) reststoffen.

Jeugd zorgaanbieders
De verwachting is dat in 2026 de financiële problemen van de grote jeugdzorg aanbieders nog niet opgelost zullen zijn. De centrumgemeente Maastricht voert namens de 16 Limburgse gemeenten de regie hierin.

Jeugdhulp
De uitgaven voor jeugdhulp kennen een grillig verloop en zijn lastig voorspelbaar. De kosten kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren als gevolg van onder andere de omvang en zwaarte van de hulpvragen, het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van jeugdhulp en de duur van trajecten. Hierdoor bestaat het risico dat de werkelijke uitgaven afwijken van de geraamde budgetten. Dit maakt het noodzakelijk om de ontwikkeling van de uitgaven en de onderliggende trends nauwlettend te monitoren.

Risico’s gemeentefonds
In de begroting zijn stelposten opgenomen voor enerzijds onderuitputting BCF compensatiefonds en voor extra middelen jeugd. Er zijn risico's dat deze stelposten niet gerealiseerd worden.

Juridische risico’s
Onze gemeente loopt juridische risico’s in zijn algemeenheid, aangezien gemeenten besluiten neemt waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld.

Fiscale risico’s
De gemeente Stein wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico’s/onzekerheden op fiscaal gebied.

Loon- en prijsontwikkeling
Inflatie en CAO stijgingen zijn afgedekt met de in de circulaires genoemde percentages. De werkelijkheid kan positief dan wel negatief hiervan afwijken.

Benodigde weerstandscapaciteit
Op basis van deze risico's is een risicosimulatie (Montecarlo simulatie) uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van de maximale omvang van het risico ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de risico simulatie blijkt dat bij een zekerheidspercentage van 90% risico's kunnen

worden afgedekt met een bedrag van € 3.700.000. De kans is een inschatting dat een risico ook daadwerkelijk zal plaatsvinden. Deze aanname wordt vervolgens geclusterd waarbij een kans tot 10% wordt aangemerkt als zeer klein, de kans tot 30% als klein, tot 50% als middel, tot 70% als groot en alles daarboven tot zeer groot.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover onze gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV heeft de gemeente Stein ervoor gekozen om onze weerstandscapaciteit uit de algemene reserve en de post onvoorzien te vormen.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	**Startcapaciteit**
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 20.063.000
Post onvoorzien	€ 25.000
Totale weerstandscapaciteit	**€ 20.088.000**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, is de relatie gelegd tussen beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit is afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het hieronder geschetste weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 20.088.000	= 5,4
	Benodigde weerstandcapaciteit		€ 3.700.000	

Onderstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de Gemeente Stein valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf zijn een aantal kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

Indicator	rekening 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
Netto schuldquote	61%	83%	124%	147%	155%	150%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	79%	120%	139%	147%	142%
Solvabiliteitsratio	35%	28%	22%	19%	17%	18%
Structurele exploitatieruimte	6,4%	5,4%	2,2%	0,6%	1,0%	2.0%
Grondexploitatie	-0,4%	1,4%	0,8%	0,9%	0,5%	0,0%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	111%	107%	107%	107%	107%	107%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van de gemeente Stein zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (worden onder andere gebruikt door de Provincie bij de publicatie van ranglijsten).

Indicator	Groen (goed /weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende / veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	35%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hoe lager de netto schuldquote, hoe lager de relatieve schuldenlast. De netto schuldquote stijgt de komende jaren door de toename van de schulden (vreemd vermogen). De ontwikkeling daarvan wordt periodiek bij de opstelling van de jaarrekening en begroting gemonitord. Wij constateren dat met name vanaf 2028 de netto schuldquote verslechtert, waardoor we op basis van de huidige prognoses in de categorie ‘hoog risico’ (rood) terechtkomen. Deze ontwikkeling wordt vooral veroorzaakt door het omvangrijke investeringsvolume in de komende jaren en de inzet van de algemene reserve. Het is dan ook raadzaam om de komende jaren terughoudendheid te betrachten en hierbij nadrukkelijk oog te houden voor de effecten op onze financiële kengetallen.
Ervaring leert dat de gerealiseerde ratio’s in de jaarrekening vaak positiever uitvallen dan vooraf geraamd. Desondanks blijft het van belang om deze ontwikkeling goed te blijven monitoren en hier in de besluitvorming expliciet aandacht aan te besteden.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Er is tevens een tweede berekening van de netto schuldquote, maar nu gecorrigeerd met de doorverstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen. In de eerste berekening van de netto schuldquote zijn deze verstrekte leningen niet meegenomen, omdat er een risico bestaat dat de gemeente deze bedragen niet (volledig) zal kunnen terugvorderen.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. Het geeft weer in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter de gemeente hier toe in staat is. Een solvabiliteitsratio van 20% wordt aangemerkt als voldoende. Wij constateren dat met name vanaf 2028 de solvabiliteitsratio verslechtert, waardoor we op basis van de huidige prognoses in de categorie 'hoog risico' (rood) terechtkomen. Deze ontwikkeling wordt vooral veroorzaakt door het omvangrijke investeringsvolume in de komende jaren en de inzet van de algemene reserve. Het is dan ook raadzaam om de komende jaren terughoudendheid te betrachten en hierbij nadrukkelijk oog te houden voor de effecten op onze financiële kengetallen.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente Stein heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief cijfer betekent dat het structurele deel van de begroting voldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Gegeven de reeks 2026-2029 is dat aanwezig.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar, hetgeen niet het geval is.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens
De indicator belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog de gemiddelde woonlasten voor een gezin zijn in de gemeente Stein ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het voorgaande jaar.

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente Stein is vastgelegd in de Nota Grond- en Vastgoedbeleid. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om de visie van de gemeente te realiseren. Deze visie heeft de gemeente vastgelegd in de "Strategische toekomstvisie 2040", de "Omgevingsvisie gemeente Stein" en het bestuursakkoord.

Nota grondbeleid

Grondbeleid is een middel om de doelen die de gemeente heeft voor het gebruik, het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving te bereiken. Hierbij vormen de (toekomstige) bewoners en gebruikers het uitgangspunt.
Op 11 december 2025 heeft de raad de nieuw nota Grondbeleid, samen met de nota Kostenverhaal, vastgesteld. Deze twee nota's geven invulling aan de veranderde wet- en regelgeving, te weten de Omgevingswet, en het gelijkheidsbeginsel bij gronduitgifte zoals dat in het Didam-arrest is vastgelegd. Ook de gewijzigde vraagstukken op het gebied van woningbouw, energietransitie en klimaatadaptatie zijn verwerkt in deze twee nota's.
In lijn met het oude Grond- en vastgoedbeleid heeft de raad in 2025 besloten tot een situationeel grondbeleid. Dit betekent dat de keuze voor een actieve dan wel faciliterende grondpolitiek per gebiedsontwikkeling wordt bepaald. Het afwegingskader in de nieuwe nota Grondbeleid is een hulpmiddel bij die keuze. De criteria binnen dit afwegingskader zijn: maatschappelijk belang, marktsituatie en financiële risico's.

Onderdeel van de nota Grondbeleid is om de Reserve Grondexploitatie weer actief te gaan gebruiken om de winsten en verliezen van grondexploitaties mee te verrekenen. Vanaf het moment van vaststellen van de nota Grondbeleid wordt de reservevorming in de Reserve Grondexploitaties weer beleid en zal deze reserve als een soort Algemene Reserve voor de gronden in exploitatie gaan functioneren.
Afgeleid van de nota Kostenverhaal zal het noodzakelijk zijn voorzieningen te vormen voor ontvangen bijdragen waartegenover toekomstige kosten staan en zal er voor de bijdragen die we ontvangen een bestemmingsreserve worden ingesteld waarbij de afdeling Ruimte voorstellen zal doen voor de meest effectieve inzet voor die middelen, uiteraard gekoppeld aan de ruimtelijke doelen. Indien er bijdragen worden ontvangen vanuit het kostenverhaal in het kader van een lopende grondexploitatie of een al bestaand project, dan zal deze bijdrage rechtstreeks binnen die grondexploitatie of het project worden verantwoord.

Grondbeleid in relatie tot de Programma's

Ruimtelijke ordening ziet op de verdeling van de schaarse ruimte naar de verschillende functies (wonen, werken, recreëren). Grondbeleid is het middel om als gemeente over de noodzakelijke ruimte te beschikken om deze ruimte gericht in te kunnen zetten op deze verschillende functies. Het grondbeleid faciliteert en draagt op die manier bij aan de thema's van de Strategische Toekomstvisie 2040.

Concreet levert het grondbeleid volgens voorgaande strategieën (actief danwel faciliterend) een bijdrage aan projecten zoals het Wijkactieprogramma Nieuwdorp, Bramert Noord/Lindehagen, CPO Steskensstraat, Urmond Oost en de woningbouwontwikkeling Meers.

Ontwikkelingen

Woningmarkt
Het blijft een uitdaging en onze opdracht om de kwalitatieve en kwantitatieve opgaven op het gebied van woningbouw af te stemmen op de behoefte. Het is van belang om de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment beschikbaar te hebben voor onze inwoners. Dat wordt samen met onze maatschappelijke partners gedaan en de gemeente kan daartoe het gemeentelijk grondbeleid inzetten.

Zeker nu op landelijk niveau als gevolg van de 'wooncrisis' nadrukkelijk aangestuurd wordt op méér woningen, worden er tal van stimuleringsregelingen ontworpen. Recent is er dan ook gebruik gemaakt van een aantal van deze regelingen. Gelet op het soms plotselinge ad-hoc karakter van de regelingen blijft het zaak dat er voldoende projecten op de plank liggen die ook nagenoeg uitvoeringsgereed zijn. Op die manier is er een zo sterk mogelijke positie om voor de subsidieregelingen in aanmerking te komen en daarom worden de landelijke ontwikkelingen wat dat betreft gevolgd.

Bouwgrondexploitaties
Volgens de richtlijnen van de commissie BBV is het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) het raadsbesluit met vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting.
Een grondexploitatiecomplex is gedefinieerd als een ruimtelijk plan, voorzien van een financiële vertaling.

Grondexploitaties

Volgens de richtlijnen van de commissie BBV dient jaarlijks een herziening van de grondexploitatie plaats te vinden. Een actualisatie van de grondexploitatiebegroting met planinhoudelijke wijzigen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen, moet opnieuw door de raad worden vastgesteld.

Conform de Nota Grond en Vastgoedbeleid is de herziening van de grondexploitaties gekoppeld aan de Planning- en Control cyclus. De grondexploitaties zullen éénmaal per jaar integraal herzien en wel bij de jaarrekening. Op die manier worden bij gelegenheid van de jaarrekening de gevormde voorzieningen voor becijferde tekorten onderbouwen en op peil gebracht of gehouden.

Voor het opstellen c.q. herzien van de grondexploitaties worden onderstaande uitgangspunten gehanteerd naast uiteraard de wettelijke kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording:

- Renteomslag 2027-2030: 1,75%
- Disconteringsvoet: 1,75%
- Winstneming vindt plaats middels de 'Percentage of Completion'-methode.

Bouwgrond in exploitatie
Per 1 januari 2027 zijn de volgende grondexploitatiecomplexen in exploitatie:

- Woningbouwontwikkeling Bramert-Noord/Lindehagen
- Woningbouwontwikkeling Bruisend Hart,
- CPO Steskensstraat

Woningbouwontwikkeling Bramert-Noord/Lindehagen
Bij Raadsbesluit van 23 juni 2022 heeft de raad de grondexploitatiebegroting Bramert-Noord fase 1 vastgesteld. De nieuwe wijk krijgt een groen en landelijk karakter.
In 2024 is gestart met het bouwrijp maken van het gebied en na oplevering van de eerste woningen wordt ook het woonrijp maken uitgevoerd. De grondoverdracht van de 2e fase, het aangepaste woonprogramma met 22 woningen i.p.v. 10 woningen, heeft in november 2025 plaatsgevonden. In de jaarrekening 2025 is de grondexploitatie herzien naar aanleiding van het aangepaste woonprogramma. De uitvoering gedurende 2026 van het woonrijp maken geeft geen aanleiding voor het aanpassen van de calculatie. Het verwachte negatieve resultaat blijft daarmee € 158.471. Voor dat tekort is de voorziening "Te verwachten verliezen" gevormd. De woningen van fase 1b worden eind 26 begin 27 opgeleverd, de werkzaamheden woonrijp staan gepland voor Q1&2 2027. Het groen voor deze fase zal vervolgens in het najaar tijdens het plantseizoen worden aangelegd. Daarna kan de grondexploitatie ook worden afgesloten.

Woningbouwontwikkeling Bruisend Hart
Het bestemmingsplan Bruisend Hart Nieuwdorp maakt de bouw van 67 woningen mogelijk in het centrum van de wijk Nieuwdorp op de plek van de kerk en de leegstaande basisschool. Het

centrum krijgt hiermee een nieuw hart met wonen, zorg en een buurtcentrum als dragende pijlers. Bij Raadsbesluit van datum 4 juli 2024 heeft de raad de grondexploitatiebegroting Bruisend Hart vastgesteld. Met het tekenen van de projectovereenkomst door gemeente en Zaam Wonen is de uitvoering in december 2024 formeel gestart. Inmiddels zijn de vergunningenprocedures afgerond en is de bouwaannemer bekend. In augustus 2025 zijn de concrete afspraken vastgelegd over de planning en de start van de werkzaamheden vastgelegd in een allonge op de projectovereenkomst. Inmiddels is de sloop van de school en de kerk (met uitzondering van het Westwerk) uitgevoerd. Met de nutsbedrijven zijn bindende afspraken gemaakt om toe te werken naar de geplande oplevering medio 2027. De grondexploitatie zal dan ook in 2027 worden afgesloten volgens verwachting.
De grondoverdracht van de gemeentelijke schoollocatie heeft begin 2026 plaatsgevonden. De aanbesteding van de infra vindt in de tweede helft van 2026 plaats. Een bijstelling van de grondexploitatie zal vanuit die aanbesteding van de infra mogelijk aan de orde komen. De geactualiseerde grondexploitatie van 2025 is daarmee op dit moment nog actueel. Deze sluit met een negatief resultaat van € 294.567. Voor het tekort is de voorziening "Te verwachten verliezen" gevormd.

CPO Steskensstraat
De raad heeft op 25 september 2025 de grondexploitatie CPO Steskensstraat vastgesteld. Deze grondexploitatie sluit met een negatief resultaat van € 165.700.
De sloop van de woning heeft inmiddels plaatsgevonden. In de loop van 2026 is tijdens het bouwrijp maken gebleken dat er onvoorziene kosten opkomen in verband met de verwijdering van de Japanse duizendknoop op het terrein. Voorts is er een bijdrage ontvangen voor de afkoppeling van het water binnen dit project vanuit de provinciale subsidieregeling 'Korte termijnmaatregelen ten behoeve van waterveiligheid 2024-2026'. Deze elementen zullen in een bijstelling bij de slotwijziging worden meegenomen. Het financiële beeld van de grondexploitatie zal hierdoor waarschijnlijk licht positief worden bijgesteld. Begin 2027 zal de CPO beginnen met bouwen waarna de gemeente het gebied woonrijp zal maken. Aansluitend zal deze grondexploitatie beëindigd worden (2027/2028).

Voorgaande levert voor de in exploitatie genomen projecten het volgende beeld op:

Complex (x € 1.000)	Geraamde boekwaarde ultimo: 2026	2027	2028	2029	Verwacht resultaat ultimo 2026*	Jaar van realisatie
Bramert-Nrd/Lindehagen	0	-	-	-	- 158	2027
Bruisend Hart	-623	-138	0	0	-295	2028
CPO Steskensstr	764	13	0	-	-166	2027
Totaal	**141**	**-125**	**0**	**0**	**-619**	

*) negatief (-/-) betekent verlies

Toekomstige ontwikkelingen

Voormalige zwembadlocatie
Naar verwachting stelt de gemeenteraad eind 2026 de ruimtelijke kaders voor de ontwikkeling van de voormalige zwembadlocatie vast, waarbij het voorkeursmodel de basis vormt voor de verdere planontwikkeling. In 2027 wordt dit voorkeursmodel verder uitgewerkt. Hierbij worden de eerder ingestelde werkgroepen betrokken en is in het bijzonder aandacht voor verkeer en parkeren en de verdere inrichting van het gebied.
Parallel hieraan wordt in 2027 de grondexploitatie opgesteld en ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Ook wordt de benodigde vergunningaanvraag voorbereid. In het kader van deze procedure zal de gemeenteraad worden gevraagd een bindend advies uit te brengen. Daarmee staat 2027 vooral in het teken van de verdere planuitwerking, het financieel uitvoerbaar maken van de gebiedsontwikkeling en de voorbereiding van de planologische besluitvorming.

Woningbouw Meers
Naar verwachting stelt de gemeenteraad eind 2026 de Transformatievisie Meers-Maasband vast, waarna een start gemaakt kan worden met de woningbouwontwikkeling Meers.
In 2027 zal gezocht worden naar een partner voor de ontwikkeling en gestart worden met het ontwerpen van een plan middels participatie van de inwoners.
Hiervoor zal in 2027 een voorbereidingskrediet gevraagd worden.
Na deze fase zal aan de hand van een definitief plan een grondexploitatie opgesteld worden en ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Risico's

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat door de toenemende complexiteit van de ontwikkelingen en de hoogte van de investeringen de risico's in de grondexploitaties alsmaar groter worden. Inzicht in het verloop van de financiële prognoses alsmede in de risico's is daarom van groot belang. In het kader van de door de raad vastgestelde nota's Grondbeleid en Kostenverhaal is besloten om de reeds bestaande reserve GREX weer te activeren. Hierbij zullen de verliezen en winsten van grondexploitaties alsmede mee- en tegenvallers met die reserve GREX verrekend worden. Hiermee gaat die reserve GREX zich gedragen als een soort algemene reserve maar dan voor de uitwerking van het grondbeleid. In het kader van die reserve GREX hebben we een brede analyse van de grondexploitaties en hun risico's gemaakt. Deze analyse heeft geleid tot een omvang van de reserve GREX van € 213.000 welke ten laste van de algemene reserve is gevormd:

Bramert Noord	
Bouw en woonrijp maken 10% van 100.000	*10.000*
Bruisend Hart	
Bouw en woonrijp maken 50% van 160.000	*80.000*
Vertraging 50% van 80.000	*40.000*
CPO Steskensstraat	
Bouw en woonrijp maken 50% van 45.000	*22.500*
Uitgifte 50% van 25.000	*12.500*
Vertraging 50% van 25.000	*12.500*
Cumulatief risico	*177.500*
Opslag 20% voor algemene risico's	*35.500*
Reserve GREX bij aanvang	*213.000*

Met inbegrip van het beginsaldo van deze reserve van € 1.322 bedraagt de verwachte stand van de reserve GREX per 1 januari 2026 € 214.322. Eventuele opkomende risico's gedurende het restant van 2026 worden hier nog mee verrekend.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de openbare ruimte vinden activiteiten plaats in het kader van wonen, werken en recreëren. Hiervoor is de openbare ruimte ingericht met kapitaalgoederen (infrastructuur). Deze kapitaalgoederen worden onderhouden en tijdig vervangen. De door de raad gewenste kwaliteit van de kapitaalgoederen is vastgesteld in beleidskaders. De vastgestelde beleidskaders zijn daarna, door het college, vertaald in beheerplannen waarin de kosten voor vervanging en onderhoud zijn opgenomen. De beheerplannen worden verwerkt in de begroting. De volgende kapitaalgoederen zijn in deze paragraaf opgenomen:

- gebouwen en overige accommodaties
- wegen
- openbare verlichting
- bruggen
- rioleringen
- groen

Gebouwen en overige accommodaties

Actualisatie beheerplannen

In 2025 is het accommodatiebeleid 2025-2029 samen met het onderhoudsbeleid 2025-2029 en bijbehorende onderhoudsbudgetten geactualiseerd en vastgesteld. Daarnaast is het sporttechnisch investering- en onderhoudsplan herzien. Actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is afgestemd en geïntegreerd met klimaatadaptatie.

In het MJOP is rekening gehouden met een indexering van 2,6 % vanaf basisjaar 2026 (huidig prijspeil). Vanaf 2030 wordt de indexering bevroren op niveau van 2029. Op het moment dat een complex wordt verduurzaamd, wordt dit gecombineerd met groot onderhoud. Dit betreft het onderhoud dat in de eerste zes jaren vanaf jaar van investering in de meerjarenonderhoudsplanning is opgenomen. Dit zorgt voor een verlaging van de onderhoudskosten, maar leidt tot een verhoging van de investering en daaruit voortvloeiende kapitaallasten.

Beheerplan

Waar mogelijk worden de werkzaamheden gebundeld en volgens de geldende inkoopprocedures in de markt gezet. Bij de gemeentelijke accommodaties is, gebaseerd op de geldende NEN 2767 normering (BOP), geen sprake van achterstallig onderhoud.

Directe lasten onderhoud gebouwen (x € 1.000)	**Rek. 2025**	**Begr. 2026**	**Begr. 2027**	**Begr. 2028**	**Begr. 2029**	**Begr. 2030**
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Bouwkundig onderhoud BOP	502	478	472	490	500	503
Sporttechnisch onderhoud SOP	143	181	173	178	173	187
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud accommodaties BOP	750	1.218	708	910	1.036	1.036
Groot sporttechnisch onderhoud SOP	87	177	38	69	49	-3
Totaal exploitatie + voorziening	**1.482**	**2.054**	**1.391**	**1.647**	**1.758**	**1.723**

Financiële vertaling

Voor het groot bouwkundig en sporttechnisch onderhoud is een voorziening gevormd. Hierin wordt op basis van de vastgestelde beheerplannen jaarlijks een bedrag gestort. De hoogte van de storting wordt telkens bij het vaststellen van het beheerplannen geactualiseerd. In 2027 bedraagt de storting in de voorziening bouwtechnisch onderhoud € 952.369 en in de voorziening sporttechnisch onderhoud € 53.600 op basis van het geactualiseerde beheersplan. De actualisatie

van de bouwkundige en sporttechnische meerjarenonderhoudsplannen zijn in 2026 door de Raad goedgekeurd en de stortingen in de voorzieningen verwerkt. De onderhoudslasten van de gemeentelijke accommodaties worden afhankelijk van de gebruiksfunctie verantwoord op de programma's 'Sport Cultuur en Recreatie', 'Sociaal domein' of 'Bestuur en Ondersteuning'.

Wegen

Beleidskaders

Op 17 februari 2022 heeft de raad het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. De vastgestelde kwaliteit is van toepassing op de instandhouding van de verhardingen gedurende de technische levensduur in die gebieden waar de komende jaren geen grootschalige reconstructies of wijzigingen zijn gepland. In 2027 zal het IBOR worden geactualiseerd.

Beheerplannen

Om de 2 jaar wordt - via inspectie - het beheerplan wegen geactualiseerd en wordt een doorkijk gegeven voor 15 jaren. Na beëindiging van het groot onderhoud 2023 zijn alle wegen in Stein geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie is het nieuwe beheerplan opgesteld dat op 26 maart 2024 is vastgesteld door het college. Een nieuwe inspectie is medio 2026 uitgevoerd. Eind 2026 wordt een nieuw beheerplan wegen vastgesteld.

Op 31 augustus 2022 heeft het college het Beheerplan wegmeubilair 2022-2026 vastgesteld.

De financiële gevolgen van beide beheerplannen zijn verwerkt in deze begroting. Bij wegen en het wegmeubilair is geen sprake van achterstallig onderhoud.

(x € 1.000)	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Klein onderhoud wegen	187	187	187	187	187	187
Wegvoorzieningen (o.a. belijningen)	13	28	29	29	29	29
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud wegen	1.016	1.113	660	1.050	545	1.160
Totaal exploitatie + voorziening	**1.216**	**1.328**	**876**	**1.266**	**761**	**1.376**

Financiële vertaling

Vanaf 2010 is voor groot onderhoud wegen een voorziening gevormd. Hierin wordt op basis van het vastgesteld beheerplan jaarlijks een bedrag gestort. De hoogte van de storting wordt telkens bij het vaststellen van het beheerplan wegen geactualiseerd. Vanaf 2024 bedraagt de storting in de voorziening groot onderhoud wegen € 850.000. In de voorziening groot onderhoud wegen worden geen kosten van rehabilitaties of reconstructies van wegen verantwoord. Deze worden, als investering op het programma 'Verkeer, vervoer en water' verantwoord en waar nodig toegelicht. Ook de onderhoudskosten worden op het programma 'Verkeer, vervoer en wegen' verantwoord.

Openbare verlichting

Beleidskaders

In 2023 is een geactualiseerd beleids- en vervangingsplan vastgesteld voor de periode 2023 - 2027. Het beleidsplan is ook gericht op verdere energiebesparing en terugdringing van de C02 uitstoot zoals het vervangen van conventionele armaturen voor LED-armaturen. Op basis van het vervangingsplan zijn er nog 900 armaturen die vervangen moeten worden. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld en wordt nader toegelicht bij het onderdeel 'LED armaturen openbare verlichting'.

Beheerplannen

Het beheer van de openbare verlichting is op basis van een beheer- en onderhoudsplan uitbesteed aan 2 externe partijen. Bij beheer openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Zowel de onderhoudskosten als ook de energielasten van de openbare verlichting worden verantwoord op het programma 'Verkeer, vervoer en wegen'.

Directe lasten openbare verlichting (x € 1.000)	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Energie	175	171	191	196	201	206
Onderhoud	95	136	140	141	143	147
Totaal exploitatie	**266**	**304**	**307**	**309**	**311**	**314**

Zowel de onderhoudskosten als ook de energielasten van de openbare verlichting worden verantwoord op het programma 'Verkeer, vervoer en wegen'.

Bruggen

Beleidskaders

In 2025 is het beheerplan civieltechnische kunstwerken opgesteld en vastgesteld.

Beheerplannen

Op basis van de 2-jaarlijkse bruginspectie is in 2025 het meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Directe lasten onderhoud bruggen (x € 1.000)	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Onderhoud kleine kunstwerken	5	5	5	5	5	5
Ten laste van voorziening:						
Groot onderhoud bruggen	53	50	50	50	50	50
Totaal exploitatie + voorziening	**58**	**55**	**55**	**55**	**55**	**55**

Financiële vertaling

Voor het onderhouden van de kunstwerken is een voorziening gevormd. Op basis van het huidige beheerplan wordt jaarlijks € 20.000 in de voorziening gestort. De tot het meerjaren onderhoudsplan en het projectenplan behorende investeringen en onderhoudsbudgetten worden verantwoord op het programma ‘Verkeer, Vervoer en Waterstaat’.

Riool

Beleidskaders

In 2021 is het Beleidsplan Water & Klimaatadaptatie vastgesteld. Dit is de actualisatie van het hiervoor benoemde plan waarbij ook de klimaatthema's hitte en droogte zijn meegenomen. Het beleids- en uitvoeringskader voor de omgang met water en de klimaatadaptatie bestaat uit vier plannen (beleidsplan, beheerplan, kostendekkingsplan en projectplan). Het beleidsplan is samen met de betrokken partijen in de waterketen van de Westelijke Mijnstreek opgesteld. Hiermee is de samenwerking van de afgelopen jaren voortgezet en beheren we de waterketen op een structurele en doelbewuste manier. In dit plan benoemen we alle zaken die we belangrijk vinden en geven onze strategie hierop aan. Eind 2026 zal actualisatie van dit beleidsplan plaatsvinden.

In 2021 is ook de optimalisatie van het basisrioleringsplan en de klimaatstresstest afgerond. De vanuit het basisrioleringsplan en klimaatstresstest verkregen bevindingen leveren een belangrijke inbreng voor het beleidsplan Water & Klimaatadaptatie.

Beheerplannen

Met het in juli 2021 vastgestelde Beleidsplan Water & Klimaatadaptatie 2022-2027 als basis zal in

2027 verder invulling worden gegeven aan het verbeteren, beheren en onderhouden van onze (afval)watersystemen en voorzieningen.

Directe lasten onderhoud riolering (x € 1.000)	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Onderhoud	794	848	885	885	885	885
Totaal exploitatie	**794**	**848**	**885**	**885**	**885**	**885**

Financiële vertaling
De tot het beheerplan en het projectenplan behorende investeringen en onderhoudsbudgetten worden verantwoord op het programma 'Volksgezondheid en milieu'.

Groen

Beleidskaders
De gemeenteraad heeft in 2022 de kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (IBOR) geactualiseerd. De actualisatie is voorzien in Q4 2026 en zal doorlopen naar 2027.

Beheerplannen
De vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van het groen zijn verwerkt in het Integraal Beheerkwaliteitsplan, in het groenbeheerplan en bomenbeheerplan. In de beheerplannen staat beschreven hoe op welke manier het openbaar groen onderhouden wordt (om de gewenste kwaliteit te behalen maar ook om aan bewoners het inzicht te geven waarom we het doen en hoe). Hierdoor is ook in beeld wat nodig is en wat dit financieel betekent. Het Integraal Beheerkwaliteitsplan zal uiterlijk 2027 worden geactualiseerd. De daaruit afgeleide beheerplannen zullen uiterlijk 2027 worden geactualiseerd.

Het groenonderhoud wordt zowel uitgevoerd door de Wijkteams, RWM (onkruidbestrijding/bladverwijdering) en groenaannemers voor het specialistisch onderhoud van de bermen, sportvelden en bomen. De werkzaamheden die dienen te worden uitgevoerd zijn als zodanig verwerkt in de groenonderhoudsbestekken. Deze bestekken worden als leidraad gebruikt voor de uitvoering.

Directe lasten onderhoud groen (x € 1.000)	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
Onderhoudsbudget exploitatie:						
Bestrijden onkruid	308	258	281	281	281	281
Bermen	55	57	59	60	61	63
Landschapselementen	15	15	15	15	15	15
Onderhoud openbaar groen	998	1.186	1.305	1.324	1.342	1.365
Totaal exploitatie	**1.376**	**1.516**	**1.660**	**1.680**	**1.699**	**1.724**

Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is een verplicht voorgeschreven paragraaf in het BBV. Hier zijn de kaders gesteld voor de inrichting en uitvoering van de treasury functie van de decentrale overheden. In de door de raad vastgestelde financiële verordening (artikel 212 gemeentewet) is ook de financieringsfunctie opgenomen. De paragraaf financiering in de begroting is bedoeld om de uitvoering van de financieringsfunctie te volgen.
In de rentenotitie van het BBV is aangegeven hoe rentelasten en baten in de begroting en in de jaarstukken verwerkt moeten worden. De bepalingen en richtlijnen van die notitie zijn in deze begroting doorgevoerd. In deze paragraaf is aangegeven wat de uitgangspunten voor financiering en wat het beleid is ten aanzien van rente.

Lening portefeuille

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Leningen (excl. aan woningstichtingen verstrekte leningen per 1-1)	40.519	37.417	34.465	31.513
Reguliere aflossingen	3.102	2.952	2.952	2.952
Lening schuld per 31-12	**37.417**	**34.465**	**31.513**	**28.561**

In bovenstaand meerjarig overzicht geen is rekening gehouden met nieuwe leningen ter dekking van de geraamde financieringsbehoefte. Deze behoefte neemt toe door realisatie van de geraamde investeringen, waarbij ook desinvesteringen betrokken worden. De bepaling van de financieringsbehoefte gebeurt integraal (totaalfinanciering) waarbij alle kasstromen worden betrokken.

In onderstaande tabel zijn de totalen van de investeringen opgenomen. Het realiseren van deze investeringen heeft invloed op de financieringsbehoefte en daarmee op bovenstaande lening portefeuille.

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Investeringen	43.182	24.253	13.116	2.152
Totaal	**43.182**	**24.253**	**13.116**	**2.152**

Voor een totaal meerjarig investeringsoverzicht van bovengenoemde totalen verwijzen wij naar het hoofdstuk in de financiële begroting en bijlage II.

Jaarlijks wordt bekeken of zich mogelijkheden voordoen tot vervroegde aflossing of herfinanciering tegen lagere rente. De gewogen gemiddelde rentevoet van de aangegane leningen (exclusief woningbouw) bedraagt per 1 januari 2027 1,39%. De herfinanciering- en renteherzieningsmomenten vertonen een goede spreiding in de tijd waardoor het renterisico beperkt blijft. In de komende jaren laten de reguliere aflossingsbedragen een dalend bedrag zien van circa € 3,1 miljoen tot € 2,9 miljoen euro.

Kasbeheer

Voor het beheer van de financiële middelen houdt de gemeente Stein een rekening courant aan bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) fungeert als huisbankier. Met deze bank is een rente compensabel stelsel overeengekomen. Dit wil zeggen dat

overschotten en tekorten op de verschillende bankrekeningen als een geheel worden gezien en hierop de renteberekening wordt gebaseerd. Ook het afromen van overtollige middelen naar de schatkist verloopt via de BNG.

Rente

Rentebeleid

In de afgelopen jaren is de inflatie sterk opgelopen door verschillende factoren. Tijdens het economisch herstel na de coronapandemie in 2021 werd de belangrijkste oorzaak van stijgende prijzen in wereldwijde leveringsproblemen gezocht. De uitbraak van de oorlog in Oekraïne en het vervolgens dichtdraaien van de gaskraan door Rusland leidden in 2022 tot sterkte stijgingen van de energie- en voedselprijzen. In 2023 begonnen ook de lonen aanzienlijk te stijgen. In het daaropvolgende maatschappelijke debat werd gesproken over de rol van verbeterde winstmarges door bedrijven aan inflatie, waarbij zorgen werden geuit over een mogelijke loon-prijsspiraal.

Deze aanhoudend hoge inflatie dwong centrale banken wereldwijd tot agressieve renteverhogingen, wat zorgde voor aanzienlijk hogere rentes op de geld- en kapitaalmarkt. Hoewel de inflatie daarna een dalende trend liet zien en centrale banken de rente aanvankelijk weer wat lieten zakken, is de onzekerheid in september 2026 opnieuw toegenomen. Door opgelopen geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten en hardnekkige prijsdruk zijn centrale banken zoals de Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse Federal Reserve (Fed) recent weer overgegaan tot renteverhogingen om de inflatie richting de doelstelling te stabiliseren.

De markt houdt ook voor de nabije toekomst rekening met aanhoudende volatiliteit en mogelijke extra rentestappen. Deze onzekerheid op de kapitaalmarkt heeft directe invloed op de rentelasten van onze nieuw aan te trekken langlopende geldleningen, de herfinancieringsrisico's en de renterendementen op onze tijdelijk overtollige liquide middelen binnen het schatkistbankieren.

Bij de berekening van de rente over de eigen financieringsmiddelen en het financieringstekort tot aan het kasgeldlimiet 1,5% en daarboven is voor 2027 en verder uitgegaan van 2,5%. Onvoorziene renteontwikkeling met de huidige economische onzekerheden heeft uiteraard invloed op de financieringskosten van de gemeente Stein. Een wijziging van het rentepercentage met 1% zal, op basis van het geraamde financieringstekort, leiden tot meer of minder rente van circa € 490.000.

Rente omslagpercentage

De renteomslag is berekend conform de nota rentenotitie van de commissie BBV. Vanwege het inzicht in de rentelasten van externe financiering het renteresultaat en de wijze van toerekening is onderstaand renteschema opgenomen. Het rente omslagpercentage wordt berekend door de totale rentekosten te delen door het totaal geactiveerd bedrag. De totale rentekosten bestaan uit de rente voor vaste geldleningen, de bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen (reserves) en de rente van de financieringsbehoefte. Het omslagpercentage voor de begroting 2027 is per 9 juli 2026 berekend en afgerond op 1,75%.

Renteschema:			**2026**
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering:		
	- Externe rente Vaste geldleningen	€	570.123
	- Externe rentelasten financiering investeringen	€	429.488
	- Externe rentelasten financieringstekort	€	1.157.753
b.	De externe rentebaten	-/- €	45.819
	Totaal door te rekenen externe rente	**€**	**2.111.544**

Renteschema:					2026
c.	De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-/- €	17.206		
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/- €	339.252		
				-/- €	356.458
	Saldo door te rekenen externe rente			€	1.755.087
d1.	Rente over eigen vermogen+voorz.			€	845.579
d2.	Rente over voorzieningen (CW)				
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)			€	2.600.665
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)			€	2.589.864
f.	Saldo renteresultaat taakveld treasury			€	10.802

Rentevisie
De rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt zijn in belangrijke mate afhankelijk van de macro-economische ontwikkelingen en de beheersing van de inflatie. Hoewel de inflatie in de eurozone na een eerdere piek een dalende trend liet zien, is de prijsdruk in de loop van 2026 weer aangewakkerd. Dit is onder andere het gevolg van aanhoudende geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten en de daarmee samenhangende druk op de energiemarkten.

Als reactie op deze hardnekkige inflatie heeft de ECB haar monetair beleid aangescherpt. Waar in 2025 nog sprake was van renteverlagingen, heeft de ECB in 2026 het roer omgegooid en de belangrijkste beleidsrentes (zoals de depositorente) stapsgewijs weer verhoogd naar 2,50%.

Door deze hernieuwde dynamiek en de aanhoudende geopolitieke en economische onzekerheden blijft de middellange- en langetermijnrente volatiel. Dit brengt onzekerheid met zich mee voor de raming van onze toekomstige financieringslasten en de te hanteren omslagrente voor de komende begrotingsperiode. Door de grote mate van onzekerheid blijft het lastig een rentevisie op te schrijven.

Hoewel de voorspelbaarheid van de rente zeker op langere termijn gering is, kan het toch wenselijk zijn tendensen aan te geven die als basis kunnen dienen voor het sluiten van transacties. Daarbij worden een aantal vuistregels gehanteerd:

- De rente van vaste leningen is door de lange looptijd financieel van groter belang dan de rente van leningen met een korte looptijd.
- Bij een verwachte daling van de lange rente wordt het aantrekken van vaste langlopende leningen zoveel mogelijk uitgesteld tot de rentedaling is ingetreden.
- Bij een verwachte stijging van de lange rente vindt consolidatie plaats van korte schuld (korte schuld wordt omgezet in langlopende leningen).
- Bij een te verwachten stabiele renteontwikkeling wordt in de actuele financieringsbehoefte voorzien met de financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente dragen.
- Dit alles uiteraard binnen de mogelijkheden die de regelgeving biedt.

Uitgangspunten financiering

Onderstaand de belangrijkste beleidsmatige uitgangspunten die gehanteerd worden bij financiering. Hierbij moet rekening gehouden worden met het verplicht schatkistbankieren. Het rentetarief van dit schatkistbankieren bedraagt per 1 juli 2026 circa 2,2%.

- Overtollige geldmiddelen worden uitsluitend uitgezet in de schatkist.
- Indien een liquiditeitsbehoefte ontstaat worden middelen aangetrokken in de vorm van dag- en kasgeldleningen en kredietlimiet op de rekening courant.
- Onderhandse geldleningen en vaste geldleningen worden aangetrokken voor financiering met een looptijd van langer dan één jaar.
- Overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties luiden in euro.

Bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties, uit hoofde van de publieke taak, worden zoveel mogelijk zekerheden bedongen. Het college motiveert in zijn besluit het openbaar belang van dergelijke uitzettingen van middelen, verstrekkingen van garanties en financiële participaties.

Resultaat uitzettingen

Voor de deelneming in Enexis en de BNG is voor het jaar 2027 en meerjarenraming 2028-2030 is rekening gehouden met een bedrag van €0,67 per aandeel Enexis en €1,41 voor een aandeel BNG.

Het totaal verwachte dividend en rente van bovengenoemde uitzettingen komt daarmee uit op:

Omschrijving: (x1.000)	2027	2028	2029	2030
Dividend deelneming Enexis (460.350 aandelen)	308	308	308	308
Dividend deelneming BNG (19.266 aandelen)	27	27	27	27

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

In de wet zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Volgens de Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Die normen raken ook gemeenten rechtstreeks, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.

Op basis van de Wet HOF wordt bij de start van een kabinetsperiode na bestuurlijk overleg de macro-economische begrotingsruimte voor de medeoverheden verdeeld. Voor de periode 2027 tot en met 2030 is de gezamenlijke EMU-norm voor de medeoverheden vastgesteld op -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp). Voor alle gemeenten tezamen bedraagt hierbinnen -0,34% van het bbp. Met dit plafond wordt de collectieve groei van de nettoschuld in een begrotingsjaar ingekaderd. Dit is officieel vastgesteld in de Regeling EMU-norm medeoverheden 2027-2030.

Voor de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Stein wordt verwezen naar de paragraaf ‘EMU-saldo’.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn met ingang van 2013 verplicht gaan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Doel is om de EMU-schuld te verminderen. Er is sprake van een optische verbetering want de totale schuldpositie van de gezamenlijke overheden wijzigt niet. De deelnemende instellingen houden hun publieke middelen aan op een eigen rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Alle decentrale overheden zijn aangesloten op de schatkist, ook als een decentrale overheid geen overtollige middelen heeft. Deelnemende gemeenten regelen het betalingsverkeer via de eigen bank(en). Een eventueel negatief saldo op de bankrekening(en) wordt aangezuiverd vanaf de rekening-courant die de gemeente heeft bij het ministerie van Financiën. Andersom wordt een positief saldo op deze bankrekening juist afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van de gemeente bij het ministerie van Financiën.

Er is een doelmatigheidsdrempel van 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000 per gemeente tot een maximum van € 500.000.000 euro. Voor Stein is deze gemiddelde drempel per kwartaal 2% x € 96.163.000 (het begrotingstotaal per 1/1/2027) = € 1.923.260.

Op momenten dat de gemeente Stein over overtollige middelen beschikt zal dat in de schatkist ondergebracht worden. Het rentetarief van dit schatkistbankieren bedraagt per 1 juli 2026 circa 2,2%. Het is voor gemeenten mogelijk om overtollige middelen uit te lenen aan andere overheden, en daarmee een beter rendement te halen dan bij de schatkist. Hierbij bestaat de mogelijkheid om leningen die door BNG Bank aan een gemeente zijn verstrekt, over te dragen aan decentrale overheden die over overtollige middelen beschikken. Indien de BNG Bank een aan de gemeente verstrekte lening overdraagt aan een andere decentrale overheid, dan wordt deze andere decentrale overheid de nieuwe crediteur. Rente en aflossing zijn in dat geval niet langer verschuldigd aan BNG Bank, maar aan de decentrale overheid die de vordering heeft overgenomen. De voorwaarden van de lening blijven in geval van overdracht onveranderd. Cessie van vorderingen behoeft op grond van het Burgerlijk Wetboek geen instemming van de kredietnemer.

Risicobeheer

Met risico's wordt bedoeld renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitenrisico's, koersrisico's en debiteurenrisico's. Het beheersen van risico's komt tot uitdrukking via het gebruik van de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm. Beide instrumenten hebben tot doel het renterisico te begrenzen dat verbonden is aan financiering met korte en lange schuld.

Renterisico op vlottende schuld

Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beheersen mogen gemeenten voor hun financieringsbehoefte niet onbeperkt kort geld aantrekken. Het aantrekken van kort geld is normaliter goedkoper dan lang geld, maar is ook aan fluctuaties onderhevig. De maximale toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de zgn. kasgeldlimiet. Het kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Voor 2027 komt het kasgeldlimiet voor Stein neer op:

	Berekening kasgeldlimiet 2027	bedrag (x € 1.000)
(a)	Omvang van de programmabegroting per 1/1/2027:	€ 96.163
(b)	Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage:	8,5%
	Toegestane kasgeldlimiet voor 2027 (a) x (b):	€ 8.174

De kasgeldlimiet wordt aan het begin van het jaar vastgesteld. De kasgeldlimiet bedroeg de afgelopen jaren:

Jaar	Kasgeldlimiet (x € 1.000)
2023	6.574
2024	7.106
2025	7.304
2026	7.796

Als de liquiditeitspositie een vlottende schuld vertoont die groter is dan de kasgeldlimiet, leidt dit tot het aflossen c.q. het consolideren van kort geld door aantrekken van vaste geldleningen. De wet Fido geeft aan dat in de financieringsparagraaf van de begroting informatie over de liquiditeitspositie opgenomen dient te worden. Dit is de gemiddeld netto vlottende schuld minus de gemiddeld vlottende middelen in relatie met de kasgeldlimiet. In onderstaande tabel is deze informatie opgenomen:

Periode	Netto vlottende schuld -/-overschot vlottende middelen	Kasgeldlimiet	Overschrijding	Onderschrijding
3e kw 2025	2.945	7.304		4.359
4e kw 2025	1.485	7.304		5.819
1e kw 2026	2.610	7.796		5.186
2e kw 2026	5.560	7.796		2.236

Renterisico op vaste schuld
De renterisiconorm heeft als doel de lening portefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Met deze norm wordt het renterisico op leningen met een looptijd langer dan 1 jaar (vaste schuld) inzichtelijk gemaakt. Het doel van deze norm uit hoofde van de wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de door de gemeente te betalen rente. Dus hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor rente schokken bij herfinanciering. Een wijziging in de rentestand werkt daardoor vertragend op de rentelasten en rentebaten in enig jaar. Deze norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaande berekening blijkt dat de komende vier jaar het renterisico ruim binnen de norm blijft.

Berekening (x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2027	2028	2029	2030
(1)	Renteherziening	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	3.102	2.952	2.952	2.952
(3)	Renterisico (1+2)	3.102	2.952	2.952	2.952
(4)	Renterisiconorm*	19.233	19.233	19.233	19.233
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm	16.131	16.281	16.281	16.281
(5b)	Overschrijding renterisiconorm				

* Berekening renterisiconorm:

Begrotingstotaal 2027 € 96.163 x 20% = € 19.233

Liquiditeitenrisico
Dit zijn risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en de meerjareninvesterings-planning waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Momenteel wordt in de financieringsbehoefte voorzien met financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente hebben.

Koersrisico's
Dit is het risico dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De financiële vlottende activa van de gemeente omvatten rekening-courant gelden, kasgelden en deposito's. De vaste financiële activa bestaan enerzijds uit aandelenbezit en deelname in gemeenschappelijke regelingen, aan derden verstrekte leningen en beleggingen in een garantiefonds. Een specificatie van het aandelenbezit van de gemeente Stein is opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

Debiteurenrisico's
Dit betreft het risico dat vorderingen op debiteuren niet kunnen worden geïnd en afgeboekt moeten worden. Ter afdekking van mogelijk oninbare vorderingen van debiteuren is de voorziening

dubieuze debiteuren gevormd. De voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken is als buffer gevormd voor debiteuren die niet aan hun verplichtingen voldoen.

Liquiditeitenontwikkeling
In onderstaande tabel is de liquiditeitenontwikkeling van de gemeente Stein meerjarig in beeld gebracht.

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Begrotingssaldo	1.061	258	623	1.591
Afschrijvingen	4.862	5.886	6.388	6.773
Mutaties reserves	-76	-904	-888	-885
Mutaties voorzieningen	-136	-462	232	-331
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Vermeerderingen investeringen	-43.081	-20.121	-12.993	-2.024
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Geldleningen opnamen/aflossingen	-3.102	-2.952	-2.952	-2.952
Ontwikkeling liquiditeiten	**-40.472**	**-18.295**	**-9.590**	**2.172**

Bedrijfsvoering

Inleiding
Om de ambities van het gemeentebestuur te realiseren is een organisatie nodig van mensen en middelen. Het is belangrijk dat een dergelijke organisatie in lijn wordt gebracht met deze ambities. De paragraaf bedrijfsvoering schetst de manier waarop de organisatie hier invulling aan geeft en welke instrumenten hiervoor nodig zijn. Bedrijfsvoering is van belang voor het slagen van de gemeentelijke programma's door er voor te zorgen dat primaire processen hun taken zo optimaal mogelijk kunnen uitvoeren. In deze paragraaf geeft de gemeente de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering aan.
Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer (waaronder de administratieve organisatie en de interne controle) en huisvesting, en heeft daarmee een duidelijke relatie met het programma Bestuur en Ondersteuning en Algemene Dekkingsmiddelen.

Onderzoeksverordening doelmatigheid en doeltreffendheid
In het kader van deze verordening wordt onderzocht of de gemeente met betrekking tot bepaalde onderwerpen bereikt wat zij wilde bereiken en of dit tegen zo laag mogelijke kosten is gebeurd. In 2027 zal er een onderzoek plaatsvinden naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het subsidiebeleid en de uitvoering daarvan.

Informatiebeveiliging en privacy
Een betrouwbare, beschikbare en correcte informatiehuishouding is essentieel voor de dienstverlening van onze gemeente. Het zorgvuldig omgaan met de informatie en gegevens van inwoners, bedrijven en ketenpartners is hierdoor van groot belang. In 2027 zal de gemeente Stein verdere stappen zetten om privacy en informatiebeveiliging structureel te verankeren in onze organisatie.

We willen voldoen aan de eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG), de Wet Politiegegevens (Wpg), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO 2.0), de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en de AI Act. Om de juistheid van informatie te kunnen garanderen is het nodig dat wij onze processen zo inrichten dat we aan de basismaatregelen en normenkaders voldoen en risico's in beeld hebben. Een van deze maatregelen is het verzorgen van bewustwording en training voor alle medewerkers.

Financiën
De invloed van kunstmatige intelligentie (AI) zal steeds meer onderdeel worden van de financiële processen. We onderzoeken en benutten de mogelijkheden die AI biedt om processen efficiënter en kwalitatief beter in te richten, waarbij aandacht blijft voor betrouwbaarheid, zorgvuldigheid en de beheersing van risico's.
De planning & control-cyclus blijft een belangrijke basis voor sturing en verantwoording binnen de organisatie en wordt continu aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en behoeften.

Inkoop
In 2027 zetten we de verdere professionalisering van de inkoopfunctie voort. De inkoopkalender blijft daarbij een belangrijk sturingsinstrument. We zoeken actief de samenwerking met andere gemeenten en regionale samenwerkingspartners om kennis te delen, capaciteit te bundelen en schaalvoordelen te benutten. Ook zetten we de verdere professionalisering van contractbeheer voort.
We onderzoeken hoe het inkoopbeleid beter kan aansluiten op de behoeften van de organisatie en ontwikkelingen in de markt. Daarbij kijken we naar mogelijkheden om de kaders werkbaar en doelmatig te houden, met ruimte voor gemotiveerd maatwerk met behoud van rechtmatigheid.

Ook onderzoeken we welke technische oplossingen en innovaties op het gebied van inkoopsoftware kunnen bijdragen aan een efficiënter en beter beheersbaar inkoopproces. Daarbij brengen we de

behoeften binnen de organisatie in beeld en verkennen we welke digitale toepassingen ondersteuning kunnen bieden bij inkoop, aanbestedingen en contractbeheer. Op basis van de uitkomsten bepalen we welke vervolgstappen passend zijn.

Informatievoorziening

Naast de reguliere beheertaken zal in 2027 verder invulling worden gegeven aan het vastgestelde Informatie en Automatiseringsbeleid, mede door het uitvoeren van de projecten die gepland staan in 2027 op de uitvoeringskalender. De speerpunten hierin zijn het herijken van het zaakgericht werken in de organisatie, het implementeren van Microsoft 365 en het verbeterplan Archief. Daarnaast zal, aan de hand van de opgestelde AI-principes, een project worden gestart om de AI-geletterdheid van de organisatie op peil te brengen, zoals voorgeschreven in de Europese AI-verordening.

Bedrijfsvoering communicatie

Concrete activiteiten in 2027:

- Evaluatie visie op communicatie 2023-2027
- Opstellen beleidsplan communicatie 2028-2032, incl. samenwerking daarin met dienstverlening.
- Aan de hand van in 2026 vast te stellen participatiebeleid, een implementatieplan participatie opstellen, waarin ook wordt gekeken naar ondersteunende tools zoals digitaal participatieplatform.
- Aanbesteding nieuwe gemeentelijke website; centraal en overkoepeld digitaal platform van de gemeente Stein.
- Gemeentelijke Open dag
- Vertaling van aangescherpte merkstrategie naar huisstijl en middelen.

Voor de Open dag, het nieuwe communicatiebeleid en de nieuwe website wordt in 2027 incidenteel een budget van € 62.500 gevraagd.
Voor de implementatie van het participatiebeleid is in het coalitieakkoord in 2027 incidenteel € 75.000 beschikbaar gesteld.

P&O

In 2027 blijft de ontwikkeling van de organisatie gericht op een toekomstbestendige, wendbare en professionele organisatie, passend bij de gemeentelijke opgaven en dienstverlening. In dat kader wordt in 2027, afhankelijk van de besluitvorming, verder invulling gegeven aan de voorgenomen ontwikkeling van de organisatiestructuur. Indien deze wordt vastgesteld, richt de verdere uitwerking zich op een passende inrichting en een goede borging van taken, verantwoordelijkheden en samenwerking binnen de organisatie.

De personele lasten zijn geraamd op basis van de vastgestelde formatie, de verwachte bezetting en de geldende arbeidsvoorwaarden. Daarbij is rekening gehouden met de salarisontwikkeling vanuit de Cao Gemeenten. Per 1 januari 2027 vindt conform de huidige cao nog een salarisverhoging plaats. De huidige cao loopt vervolgens af op 31 maart 2027. De uitkomsten van de onderhandelingen over een nieuwe cao en de eventuele financiële gevolgen daarvan zijn op dit moment nog niet bekend en worden gevolgd.

Verbonden partijen

Er volgt nu van de publiekrechtelijke verbonden partijen een actueel overzicht van o.a. het openbaar belang, visie in relatie tot de doelstellingen, actuele beleidsvoornemens verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijk belang en de financiële positie.

Publiekrechtelijke verbonden partijen

1. Naam	**Veiligheidsregio Zuid Limburg**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van alle gemeenten in Zuid-Limburg
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Betreft de uitvoering van de aan Veiligheidsregio opgedragen taken, die zich met name richten op de brandweerzorg en de crisisbeheersing.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma Veiligheid
6. Deelnemende partijen	Alle gemeenten van Zuid-Limburg
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB). De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Stein in het AB.
8. Financieel belang	Alle gemeenten in Zuid-Limburg betalen, op basis van een verdeelsleutel, hun aandeel in de kosten.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 16.045.000 31-12-2026 € 8.252.000 31-12-2027 € 7.144.000
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 58.590.000 31-12-2026 € 41.357.000 31-12-2027 € 53.995.000
10. Gemeentelijke bijdrage	2025: € 1.958.000 2026: € 1.973.000 2027: € 2.036.000
11. Financieel resultaat	2025: € 2.498.000 2026: nihil 2027: nihil
12. Risico's	De risico's zijn beschreven in de risicoparagrafen van de begrotingen en jaarrekeningen van de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio beschikt over een eigen algemene reserve.
13. Ontwikkelingen	Niet van toepassing

1. Naam	**GR Participatiebedrijf Vidar**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein.
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering van de WSW en de Participatiewet.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma Sociaal Domein
6. Deelnemende partijen	Gemeente Sittard-Geleen, Beek en Stein
7. Bestuurlijk belang	Conform de WGR bestaat de bestuursstructuur uit een algemeen bestuur (twee wethouders per gemeente) en een dagelijks bestuur (wethouders met Participatie in hun portefeuille) . In de G.R. Participatiebedrijf Wsw is het formele werkgeverschap van de Wsw-ers belegd en enkele bijbehorende taken als collectief vervoer en arbodienst.
8. Financieel belang	De G.R. Participatiebedrijf Wsw heeft de uitvoering van de Wsw en de werkgeverstaken belegd bij de centrumgemeente Sittard-Geleen. De centrumgemeente heeft de uitvoering van de Wsw-taken en de werkgeverstaken opgedragen aan Vidar B.V. Verder vinden er binnen de G.R. Participatiebedrijf Wsw geen activiteiten plaats. Binnen het overzicht van baten en lasten, worden de verantwoorde loonkosten gedekt door de Rijksbijdrage en een aanvullende gemeentelijke bijdrage in het subsidietekort en overige lasten.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 0 31-12-2026 € 0 31-12-2027 € 0
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 1.100.701 31-12-2026 € 1.340.000 31-12-2027 € 1.310.000
10. Gemeentelijke bijdrage	2025: € 2.690.229 2026: € 2.347.000 2027: € 2.185.000
11. Financieel resultaat	2025: € 0 2026: € 0 2027: € 0
12. Risico's	In geval er sprake is van een tekort t.o.v. de begroting moeten de gemeenten dit tekort aanzuiveren d.m.v. een hogere gemeentelijke bijdrage.
13. Ontwikkelingen	Vidar is opgericht om uitvoering te geven aan het bepaalde in artikel 2.1 van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Naast het formeel werkgeverschap vinden er binnen GR Vidar Wsw geen activiteiten plaats. Het aantal SW-medewerkers zal de komende jaren afnemen.

<table>
<tr><td>1. Naam</td><td>GGD Zuid Limburg</td></tr>
<tr><td>2. Rechtsvorm</td><td>Gemeenschappelijke regeling</td></tr>
<tr><td>3. Vestigingsplaats</td><td>Heerlen</td></tr>
<tr><td>4. Doelstelling en openbaar belang</td><td>Zorg dragen voor publieke gezondheid, jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen.</td></tr>
<tr><td>5. Relatie met beleidsprogramma</td><td>Programma Volksgezondheid en milieu</td></tr>
<tr><td>6. Deelnemende partijen</td><td>De 16 Zuid-Limburgse gemeenten</td></tr>
<tr><td>7. Bestuurlijk belang</td><td>Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg bestaat uit 1 bestuurslid per deelnemende gemeente en 1 plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen Bestuur kunnen slechts worden aangewezen leden van het college van de gemeenten. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit bestuurders van 6 gemeenten, waaronder Stein. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwonersaantal.</td></tr>
<tr><td>8. Financieel belang</td><td>Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato inwonertal.</td></tr>
<tr><td>9. Vermogen Eigen vermogen</td><td>31-12-2025 € 4.265.089
31-12-2026 € 2.586.457
31-12-2027 € 2.586.457</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>31-12-2025 € 25.091.516
31-12-2026 € 27.269.495
31-12-2027 € 27.269.495</td></tr>
<tr><td>10. Gemeentelijke bijdrage</td><td>
<table>
<tr><td></td><td>Veilig Thuis</td><td>Reguliere bijdrage</td><td>JGZ</td></tr>
<tr><td>2025</td><td>€ 326.144</td><td>€ 484.580</td><td>€ 907.176</td></tr>
<tr><td>2026</td><td>€ 343.759</td><td>€ 490.555</td><td>€ 915.671</td></tr>
<tr><td>2027</td><td>€ 422.208</td><td>€ 516.899</td><td>€ 959.595</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>11. Financieel resultaat</td><td>2025 € 2.164.841
2026 € nihil
2027 € nihil</td></tr>
<tr><td>12. Risico’s</td><td>Verliesbijdrage naar rato inwonertal.</td></tr>
<tr><td>13. Ontwikkelingen</td><td>Niet van toepassing</td></tr>
</table>

1. Naam	**Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Het zorg dragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma Sociaal Domein
6. Deelnemende partijen	Gemeente: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal, Weert.
7. Bestuurlijk belang	Kwalitatief goed en betrouwbaar vervoer op maat tegen reële kosten.
8. Financieel belang	De gemeente Stein heeft zitting in het algemeen bestuur van Omnibuzz en stelt met de vertegenwoordigers van de overige gemeenten de jaarrekening en begroting vast. De totale gemeentelijke bijdrage is opgebouwd uit twee delen: een bedrag per inwoner voor de bedrijfskosten en de vervoerskosten (het reisvolume/daadwerkelijk gebruik).
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 2.448.031 31-12-2026 € 762.895 31-12-2027 € 756.771
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 9.502.506 31-12-2026 € 8.100.704 31-12-2027 € 8.889.680
10. Gemeentelijke bijdrage	2025 € 419.231 2026 € 433.995 2027 € 469.612
10. Financieel resultaat	2025 € 767.753 2026 € nihil 2027 € nihil
11. Risico's	In geval er sprake is van een tekort t.o.v. de begroting moeten de gemeenten dit tekort aanzuiveren d.m.v. een hogere gemeentelijke bijdrage.
12. Ontwikkelingen	Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen. De gemeente blijft de ontwikkelingen in gebruik en vervoersbehoefte volgen en onderzoekt of de huidige vorm van vervoer passend en toekomstbestendig is. Op basis hiervan wordt waar nodig bijgestuurd.

1. Naam	**Omgevingsdienst Zuid Limburg**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de vorming van de ODZL (voorheen RUDZL) is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken op het gebied van milieu voor minimaal de basistaken van alle 16 deelnemers en de specialistische milieutaken voor de deelnemers die ook deze taken inbrengen. De gemeente Stein heeft alle milieutaken ingebracht. De ODZL is tevens een BRZO-dienst omdat alle BRZO-taken provinciebreed hier zijn ondergebracht. De vorming van een Omgevingsdienst is wettelijk verplicht.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma Volksgezondheid en milieu
6. Deelnemende partijen	In Zuid-Limburg werken de gemeenten Beek, Beekdalen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Voerendaal en de Provincie Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling samen in de ODZL.
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de ODZL.
8. Financieel belang	De verdeling van de kosten vindt plaats op basis van de te besteden uren per deelnemer en het ingebrachte takenpakket per deelnemer.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 2.580.437 31-12-2026 € 1.154.979 31-12-2027 € 1.054.979
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 3.390.449 31-12-2026 € 3.390.449 31-12-2027 € 3.390.449
10. Gemeentelijke bijdrage	2025 € 609.119 2026 € 693.271 2027 € 748.522
10. Financieel resultaat	2025 € 1.258.565 2026 € nihil 2027 € nihil
11. Risico's	In de GR ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de ODZL door de deelnemers wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de ODZL als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen.
12. Ontwikkelingen	Met ingang van de begroting 2027 vindt er nieuwe kostenverdeelsystematiek plaats met een ingroeipad. De bijdrage vanaf 2027 is gebaseerd op deze nieuwe verdeling

1. Naam	**Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Roermond
4. Doelstelling en openbaar belang	BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. 29 van de 33 Limburgse gemeenten en de twee Limburgse waterschappen werken samen in BsGW. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapsbelastingen, de gemeentelijke belastingtaken en administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW. De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en -inning.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma Bestuur en ondersteuning
6. Deelnemende partijen	29 van de 33 Limburgse gemeenten en het Limburgse waterschap werken samen in BsGW. De deelnemende gemeenten zijn Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert. Het Waterschap Limburg neemt deel aan de GR.
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). De portefeuillehouder financiën vertegenwoordigt de Gemeente Stein in het AB.
8. Financieel belang	De processen voor waterschappen en gemeenten overlappen elkaar in grote mate en de benodigde basisgegevens worden gelijktijdig voor alle deelnemers opgebouwd. Omdat BsGW de processen voor alle belastingsoorten integraal uitvoert, zijn de daarmee samenhangende kosten zodanig met elkaar verweven dat kosten niet per belastingsoort gedifferentieerd kunnen worden. De uitvoeringskosten van de productieprocessen worden om die reden toegerekend aan eenduidige, herkenbare hoofdprocessen, overeenkomstig de organisatieopzet van BsGW. Dit resulteert in vijf primaire producten van dienstverlening: Gegevensbeheer en heffen, Waarderen, Innen, Klantzaken en Parkeerbelasting. De verdeling van deze kosten over de deelnemers gebeurt hierna met behulp van eenheidstarieven per product van dienstverlening.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 6.528.000 31-12-2026 € 2.427.000 31-12-2027 € 2.784.000
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 8.173.000 31-12-2026 € 6.079.000

1. Naam	**Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen**
	31-12-2027 € 5.791.000
11. Gemeentelijke bijdrage	2025 € 537.339 2026 € 485.753 2027 € 501.320
10. Financieel resultaat	2025 € 4.526.000 2026 € nihil 2027 € nihil
11. Risico's	In de GR ligt vast dat de eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de BsGW door de deelnemers wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de BsGW als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen.
12. Ontwikkelingen	Niet van toepassing

Privaatrechtelijke verbonden partijen

De gemeente Stein heeft aandelen in de volgende vennootschappen:

Instelling	Aantal aandelen	Nominale waarde
Bank Nederlandse Gemeenten NV	19.266	€ 48.165
Enexis Holding NV	460.350	€ 460.350
Steinerbos BV	1	€ 1
Waterleidingmaatschappij Limburg NV	9	€ 40.840
NV Theodora	219	€ 99.378
LIOF NV	10	€ 3.403
NV RWM	324	€ 2.035.867

1. Naam	**Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**
2. Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
5. Relatie met beleidsprogramma	programma Bestuur en ondersteuning
6. Deelnemende partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten en provincies.
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van de aandeelhouders.
8. Financieel belang	Conform kaderbrief is bij de berekening van het dividend van BNG is in de begroting 2027 en in de meerjarenraming 2028-2030 rekening gehouden met een bedrag van € 1,41 per aandeel. 19.266 aandelen genereren daarmee een dividendbedrag van € 27.165.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 4.863.000.000 31-12-2026 € nnb 31-12-2027 € nnb
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 110.701.000.000 31-12-2026 € nnb 31-12-2027 € nnb
10. Financieel resultaat	2025 € 172.000.000 2026 € 101.000.000 (o.b.v. halfjaarbericht) 2027 € nnb
11. Risico's	Bij negatieve economische ontwikkelingen zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	Niet van toepassing

1. Naam	**Enexis**
2. Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Het distribueren en het transporteren van energie zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water, en het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie.
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma bestuur en ondersteuning.
6. Deelnemende partijen	De aandelen van Enexis holding zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten,
7. Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de Vegal. De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
8. Financieel belang	Conform kaderbrief is bij de berekening van het dividend van Enexis is in de begroting 2027 en in de meerjarenraming 2028-2030 rekening gehouden met een bedrag van € 0,67 per aandeel. 460.350 aandelen genereren daarmee een dividendbedrag van € 307.500.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 5.811.000.000 31-12-2026 nnb 31-12-2027 nnb
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 5.527.000.000 31-12-2026 nnb 31-12-2027 nnb
10. Financieel resultaat	2025 € 400.000.000 2026 € 185.000.000 (o.b.v. halfjaarbericht) 2027 nnb
11. Risico's	Bij negatieve economische ontwikkelingen zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	De focus ligt op de uitvoering van de energietransitie en het beperken van transport schaarste. Begin 2027 wordt de resterende netruimte verdeeld na de invoering van maatschappelijk prioriteren. Ook start het nieuwe strategische bedrijfsplan (2027–2031), spelen nieuwe wetten zoals de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie per 1 januari 2027 een rol, en worden landelijke kaders voor nettarieven voor de periode 2027–2031 van kracht

1. Naam	**Steinerbos BV**
2. Rechtsvorm	BV
3. Vestigingsplaats	Stein
4. Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap heeft ten doel het exploiteren van het Recreatiepark Steinerbos en het scheppen van voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma openbaar groen, cultuur en recreatie.
6. Deelnemende partijen	Gemeente Stein
7. Bestuurlijk belang	Via de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) kan de gemeente Stein sturend optreden. De jaarrekening van Steinerbos B.V. wordt vastgesteld door de AVA. Tussen de gemeente Stein en de Steinerbos B.V. zijn een exploitatieovereenkomst en een huurovereenkomst gesloten. De exploitatieovereenkomst strekt tot doel om de wederzijdse rechten en plichten vast te leggen tussen partijen. Onder andere is beschreven welke exploitatiebijdrage door de gemeente Stein betaald wordt en welke tegenprestaties door Steinerbos B.V. hiervoor geleverd worden. De huurovereenkomst strekt tot doel om de aanwezige onroerende zaken inclusief de ondergrond ter beschikking te stellen aan Steinerbos B.V. teneinde het recreatiepark te kunnen exploiteren. Tevens is in deze overeenkomst beschreven onder welke condities en tegen welke prijs het gehuurde ter beschikking wordt gesteld aan de B.V.
8. Financieel belang	De gemeente Stein is enig aandeelhouder van de vennootschap Steinerbos B.V. Het kapitaal van de vennootschap bestaat uit één aandeel van één euro (€ 1,00).
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € - 205.535 31-12-2026 € nnb 31-12-2027 € nnb
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 1.395.313 31-12-2026 € nnb 31-12-2027 € nnb
10. Gemeentelijke bijdrage exploitatie	2025 € 627.036 structureel, € 891.056 incidenteel 2026 € nnb 2027 € nnb
10. Financieel resultaat	2025 € 107.877 2026 € nnb 2027 € nnb
11. Risico's	-
12. Ontwikkelingen	Nog niet bekend.

1. Naam	**NV RWM**
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoeren afvalinzameling en aanverwante reinigingstaken van de aangesloten gemeenten
5. Relatie met beleidsprogramma	Programma volkshuisvesting en milieu
6. Deelnemende partijen	De gemeenten Sittard, Sittard-Geleen, Beek en Echt-Susteren.
7. Bestuurlijk belang	Wethouder De Vries, verantwoordelijk voor de portefeuille financiën, vertegenwoordigt de gemeente in de AVA. Wethouder Meijers vertegenwoordigt de gemeente inhoudelijk.
8. Financieel belang	Het aandeel van Stein in het aandelenkapitaal van de NV RWM bedroeg op 31 september 2026 € 11.700. Stein bezat op dat moment 117 aandelen á € 100. De financiering van nieuwe huisvesting zorgde, na positieve besluitvorming door de raad op 1 oktober 2026 met betrekking tot de herijking en uitbreiding van het aandelenkapitaal ten behoeve van de financiering van nieuwe huisvesting, voor een wijziging in het aandelenkapitaal en waarde per aandeel. Het aandelenkapitaal bedraagt op 31 december 2026 € 2.035.867. Deze waarde vertegenwoordigd 324 aandelen á € 6.284 per stuk.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2025 € 5.648.000 31-12-2026 € 13.348.000 31-12-2027 € 13.348.000
Vreemd vermogen	31-12-2025 € 6.489.000 31-12-2026 € 6.428.000 31-12-2027 € 6.167.000
10. Gemeentelijke bijdrage	n.v.t.
11. Financieel resultaat	2025 € 202.000 2026 € 445.000 2027 € 470.000
12. Risico's	Bij beëindigen contract worden desintegratiekosten in rekening gebracht.
13. Ontwikkelingen	In 2026 is er positief besloten over een locatie ten behoeve van nieuwe huisvesting. Dit heeft gezorgd voor een herijking en uitbreiding van het aandelenkapitaal. Het aandelenkapitaal zal verder uitgebreid worden wanneer opstal gerealiseerd zal worden. Naar verwachting zal deze aanvullende financiële impuls in 2028 gerealiseerd worden. Regionaal wordt gewerkt aan een optimalisatietraject van de milieuparken. In 2026 is bestuurlijk een vervolgprocedure vastgesteld en zijn de gemeenteraden hierover geïnformeerd. Afhankelijk van de beschikbaarheid van percelen in de regio, geschikt om de gewenste verschijningsvormen te realiseren, volgt een separaat investeringsvoorstel.

Wet Open Overheid

Algemeen
De Wet open overheid (Woo) heeft als doel een transparante en toegankelijke overheid. De gemeente Stein werkt aan de implementatie van de Woo door uitvoering te geven aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van actieve en passieve openbaarmaking en een toekomstbestendige informatiehuishouding. In 2027 ligt de nadruk op het verder versterken van de uitvoering van de Woo, het vergroten van de Woo-zelfredzaamheid binnen de organisatie en het borgen van de Woo in de gemeentelijke informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking
Bij de inwerkingtreding van de Woo heeft de gemeente Stein ambitieniveau Basis vastgesteld. Dit betekent dat de gemeente de wettelijke, gefaseerde invoering van de categorieën voor actieve openbaarmaking volgt. Het Rijk heeft de verdere invoering van actieve openbaarmaking uitgesteld. Daarom wordt de implementatie binnen de gemeente Stein voorlopig niet verder uitgebreid. Naar verwachting wordt de implementatie in 2027 hervat, zodat de gemeente blijft voldoen aan de minimale wettelijke verplichtingen.

Passieve openbaarmaking
De verwachting is dat het aantal Woo-verzoeken en de complexiteit hiervan in 2027 verder zullen toenemen. De organisatie bereid zich hierop voor door het Woo-proces voor afhandeling verder te optimaliseren en in te zetten op kennisontwikkeling binnen de organisatie. Hiermee wordt de Woo-zelfredzaamheid vergroot en borgen we een tijdige en kwalitatieve afhandeling van de Woo-verzoeken.

Informatiehuishouding
Het verbeteren van de informatiehuishouding blijft in 2027 een organisatie brede opgave die raakt aan verschillende wet- en regelgeving, waaronder de Woo. De Woo-coördinator borgt de Woo-eisen tijdig in gemeentebrede projecten en ontwikkelingen en draagt hiermee bij aan een toekomstbestendige informatiehuishouding.

Budget
In onderstaande tabel staan de budgetten weergegeven voor 2026 - 2030

x € 1.000	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Wet Open Overheid	98	87	38	39	40
Totaal exploitatie	**98**	**87**	**38**	**39**	**40**

Duurzaamheid

Inleiding

De gemeente Stein heeft besloten vanaf de begroting 2027 een paragraaf duurzaamheid op te nemen. Het opnemen van de paragraaf duurzaamheid is momenteel nog geen verplichte paragraaf vanuit de BBV, maar het ligt in lijn der verwachting dat de verplichting er op enig moment komt. Door nu al deze paragraaf vorm te geven, zetten we een concrete stap om duurzaamheid niet als afzonderlijk thema of programmaonderdeel te benaderen, maar als integrale opgave die als rode draad door de organisatie loopt en wordt verankerd in alle relevante programma's. Deze paragraaf dient te worden gezien als een groeimodel waarin de komende jaren stappen worden gezet om te komen tot een volwaardige verantwoording en monitoring.

Beleidskaders duurzame ontwikkeling: van mondiaal naar lokaal

In de afgelopen decennia zien we dat er steeds meer afspraken, akkoorden doelstellingen en convenanten worden afgesloten op mondiaal, Europees, en landelijk niveau. Op mondiaal niveau is er onder andere de klimaatovereenkomst van Parijs, de SDG (Sustainable Development Goals) van de Verenigde Naties en de Kunming biodiversiteits-overeenkomst. Op Europees niveau kun je denken aan the European Green Deal en de European Pillar of Social Rights. Op landelijk niveau is er onder andere het Klimaatakkoord, de convenant aardgasvrij, circulaire economie en Deltaplan Biodiversiteit.

Samen vormen alle afspraken een gelaagd systeem: mondiale afspraken vormen de basis, de Europese Unie vertaalt die naar bindende Europese regels en strategieën, en Nederland werkt deze vervolgens uit in nationale wetgeving, programma's en maatregelen. De gemeente is de plek waar veel duurzaamheidsbeleid daadwerkelijk tot uitvoer moet komen. Als gemeente hebben wij bovendien ook beleidsruimte om lokale prioriteiten te bepalen en verschillende maatschappelijke opgaven met elkaar te verbinden. Juist op gemeentelijk niveau komen de verschillende duurzaamheidsdoelen samen: klimaat, energie, circulariteit, natuur, economie, wonen, mobiliteit en sociale rechtvaardigheid.

In dit kader is het passend om vanaf nu een brede definitie van duurzaamheid te gaan hanteren. We kiezen voor de definitie van het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) en passen die toe op de gemeentelijke organisatie:

> *Onder duurzaamheid verstaan we een duurzame ontwikkeling van beleid, en uitvoering hiervan, die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften.*

Hierbij hebben wij als gemeentelijke organisatie een intern en een extern perspectief. Intern is gericht op de verduurzaming van eigen bedrijfsvoering. In ons externe perspectief kunnen beleid, vergunningen, subsidies en lokale regelingen ingezet worden voor duurzame ontwikkeling. De paragraaf duurzaamheid zal toezien op beide perspectieven.

Beleidskaders duurzame ontwikkeling gemeente Stein

De gemeente Stein heeft geen vastgestelde visie of beleid op de term duurzaamheid zoals we die hierboven definiëren. Er is steeds beleid vastgesteld om uitvoering te geven aan de specifieke Europese en Nederlandse doelen op gebied van afval en circulariteit, verduurzaming accommodaties, ook armoede en sociale rechtvaardigheid.

In de Lokale Energiestrategie 2024-2030, die in 2024 is vastgesteld door de gemeenteraad, wordt al wel het belang van integraliteit van alle betrokken beleidsvelden benoemd. Vastgesteld is dat om de opgelegde doelen te behalen het noodzakelijk is om grote stappen te zetten op 5 uiteenlopende thema's:

• duurzame gebouwen;
• duurzame opwek van energie;
• duurzame mobiliteit;
• duurzame organisatie;
• wettelijk verplichte toezicht- en handhavingsrol.

Voor een goede uitvoer is de inzet en samenwerking van uiteenlopende gemeentelijke afdelingen noodzakelijk. Ook vraagt dit grote inzet van capaciteit en budget. Het is daarom van belang om integraliteit en synergie meer te stimuleren.

Beschikbare middelen

Over de diverse programma's heen zijn middelen beschikbaar voor projecten en overige zaken rondom duurzaamheid.
Daarnaast zijn er specifieke budgetten beschikbaar die voor specifieke doelen kunnen worden ingezet.

- Voor de inzet van capaciteit wordt gebruik gemaakt van de specifieke uitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Alleen voor het jaar 2027 is nog een bedrag € 426.378 beschikbaar.
- Voor het uitvoeren van lokale isolatiemaatregelen wordt gebruik gemaakt van de specifieke uitkering Lokale isolatie aanpak (LAI). Alleen voor 2027 is hier nog een bedrag van € 1.834.699 beschikbaar.
- Voor de verduurzaming van diverse woningen wordt gebruik gemaakt van de specifieke uitkering Volkshuisvestingsfonds (VHF) en een subsidie van de provincie.
- Vanuit het rijk zijn er in 2026 en 2027 middelen beschikbaar gesteld via een Decentrale uitkering (DU). Deze middelen zijn met een reserve duurzaamheid gelabeld voor de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen.
- In 2023 zijn er door de raad middelen beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van de lokale energie strategie. Op deze middelen is nog geen aanspraak gedaan, omdat het rijk andere middelen beschikbaar heeft gesteld waar eerst gebruik van wordt gemaakt. Deze middelen zijn in de reserve duurzaamheid gestort.
- Structureel is er een bedrag van € 50.000 beschikbaar voor de uitvoering van kleine maatregelen.
- Voor de verduurzaming van een 7-tal complexen is er € 10,2 miljoen aan investeringsbudget beschikbaar gesteld.

Financiële begroting

Algemeen

Uitgangspunten begroting 2027

Bij de samenstelling van de begroting 2027 is rekening gehouden met onderstaande uitgangspunten. Deze worden kort toegelicht.

Algemeen

- De begroting 2027 is samengesteld op basis van bestaand beleid;
- Het Coalitieakkoord 2026-2029 is volledig vertaald in de begroting 2027-2030;
- Budgetten zijn, voor zover mogelijk, onderbouwd met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens (de zgn. APK's);
- Stelposten zijn geactualiseerd;
- De begroting heeft een reëel ambitieniveau;
- Nog niet toe te rekenen bedragen worden via een stelpost inzichtelijk gemaakt;
- De ramingen van zowel exploitatielasten als investeringsbedragen die betrekking hebben op BTW compensabele posten en Btw-plichtige posten zijn exclusief de te verrekenen BTW opgenomen;
- De verplichte beleidsindicatoren zijn weergegeven in een extra bijlage;
- Alle bedragen in de tabellen zijn x € 1.000

Loon- en prijsinflatie

- Voor de uitgangspunten van de loonkosten verwijzen wij naar paragraaf bedrijfsvoering. Voor 2027 is de CAO verhoging in de programma's verwerkt.
- Aan de lastenkant is in de meerjarenbegroting daar waar nodig rekening gehouden met prijsontwikkelingen. De indexpercentages genoemd in de kaderbrief zijn leidend geweest voor het opstellen van deze begroting. Voor 2027 en verder is er rekening gehouden met 2,8%.

Belastingen en tarieven

Betreffende het belasting- en tariefbeleid worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In de programmabegroting 2027-2030 is het opbrengstvolume van de OZB voor 2027 met 2,3 % verhoogd. De verhoging voor de jaren 2028-2030 bedraagt 3.5 %, 3.1 % en 3,1 %. Dit heeft betrekking op de inflatie;
- Bij de bepaling van de tarieven voor de afvalstoffenheffingen en de rioolheffingen wordt uitgegaan van 100% kostendekking;
- In de programmabegroting 2027-2030 is het tarief van de toeristenbelasting voor 2027 met 2,3 % verhoogd. De verhoging voor de jaren 2028-2030 bedraagt 3.5 %, 3.1 % en 3,1 %. Dit heeft betrekking op de inflatie;
- In de programmabegroting 2027-2030 is het opbrengstvolume van de leges, met uitzondering van de leges burgerzaken, niet gewijzigd. Bij burgerzaken kunnen de aantallen en dus ook het volume fluctueren. Bij de vaststelling van de legestarieven, wordt daar waar van toepassing, rekening gehouden met wettelijk gestelde maxima;
- De huurtarieven voor de binnensportaccommodaties (sport- en gymzalen) worden geïndexeerd met de gecombineerde index van 2.3 %. De tarieven voor de buitensportaccommodaties worden contractueel bepaald door de CBS indexeringen.
- Kostendekkingsplannen zijn in principe kaderstellend voor de tariefbepalingen.
  Kapitaallasten
- Afschrijving op investeringen vindt voor het eerst plaats in het jaar ná het jaar van ingebruikname/investeren. Er vindt dus géén afschrijving plaats in het jaar van investeren.
- Voor de berekening van kapitaallasten van nieuwe investeringen wordt het gemiddelde investeringsmoment gesteld op 1 juli van het jaar. Daarom wordt in het jaar van investeren een half jaar rente als last in de begroting opgenomen.

- Bij de berekening van kapitaallasten wordt voor 2027 en verder de renteomslag gehanteerd.
- Voor bestaande activa wordt de rente berekend op basis van de zgn. ‘renteomslag’. Dit percentage is bij de begroting 2027 opnieuw berekend. Berekening heeft plaatsgevonden op basis van de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar

Totaal lasten en baten

(x € 1.000)	Werk 2025	Begr 2026	Begroting 2027			Meerjarenplanning 2028			2029			2030		
	Saldo	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	-4.135	-3.135	3.923	876	-3.047	3.752	789	-2.963	1.971	615	-1.356	2.031	614	-1.417
Veiligheid	-2.875	-3.751	4.021	417	-3.604	4.070	393	-3.676	3.944	164	-3.780	4.035	166	-3.869
Verkeer en vervoer en waterstaat	-4.755	-7.668	6.554	553	-6.001	7.345	553	-6.792	7.718	553	-7.165	7.752	553	-7.199
Economie	-765	-1.020	1.343	457	-886	1.269	479	-790	1.278	491	-787	1.285	502	-782
Onderwijs	-2.825	-3.508	4.303	585	-3.718	4.547	591	-3.956	4.809	597	-4.212	4.862	598	-4.264
Sport, cultuur en recreatie	-6.514	-7.397	7.307	676	-6.631	7.294	686	-6.608	7.367	696	-6.671	7.322	564	-6.758
Sociaal domein	-26.087	-27.479	37.525	8.817	-28.709	37.045	8.427	-28.618	36.990	8.598	-28.391	37.064	8.096	-28.968
Volksgezondheid en milieu	-337	-2.322	12.025	11.423	-602	10.817	10.337	-480	11.046	10.574	-472	11.262	10.813	-448
Ruimtelijke ordening en volkshuisvestiging	-2.029	-2.501	2.755	1.266	-1.489	3.011	1.464	-1.547	1.886	385	-1.501	1.894	385	-1.508
Saldo van baten en lasten programma's	**-50.323**	**-58.780**	**79.756**	**25.070**	**-54.687**	**79.149**	**23.719**	**-55.430**	**77.008**	**22.673**	**-54.335**	**77.507**	**22.292**	**-55.216**
Lokale heffingen	6.460	6.346	382	6.844	6.462	394	7.099	6.705	409	7.335	6.926	432	7.561	7.130
Algemene uitkeringen	58.344	58.425	0	61.072	61.072	0	60.125	60.125	0	60.306	60.306	0	62.921	62.921
Dividend	457	323	11	335	323	11	335	323	11	335	323	11	335	323
Saldo financieringsfunctie	5	387	63	63	0	60	60	0	40	40	0	37	37	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	868	891	950	846	-105	1.361	757	-604	2.344	738	-1.606	3.111	732	-2.379
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**66.134**	**66.372**	**1.407**	**69.159**	**67.753**	**1.827**	**68.377**	**66.550**	**2.805**	**68.754**	**65.949**	**3.591**	**71.586**	**67.995**
Overhead	-12.132	-12.851	12.061	10	-12.051	11.746	10	-11.736	11.860	10	-11.849	12.054	10	-12.044
Onvoorzien	0	-25	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25
Vennootschapsbelasting	-1	-5	5	0	-5	5	0	-5	5	0	-5	5	0	-5
Saldo van baten en lasten	**3.679**	**-5.289**	**93.254**	**94.239**	**985**	**92.752**	**92.106**	**-646**	**91.702**	**91.437**	**-265**	**93.182**	**93.888**	**706**

(x € 1.000)	Werk 2025	Begr 2026	Begroting 2027			Meerjarenplanning 2028			2029			2030		
	Saldo	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties reserves	1.944	7.749	2.705	2.781	76	70	974	904	0	888	888	0	885	885
Resultaat	**5.622**	**2.460**	**95.959**	**97.020**	**1.061**	**92.822**	**93.080**	**258**	**91.702**	**-92.326**	**623**	**93.182**	**94.773**	**1.591**

Structurele mutaties reserves

Volgens het BBV artikel 19, lid d en artikel 23 lid c moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden opgenomen. In onderstaan overzicht zijn deze belangrijkste posten weergegeven.

Structurele mutaties reserves	Storting 2027	Onttrekking 2027	Storting 2028	Onttrekking 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030
Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting (B)	0	49	0	49	0	49	0	49
Reserve uitbreiding sporthal Stein (B)	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant (B)	0	26	0	2	0	0	0	0
Reserve Mergelakker (B)	0	16	0	16	0	3	0	0
Reserve MFC Stein (B)	0	7	0	7	0	7	0	7
Reserve Maaslandcentrum (B)	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve incidentele investeringen (B)	0	73	0	73	0	73	0	73
Reserve archeologisch museum (B)	0	8	0	8	0	8	0	8
Reserve stationsomgeving (B)	0	25	0	25	0	25	0	25
Reserve parkeerplaats veer Berg ad Maas (B)	0	14	0	14	0	14	0	14
Reserve parkeerplaats Steinerbos (B)	0	10	0	10	0	10	0	10
Reserve OBS de Maaskei (B)	0	0	0	200	0	200	0	200
Reserve binnenspeeltuin Steinerbos (B)	0	0	0	17	0	17	0	17
Reserve sporthal brasserie merode (B)	0	17	0	185	0	185	0	185
Reserve verharding Dijkweg (B)	380	0	0	10	0	10	0	10
Totaal	**380**	**244**	**0**	**616**	**0**	**601**	**0**	**597**

Recapitulatie begrotingsevenwicht

x 1.000	2027	2028	2029	2030
Lasten excl. mutaties reserves	93.254	92.752	91.702	93.182
Baten excl. mutaties reserves	94.239	92.106	91.437	93.888
Geraamd saldo van baten en lasten	**985**	**-646**	**-265**	**706**
Toevoegingen van reserves	2.705	70	0	0
Onttrekkingen van reserves	2.781	974	888	885
Geraamd resultaat	**1.061**	**258**	**623**	**1.591**
Incidentele lasten (excl. reserves)	4.676	1.676	670	0
Incidentele baten (excl. reserves)	3.853	1.676	670	0
Incidentele toevoegingen reserves	2.705	70	0	0
Incidentele onttrekkingen reserves	2.536	358	288	288
Saldo van incidentele baten en lasten	**-992**	**288**	**288**	**288**
Structureel begrotingssaldo	**2.053**	**-30**	**335**	**1.303**

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Sociaal Domein				
Specifieke uitkering AZWA	383	461	533	
Commissie Zorg en Veiligheid	197			
Totaal	**580**	**461**	**533**	**0**
Sport, cultuur en recreatie				
Specifieke uitkering sport en bewegen	137	137	137	
Totaal	**137**	**137**	**137**	**0**
Volksgezondheid en milieu				
Specifieke uitkering capaciteit, klimaat en energiebeleid	426			
Specifieke uitkering nationaal isolatieprogramma	1.835			
Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds	45	210		
Totaal	**2.306**	**210**	**0**	**0**
Ruimtelijke Ordening				
Grondexploitaties	830	868		
Totaal	**830**	**868**	**0**	**0**
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen				
Onttrekkingen algemene reserve:				
Onttrekking tbv bestemmingsreserve kortingsregeling afvalstoffenheffing	1.150			
Onttrekking tbv betemmingsreserve pilots duurzaamheid	70	70		
Onttrekking tbv ict beleidsplan	78			
Reserve brug Urmond:				
Onttrekking tbv bestemmingsreserve verharding Dijkweg	380			
Krimpreserve:				
Onttrekking tbv woonzorgvisie	57			
Reserve budgetoverheveling:	223			
Reserve regiobijdrage:				
Vrijvallen restant reserve	290			
Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing:				
Onttrekking tbv kortingsregeling	288	288	288	288
Totaal	**2.536**	**358**	**288**	**288**
Totaal	**6.389**	**2.034**	**958**	**288**

Incidentele lasten x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Veiligheid				
Onderzoek mobiele camera's	30			
Evaluatie meting buurtpreventie	25			
Totaal	**55**	**0**	**0**	**0**
Verkeer				
Opstellen integraal bruggenplan	50			
Onderzoek bocht Scharberg	50			
Onderzoek verkeerssituatie rondom scholen	75			
Totaal	**175**	**0**	**0**	**0**
Economie				
Opstellen omgevingsprogramma bedrijventerreinen	35			
Onderzoek intensivering vormgeving evenementen	25			
Onderzoek arbeidsmarktplatform	25			
Totaal	**85**	**0**	**0**	**0**
Sport, cultuur en recreatie				
participatieverordening en onderzoek MFC	75			
Specifieke uitkering sport en bewegen	137	137	137	
Onderzoek verenigingen, sport en bewegen	25			
Onderzoek sportaccommodaties	25			
Totaal	**262**	**137**	**137**	**0**
Sociaal Domein				
Specifieke uitkering AZWA	383	461	533	
Commissie Zorg en Veiligheid	197			
Totaal	**580**	**461**	**533**	**0**
Volksgezondheid en milieu				
Specifieke uitkering capaciteit, klimaat en energiebeleid	426			
Specifieke uitkering nationaal isolatieprogramma	1.835			
Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds	45	210		
Totaal	**2.306**	**210**	**0**	**0**
Ruimtelijke ordening				
Grondexploitaties	830	868		
Woonzorgvisie	57			
Totaal	**887**	**868**	**0**	**0**
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen				

Incidentele lasten x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve:				
Vrijvallen restant reserve regiobijdrage	290			
Bestemmingsreserve verharding Dijkweg:				
Toevoeging aan de bestemmingsreserve	380			
Reserve pilots duurzaamheid:				
Toevoeging aan de bestemmingsreserve	885	70		
Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing:				
Toevoeging aan de bestemmingsreserve	1.150			
Doorgeschoven incidenteel budget visie op communicatie	23			
Structureren beleidshuis	25			
Kosten ICT beleidsplan	78			
Doorgeschoven budget implementatie zaaksysteem	150			
Doorgeschoven budget implementatie WOO	50			
Totaal	**3.031**	**70**	**0**	**0**
Totaal	**7.381**	**1.746**	**670**	**0**

Toelichting incidentele baten en lasten

Incidentele baten:

Specifieke uitkering AZWA
In 2027 ontvangt de gemeente middelen vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) voor de uitvoering van afspraken en activiteiten op het gebied van zorg en welzijn.

Commissie Zorg en Veiligheid
De gemeente Stein fungeert als penvoerder voor de uitgaven die voortvloeien uit de commissie Zorg en Veiligheid. Dit betekent dat de gemeente Stein de subsidies ontvangt vanuit ZonMW. In 2027 wordt verwacht dat dit een bedrag van € 197.220 betreft.

Specifieke uitkering sport en bewegen
In 2027 ontvangt de gemeente middelen voor de stimulering van sport.

Specifieke uitkering Capaciteit klimaat en energiebeleid
De uitkering Capaciteit klimaat en energiebeleid is bedoeld voor de inhuur van capaciteit voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid.

Specifieke uitkering nationaal isolatie programma
De uitkering Nationaal isolatie programma ook wel lokale aanpak isolatie genaamd is gericht op het uitvoeren van een isolatieprogramma in slecht geïsoleerde woningen van zowel koop als huur woningen.

Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds
In 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen vanuit het volkshuisvestingsfonds voor een totaal bedrag van € 1.684.536.
Deze specifieke uitkering wordt toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in Kwadrant Stein (Nieuwdorp). Tevens zijn er middelen ontvangen van de Provincie Limburg voor de begeleiding van € 76.000.

Grondexploitaties
Dit zijn de baten die gekoppeld zijn aan de uitvoering van vastgestelde grondexploitaties.

Algemene reserve:
Dekking reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing
De bestemmingreserve kortingsregeling afvalstoffenheffing wordt gevormd door een onttrekking van € 1.150.000 uit de algemene reserve, ter dekking van de kortingsregeling afvalstoffenheffing.

Bestemmingsreserve pilots duurzaamheid
Er is € 70.000 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Deze middelen zijn gelabeld voor uitgaven rondom het thema duurzaamheid.

Onttrekking tbv ICT beleidsplan
Betreft dekking van € 78.000 voor het wegwerken van de incidentele projecten. Gelet op de aard en omvang van de werkzaamheden rechtvaardigt het deze projecten en bijbehorende inhuur als incidenteel te betitelen.

Dekking reserve brug Urmond
De bestemmingsreserve verharding Dijkweg wordt gevormd door en onttrekking van € 380.000 uit de reserve brug Urmond ter dekking van de kapitaallasten van de verharding Dijkweg.

Dekking reserve krimp woonzorgvisie
De incidentele kosten voor het opstellen van de transformatievisies van de verschillende wijken in de Gemeente Stein worden gedekt door een onttrekking uit de krimpreserve van € 57.000.

Dekking reserve budgetoverheveling
Voor de dekking van doorgeschoven budgetten van 2025 en 2026 naar 2027 wordt er een bedrag onttrokken uit de reserve budgetoverheveling van € 223.000.

Dekking reserve regiobijdrage
In de begroting 2013 is deze reserve gevormd vanuit een regionale bijdrage ten behoeve van de bouw MFC Stein. Aangezien het restant niet meer voor dit doel ingezet hoeft te worden, wordt deze reserve opgeheven, en het restant van € 290.475 toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing
In de begroting 2027 is de reserve kortingsregeling gevormd uit de algemene reserve. Vanaf 2027 wordt 4x € 287.500 uit deze reserve onttrokken ten behoeve van de kortingsregeling afvalstoffenheffing.

Incidentele lasten

Participatieverordening en onderzoek MFC
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 € 75.000 beschikbaar gesteld voor de participatieverordening en het onderzoek MFC.

Specifieke uitkering sport en bewegen
De specifieke uitkering sport en bewegen is gericht op het stimuleren van sport in breedst mogelijke zijn. Hiervoor is in 2027 € 137.000 beschikbaar gesteld.

Opstellen integraal bruggenplan
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een integraal bruggenplan.

Onderzoek bocht Scharberg
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 incidenteel € 50.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoeken van de verkeerssituatie bij de bocht Scharberg.

Onderzoek rondom scholen
Vanuit het coalitieakkoord is in 2027 incidenteel € 75.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoeken van de verkeersbewegingen rondom de scholen.

Specifieke uitkering AZWA
De ontvangen AZWA-middelen worden in 2027 ingezet voor de uitvoering van activiteiten en projecten binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord.

Commissie Zorg en Veiligheid
De gemeente Stein fungeert als penvoerder voor de uitgaven die voortvloeien uit de commissie Zorg en Veiligheid. Dit betekent dat de gemeente Stein de subsidies ontvangt vanuit ZonMW en ook de uitgaven doet. In 2027 wordt verwacht dat dit een bedrag van
€ 197.220 betreft.

Uitvoering Capaciteit, klimaat en energiebeleid
De uitkering Capaciteit klimaat en energiebeleid is bedoeld voor de inhuur van capaciteit voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Voor de uitvoer van de energievisie worden middelen ingezet vanuit deze specifieke uitkering. Voor 2027 betreft dit € 426.000.

Uitvoering Nationaal isolatie programma
De uitkering Nationaal isolatie programma ook wel lokale aanpak isolatie genaamd is gericht op het uitvoeren van een isolatieprogramma in slecht geïsoleerde woningen van zowel koop als huur woningen. Van deze middelen wordt in 2027 een budget van € 1.835.000 ingezet voor de uitvoering van dit programma.

Uitvoeringskosten volkshuisvestingsfonds
In 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen vanuit het volkshuisvestingsfonds voor een totaal bedrag van € 1.684.536.
Deze specifieke uitkering wordt toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in Kwadrant Stein (Nieuwdorp). Tevens zijn er middelen ontvangen van de Provincie Limburg voor de begeleiding van € 76.000. Deze middelen zijn tevens als uitvoeringskosten beschikbaar gesteld. Voor 2027 betreft dit € 45.000.

Grondexploitaties
Dit zijn de lasten die gekoppeld zijn aan de uitvoering van vastgestelde grondexploitaties.

Transformatievisies
De incidentele kosten voor het opstellen van de transformatievisies van de verschillende wijken in de Gemeente Stein worden gedekt door een onttrekking uit de krimpreserve. Voor 2027 betreft dit € 57.000.

Algemene reserve
Bestemmingsreserve regiobijdrage
In de begroting 2013 is deze reserve gevormd vanuit een regionale bijdrage ten behoeve van de bouw MFC Stein. Aangezien het restant niet meer voor dit doel ingezet hoeft te worden, wordt deze reserve opgeheven, en het restant van € 290.475 toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve verharding Dijkweg
In het coalitieakkoord 2026-2030 is voorgesteld deze reserve van € 380.000 te vormen uit de reserve brug Urmond. Vanuit deze bestemmingsreserve worden de kapitaallasten gedekt van investeringsbudget Verharding Dijkweg Urmond Meers.

Bestemmingsreserve pilots duurzaamheid
Er is € 885.000 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Deze middelen zijn gelabeld voor uitgaven rondom het thema duurzaamheid.

Bestemmingsreserve kortingsregeling afvalstoffenheffing
Deze bestemmingsreserve is gevormd uit de algemene reserve voor € 1.150.000.

ICT beleidsplan
Betreft een budget van € 78.000 voor het wegwerken van de incidentele projecten. Gelet op de aard en omvang van de werkzaamheden rechtvaardigt het deze projecten en bijbehorende inhuur als incidenteel te betitelen.

Doorgeschoven budgetten
Voor de implementatie van een nieuw zaaksysteem is in de bestuursrapportage 2026 een bedrag van € 150.000 doorgeschoven, en voor de implementatie van de WOO een bedrag van € 50.000.

Totaal saldo per taakveld

(x € 1.000)	2027 Lasten	2027 Baten	2027 Saldo	2028 Saldo	2029 Saldo	2030 Saldo
Bestuur	2.146	30	-2.116	-2.043	-2.070	-2.109
Mutaties reserves	2.705	2.781	76	904	888	885
Burgerzaken	1.724	787	-937	-897	-1.162	-1.179
Beheer overige gebouwen en gronden	165	59	-105	-135	-134	-140
Overhead	12.061	10	-12.051	-11.736	-11.849	-12.044
Treasury	75	1.244	1.169	1.081	1.061	1.055
OZB woningen	0	4.397	4.397	4.567	4.724	4.870
OZB niet-woningen	0	2.420	2.420	2.505	2.583	2.663
Belastingen overig	382	27	-355	-366	-381	-403
Algemene uitkering en overige uitkering	0	61.072	61.072	60.125	60.306	62.921
Overige baten en lasten	863	0	-863	-1.274	-359	-1.125
Vennootschapsbelasting	5	0	-5	-5	-5	-5
Bestuur en ondersteuning	20.126	72.826	52.700	52.725	53.602	55.389
Crisisbeheersing en Brandweer	2.086	64	-2.023	-2.103	-2.182	-2.262
Openbare orde en veiligheid	1.934	353	-1.581	-1.573	-1.598	-1.606
Veiligheid	4.021	417	-3.604	-3.676	-3.780	-3.869
Verkeer, wegen en water	6.383	508	-5.875	-6.667	-7.001	-7.077
Parkeren	126	0	-126	-125	-164	-122
Economische ontwikkeling	509	0	-509	-451	-452	-453
Bedrijfsloket- en regelingen	283	129	-154	-129	-128	-127
Economische promotie	551	328	-223	-210	-207	-202
Economie	1.343	457	-886	-790	-787	-782
Openbaar basisonderwijs	676	79	-597	-608	-626	-747
Onderwijshuisvesting	2.083	208	-1.875	-2.106	-2.323	-2.234
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.544	298	-1.246	-1.242	-1.263	-1.284
Onderwijs	4.303	585	-3.718	-3.956	-4.212	-4.264
Sportbeleid en activering	565	142	-423	-406	-405	-414
Sportaccommodaties	1.265	280	-985	-976	-985	-1.004
Cultuurpresentatie, productie participatie	597	1	-596	-608	-619	-630
Musea	195	12	-182	-184	-185	-187
Cultureel erfgoed	157	0	-157	-159	-160	-162
Media	629	6	-623	-529	-540	-553
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	3.900	234	-3.665	-3.748	-3.777	-3.808
Sport, cultuur en recreatie	7.307	676	-6.631	-6.608	-6.671	-6.758
Samenkracht en burgerparticipatie	4.966	1.369	-3.598	-3.588	-3.644	-3.914
Toegang en eerstelijnsvrz WMO	310	0	-310	-317	-325	-332
Toegang en eerstelijnsvrz Jeugd	456	11	-445	-459	-469	-481
Toegang en eerstelijnsvrz Integraal	770	197	-572	-592	-611	-635
Inkomensregelingen	10.695	6.976	-3.719	-3.628	-3.654	-3.656
Begeleide participatie	2.187	0	-2.187	-1.890	-1.798	-1.618
Arbeidsparticipatie	115	0	-115	-115	-116	-116
Hulpdiensten en diensten (WMO)	894	264	-630	-519	-522	-534
Hulp bij het huishouden (WMO)	3.806	0	-3.806	-3.993	-4.097	-4.204

(x € 1.000)	2027 Lasten	2027 Baten	2027 Saldo	2028 Saldo	2029 Saldo	2030 Saldo
Begeleiding (WMO)	1.239	0	-1.239	-1.301	-1.366	-1.434
Dagbesteding (WMO)	688	0	-688	-723	-759	-797
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	222	0	-222	-228	-234	-240
Jeugdhulp ambulant lokaal	439	0	-439	-443	-522	-526
Jeugdhulp ambulant regionaal	6.581	0	-6.581	-6.691	-6.482	-6.650
Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.085	0	-1.085	-1.054	-774	-794
Jeugdhulp met verblijf landelijk	298	0	-298	-297	-357	-366
PGB WMO	425	0	-425	-425	-425	-425
PGB Jeugd	54	0	-54	-55	-55	-55
Jeugdbescherming	300	0	-300	-296	-176	-183
Jeugdreclassering	58	0	-58	-60	-61	-63
Coördinatie en beleid WMO	1.150	0	-1.150	-1.154	-1.155	-1.155
Coördinatie en beleid Jeugd	786	0	-786	-789	-789	-789
Sociaal domein	37.525	8.817	-28.709	-28.618	-28.391	-28.968
Volksgezondheid	1.681	10	-1.671	-1.731	-1.793	-1.854
Riolering	2.547	3.600	1.053	1.104	1.154	1.262
Afval	4.020	5.345	1.325	1.368	1.387	1.397
Milieubeheer	3.606	2.448	-1.158	-1.069	-1.065	-1.098
Begraafplaatsen	170	20	-150	-152	-154	-155
Volksgezondheid en milieu	12.025	11.423	-602	-480	-472	-448
Ruimtelijke ordening	472	10	-462	-512	-515	-515
Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	830	830	0	0	0	0
Wonen en bouwen	1.453	426	-1.027	-1.034	-986	-994
Ruimtelijke ordening en volkshuisvestiging	2.755	1.266	-1.489	-1.547	-1.501	-1.508
Totaal	**95.959**	**97.020**	**1.061**	**258**	**623**	**1.591**

Reserves en voorzieningen

De kenmerken van reserve en een voorziening zijn:

	Reserve	Voorziening
Vermogenscategorie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Vormen en opheffen	Bevoegdheid gemeenteraad	Bevoegdheid gemeenteraad
Beschikkingsbevoegdheid	Raad	College
Toevoeging	Via resultaatbestemming	Loopt via de exploitatie
Onttrekking	Via resultaatbestemming	Rechtstreeks tlv voorziening
Financiële onderbouwing	Aangeraden niet verplicht vanuit de verslaggevingsregels	Verplicht
Negatief saldo	Niet toegestaan	Alleen tijdelijk en onder voorwaarden bij tariefegalisatie
Omvang redelijkerwijs in te schatten	Niet altijd	Ja
Omvang is voldoende om toekomstige verplichting op te vangen	Niet altijd	Ja (o.b.v. plan)
Bestemming wijzigbaar	Ja (raadsbesluit)	Nee

Voor een verdere onderbouwing verwijzen wij naar de nota Reserves en Voorzieningen.

Verloop reserves

RESERVES

	Stand 31-dec 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Stand 31-dec 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Stand 31-dec 2027	Storting 2028	Onttrekking 2028	Stand 31-dec 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Stand 31-dec 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Stand 31-dec 2030
Algemene reserve	22.024	0	1.962	20.063	290	1.298	19.055	0	70	18.985	0	0	18.985	0	0	18.985
Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting (B)	1.035	0	49	986	0	49	936	0	49	887	0	49	838	0	49	789
Reserve uitbreiding sporthal Stein (B)	20	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant (B)	54	0	26	28	0	26	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Mergelakker (B)	52	0	16	36	0	16	20	0	16	3	0	3	0	0	0	0
Reserve MFC Stein (B)	184	0	7	177	0	7	170	0	7	164	0	7	157	0	7	150
Reserve Maaslandcentrum (B)	20	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve egalisatie afval	973	0	973	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve krimp	514	0	407	107	0	57	50	0	0	50	0	0	50	0	0	50
Reserve regiobijdrage	290	0	0	290	0	290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve incidentele investeringen (B)	678	0	73	605	0	73	533	0	73	460	0	73	387	0	73	315
Reserve archeologisch museum (B)	61	0	8	54	0	8	46	0	8	38	0	8	30	0	8	23
Reserve stationsomgeving (B)	975	0	25	950	0	25	925	0	25	900	0	25	875	0	25	850
Reserve bouwgrondexploitaties	214	0	0	214	0	0	214	0	0	214	0	0	214	0	0	214
Reserve renovatie brug Urmond	2.405	0	2.025	380	0	380	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve pilots duurzaamheid	169	1.573	168	1.574	885	0	2.459	70	0	2.529	0	0	2.529	0	0	2.529
Reserve invoering omgevingswet	523	0	220	303	0	0	303	0	0	303	0	0	303	0	0	303
Reserve parkeerplaats veer Berg ad Maas (B)	299	0	14	286	0	14	272	0	14	258	0	14	245	0	14	231
Reserve parkeerplaats Steinerbos (B)	230	0	10	220	0	10	210	0	10	200	0	10	190	0	10	180
Reserve uitvoeringsagenda toerisme 23-26	593	0	239	354	0	0	354	0	0	354	0	0	354	0	0	354
Reserve Steinerbos	1.160	0	1.160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve omscholingsfonds	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Reserve budgetoverheveling	2.444	200	2.402	242	0	223	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
Reserve OBS de Maaskei (B)	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	200	4.800	0	200	4.600	0	200	4.400
Egalisatiereserve BUIG	0	303	0	303	0	0	303	0	0	303	0	0	303	0	0	303
Reserve binnenspeeltuin Steinerbos (B)	314	0	17	297	0	0	297	0	17	279	0	17	262	0	17	244
Reserve sporthal brasserie merode (B)	3.545	0	0	3.545	0	17	3.528	0	185	3.342	0	185	3.157	0	185	2.972
Reserve kwaliteitsimpuls personeel	128	0	0	128	0	0	128	0	0	128	0	0	128	0	0	128
Reserve kostenverhaal	0	15	0	15	0	0	15	0	0	15	0	0	15	0	0	15

RESERVES

	Stand 31-dec 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Stand 31-dec 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Stand 31-dec 2027	Storting 2028	Onttrekking 2028	Stand 31-dec 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Stand 31-dec 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Stand 31-dec 2030
Reserve verharding Dijkweg (B)	0	0	0	0	380	0	380	0	10	371	0	10	361	0	10	352
Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing	0	0	0	0	1.150	288	863	0	288	575	0	288	288	0	288	0
Totaal	**44.405**	**2.091**	**9.840**	**36.656**	**2.705**	**2.781**	**36.581**	**70**	**974**	**35.677**	**0**	**888**	**34.789**	**0**	**885**	**33.904**

Mutaties algemene reserve	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Toevoeging rekeningresultaat 2025	5.340		
Toevoeging nav actualisatie nota reserves en voorzieningen	346		
Toevoeging vrijval reserve noodfonds	914		
Toevoeging vrijval reserve regiofonds			290
Onttrekking tbv reserve de Maaskei Urmond	-5.000		
Onttrekking tbv reserve verduurzaming Merode	-3.545		
Onttrekking tbv reserve binnenspeeltuin Steinerbos	-314		
Onttrekking tbv reserve eenmalige bijdrage Steinerbos	-2.200		
Onttrekking tbv risicoreserve grondexploitaties	-213		
Onttrekking tbv reserve brug Urmond	-2.500		
Onttrekking tbv leefbaarheidsfonds Chemelot	-25	-25	
Onttrekking tbv projectleider Chemelot	-100	-100	
Onttrekking tbv incidentele kosten ICT beleidsplan	-388	-232	-78
Onttrekking tbv voorziening verlies grondexploitaties	-535		
Onttrekking tbv vervroegde afschrijving GGA Meers		-1.057	
Onttrekking tbv voorziening Mutsaersstichting		-118	
Onttrekking tbv energievisie		-340	-70
Onttrekking tbv sanitaire units		-90	
Onttrekking tbv kortingsregeling afvalstoffenheffing			-1.150
Totaal mutaties algemene reserve	**-8.220**	**-1.962**	**-1.008**

Toelichting mutaties reserves

Er hebben in deze begroting onderstaande mutaties plaatsgevonden binnen de reserves:

Reserve MFC regiofonds
In de begroting 2013 is deze reserve gevormd vanuit een regionale bijdrage ten behoeve van de bouw MFC Stein. Aangezien het restant niet meer voor dit doel ingezet hoeft te worden, wordt voorgesteld deze reserve op te heffen, en het restant van € 290.475 toe te voegen aan de algemene reserve.

Reserve duurzaamheid
Het rijk stelt voor 2027 middelen beschikbaar als vervanging voor de SPUK capaciteit decentrale overheid voor klimaat en energiebeleid. Er wordt geen inzet van deze middelen verwacht in 2027, omdat er in 2027 gebruik wordt gemaakt van de spuk lokale isolatie aanpak en de CDOKE, waaruit de gemaakte kosten voor duurzaamheid worden gedekt. Deze middelen voor 2027 worden voor een bedrag van € 814.646 in 2027 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Zo wordt er gewaarborgd dat er middelen beschikbaar zijn op het moment dat de middelen uit de SPUK regelingen niet meer toereikend zijn.

Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing
Naar aanleiding van de motie, is vanuit de algemene reserve € 1.150.000 onttrokken en toegevoegd aan de nieuw gevormde reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing. Vanuit deze reserve wordt 4 jaar € 287.500 onttrokken ter dekking van de korting op het afvaltarief van € 25 per aansluiting.

Onderstaand volgt een overzicht van de reserves en de bijbehorende toelichting en relatie met het programma:

Reserve	Toelichting	Relatie programma	Bruteringsreserve
Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting	Deze reserve wordt gevoed met de verkoopopbrengst van de grond (voormalig gemeentehuis) en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het huidige gemeentehuis.	Bestuur en ondersteuning	ja
Reserve uitbreiding sporthal Stein	Deze reserve wordt ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van de sporthal Merode.	Sport, cultuur en recreatie	ja
Reserve sociaal domein	Vanaf begrotingsjaar 2020 is er een andere systematiek rondom de reserve Sociaal Domein. De budgetneutraliteit binnen het totale domein zal worden losgelaten, waardoor er geen verrekening meer plaats vindt met de reserve. De lasten binnen het Sociale Domein zijn naar een reëel niveau gebracht en zullen structureel geborgd worden binnen de exploitatie.	Sociaal domein	-
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	Deze reserve is gevoed met de opbrengst van de bouwgrondexploitatie Assevedo-straat en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de exploitatielasten (huurpenningen) van Bredeschool IKC de Triviant.	Onderwijs	-
Reserve Mergelakker	De opbrengsten uit de grondexploitatie worden aangewend ter dekking van investeringen ter realisatie van het huidige clubgebouw ter huisvesting van de voetbal- en tennisvereniging die van het sportcomplex gebruik maken.	Sport, cultuur en recreatie	ja
Reserve MFC Stein	De reserve is ingesteld voor het (gedeeltelijk) dekken van de kapitaallasten van het Multifunctioneel Centrum Stein. Daarnaast is in 2011 het teruggevorderde, teveel uitbetaalde subsidie aan het muziekonderwijs in deze reserve gestort. Dit ter dekking van de verhuiskosten na realisatie van het MFC.	Sociaal domein	ja
Reserve Maaslandcentrum	Betreft een bestemmingsreserve ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de uitvoering van de revitalisering van het MLC. Deze reserve is gevoed met de opbrengst van de verkoop van het voormalig gemeentehuis van Elsloo.	Sociaal domein	ja
Reserve krimp	De gemeente Stein ontving via de krimpmaatstaf geld uit het gemeentefonds. Om deze gelden in te zetten voor onderwerpen die met krimp te maken hebben is deze reserve gecreëerd.	Ruimtelijke ordening	-
Reserve regiobijdrage	Deze reserve wordt met ingang van 2027 opgeheven.		-

Reserve	Toelichting	Relatie programma	Bruteringsreserve
Reserve incidentele investeringen	Een bijdrage in de bezuinigingstaakstelling in 2011 is gezocht in aanwending van een gedeelte van de algemene reserve (Kadernota 2012). Deze bezuiniging is onder andere gerealiseerd door het treffen van een bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van incidentele investeringen.	Bestuur en ondersteuning	ja
Reserve archeologisch museum (B)	Betreft een bestemmingsreserve voor de afdekking van de kapitaallasten van de extra investering in 2013 van € 155.000.	Sport, cultuur en recreatie	ja
Reserve stationsomgeving	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een amendement in de raad van 7 november 2013. Deze reserve wordt pas aangesproken als cofinanciering door de overige partijen (gemeente Beek, Provincie Limburg, NS, ProRail etc.) voor het totaalproject is gegarandeerd. Bij aanwending van deze € 1 miljoen zal binnen de bestaande budgetten dekking gezocht worden voor de hiermee samenhangende rentekosten.	Ruimtelijke ordening	ja
Reserve bouwgrondexploitaties	Deze reserve is ingesteld ter afdekking van de financiële gevolgen (afdekking kapitaallasten) voortvloeiende uit de gewijzigde verslagleggingsregels Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) Bouwgrondexploitaties per 1 januari 2016. De reserve wordt gevoed door de vrijval van de voorziening “Te verwachten verliezen”, gedeelte Bramert-Noord fase 1 en fase 2. Deze vrijval ontstaat eveneens als gevolg van de gewijzigde verslagleggingsregels	Ruimtelijke ordening	-
Reserve brug Urmond	De bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een amendement op de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen in 2025.	Verkeer, vervoer en waterstaat	-
Reserve pilots duurzaamheid	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een Coalitieakkoord 2018-2022 Kansrijk Besturen. De reserve wordt in de jaren 2019, 2020 en 2021 ingezet voor de uitvoering van de energievisie 2018-2021.	Volksgezondheid en milieu	-
Reserve invoering omgevingswet	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een Coalitieakkoord 2018-2022 Kansrijk Besturen. De reserve wordt in 2019 en 2020 ingezet voor de implementatie van de nieuwe omgevingswet.	Ruimtelijke ordening	-

Reserve	Toelichting	Relatie programma	Bruteringsreserve
Reserve parkeerplaats veer Berg ad Maas	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de aanleg van de parkeerplaats bij het veer in Berg aan de Maas. Deze reserve wordt gevoed uit het budget van de toeristische uitvoeringsagenda.	Verkeer, vervoer en waterstaat	ja
Reserve parkeerplaats Steinerbos	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de aanleg van de aanleg van de parkeerplaats Steinerbos. Deze reserve wordt gevoed uit het budget van de toeristische uitvoeringsagenda.	Verkeer, vervoer en waterstaat	ja
Reserve uitvoeringsagenda toerisme	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van het Coalitieakkoord 2023-2026 Kansrijk Besturen.	Sport, cultuur en recreatie	-
Reserve Steinerbos	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve naar aanleiding van raadsbesluit van 24 april 2025. De reserve wordt ingezet als eenmalige bijdrage aan Steinerbos.	Sport, cultuur en recreatie	-
Reserve omscholingsfonds	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van het Coalitieakkoord 2023-2026 Kansrijk Besturen. De reserve wordt ingezet voor het omscholingsfonds. Dit omscholingsfonds moet ervoor zorgen dat inwoners die op dit moment minder kansrijk zijn op de arbeidsmarkt worden omgeschoold naar beroepen waar grote schaarste is.	Bestuur en ondersteuning	-
Reserve budgetoverheveling	Betreft een reserve voor het opvangen van budgetoverheveling	Bestuur en ondersteuning	-
Reserve OBS de Maaskei	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de renovatie van OBS de Maaskei.	Onderwijs	ja
Reserve BUIG	Naar aanleiding van de kadernota 2025 is een egalisatiereserve BUIG gevormd die ervoor gaat zorgen dat er een koppeling ontstaat tussen de lasten en de baten en dat we als gemeente minder gevoelig worden voor fluctuaties. In 2025 en 2026 wordt er een storting gedaan in deze reserve zodat er een buffer ontstaat voor de toekomst.	Sociaal Domein	-
Reserve binnenspeeltuin Steinerbos	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de aankoop van de binnenspeeltuin.	Sport, cultuur en recreatie	ja
Reserve sporthal brasserie Merode	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de verduurzaming van de sporthal en brasserie Merode.	Sociaal Domein	ja

Reserve	Toelichting	Relatie programma	Bruteringsreserve
Reserve kwaliteitsimpuls personeel	Bij de jaarrekening 2024 is deze reserve kwaliteitsimpuls gevormd om binnen onze organisatie wendbaar te kunnen zijn bij onverwachte personele casussen. Om de effectiviteit van de reserve kwaliteitsimpuls personeel optimaal te benutten, heeft het college de bevoegdheid om deze reserve naar behoefte in te zetten. Via de P&C documenten wordt verantwoording afgelegd over de benutting van deze reserve.	Bestuur en ondersteuning	-
Reserve kostenverhaal	De bestemmingsreserve is gevormd naar aanleiding van de nota grondbeleid en kostenverhaal. Deze reserve wordt gevoed zodra kostenverhaal van toepassing is.	Ruimtelijke ordening	-
Reserve verharding Dijkweg	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de verharding van de Dijkweg. Deze reserve is ontstaan naar aanleiding van coalitieakkoord 2026-2030.	Verkeer, vervoer en waterstaat	ja
Reserve kortingsregeling afvalstoffenheffing	Betreft een bestemmingsreserve naar aanleiding van een motie. Deze bestemmingsreserve wordt ingezet voor een kortingsregeling van 25,00 per aansluiting ten behoeve van de afvalstoffenheffing.	Volksgezondheid en milieu	nee

Verloop voorzieningen

VOORZIENINGEN	Stand 31-dec 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Stand 31-dec 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Stand 31-dec 2027	Storting 2028	Onttrekking 2028	Stand 31-dec 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Stand 31-dec 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Stand 31-dec 2030
Voorziening groot onderhoud wegen	283	850	1.113	21	850	660	210	850	1.050	10	850	545	315	850	1.160	5
Voorzieningen verwachte verliezen grondexploitaties	619	0	0	619	0	321	297	0	296	1	0	0	1	0	0	1
Voorziening onderh. Kunstwerk en viaduct.	235	20	50	205	20	50	175	20	50	145	20	50	115	20	50	85
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	463	32	32	463	32	32	463	32	32	463	32	32	463	32	32	463
Voorziening pensioenvoorziening (oud) wethouders	4.189	75	59	4.205	75	59	4.221	75	59	4.238	75	59	4.254	75	59	4.270
Voorziening dubieuze debiteuren	141	0	0	141	0	0	141	0	0	141	0	0	141	0	0	141
Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud BOP	2.964	952	1.218	2.698	952	708	2.943	952	910	2.986	952	1.036	2.902	952	1.036	2.819
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	435	54	177	311	54	38	327	54	69	312	54	49	316	54	-3	372
Voorziening wethouderuitkeringen	90	0	56	34	0	0	34	0	0	34	0	0	34	0	0	34
Voorziening riool (cf art 44 lid 2 BBV)	1.055	0	31	1.025	0	145	880	0	0	880	0	0	880	0	0	880
Voorziening RVU	68	0	41	26	0	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	132	20	0	152	20	0	172	20	0	192	20	0	212	20	0	232
Voorziening bijdrage Xonar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening egalisatie afval	0	1.029	173	857	0	99	758	0	0	758	0	0	758	0	0	758
Voorziening bijdrage Mutsaerstichting	0	118	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**10.674**	**3.150**	**3.067**	**10.757**	**2.003**	**2.138**	**10.621**	**2.003**	**2.465**	**10.159**	**2.003**	**1.770**	**10.391**	**2.003**	**2.333**	**10.061**

Toelichting mutaties voorziening

Voorziening	Toelichting	Relatie programma
Voorziening groot onderhoud wegen	De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.	Verkeer, vervoer en waterstaat
Voorzieningen verwachte verliezen grondexploitaties	De omvang deze voorziening moet voldoende zijn om de risico's af te dekken (zie paragraaf grondbeleid).	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
Voorziening onderh. Kunstwerk en viaduct.	De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.	Verkeer, vervoer en waterstaat
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken		Sociaal Domein
Voorziening pensioenvoorziening (oud) wethouders	De toekomstige pensioenrechten van de (oud) wethouders is bij Wet geregeld in de Wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers). Voor het realiseren van de verplichting ten aanzien van de verstreken diensttijd van de actieve wethouders, de oud-wethouders met wachtgeld en de oud-wethouders zonder wachtgeld, is deze voorziening gevormd.	Bestuur en ondersteuning
Voorziening dubieuze debiteuren	De toevoeging is gebaseerd op een inschatting van de oninbaarheid. Bedragen worden onttrokken zodra een debiteur daadwerkelijk oninbaar wordt verklaard.	Bestuur en ondersteuning
Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud BOP	De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende onderhoudsplan.	Diverse programma's
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	De toevoeging en onttrekking aan deze voorziening is gebaseerd op het onderliggende beheerplan.	Sport, cultuur en recreatie
Voorziening wethouderuitkeringen	In 2014 is deze voorziening gevormd in verband met betalingen van te verwachten wachtgelduitkeringen aan gewezen wethouders in de periode 2015 t/m 2026. om de jaarlijkse schommelingen in de uitkeringen aan gewezen wethouders te egaliseren.	Bestuur en ondersteuning

Voorziening	Toelichting	Relatie programma
Voorziening riool (cf art 44 lid 2 BBV)	De rioolvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening op basis van artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.	Volksgezondheid en milieu
Voorziening RVU	Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de ex-medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Aangezien de ex-medewerker in die periode geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verricht, dient een voorziening te worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling.	Bestuur en ondersteuning
Voorziening verlofsparen	Naar aanleiding van nieuwe CAO, krijgt personeel de gelegenheid om verlof te sparen. Hiervoor is deze voorziening ingesteld.	Bestuur en ondersteuning
Voorziening bijdrage Xonar	Deze voorziening wordt in deze begroting opgeheven	Sociaal Domein
Voorziening egalisatie afval	Op basis van nieuwe inzichten in wet-en regelgeving is de egalisatiereserve afval omgezet naar een voorziening met ingang van 2026	Volksgezondheid en milieu
Voorziening bijdrage Mutsaerstichting		Sociaal Domein

Uiteenzetting financiële positie

Belangrijk hierbij is dat het bij de financiële positie nadrukkelijk gaat om het beeld van de financiën over het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. De financiële positie speelt een belangrijke rol in het kader van een adequaat en integraal afwegingsproces betreffende de te varen koers op de korte, maar vooral op de middellange termijn.

Op basis van de uitgangspunten ontstaat het navolgende financieel beeld voor het jaar 2027-2030:

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Saldo primaire begroting 2026	2.239	1.019	1.378	1.580
Mutaties raadsbesluiten				
Slotwijziging 2025	58	-19	-28	0
Aanpak oostelijke verkeersas Stein	103	-150	-149	-210
Bestuursrapportage 2026	-609	-680	-672	-383
Meicirculaire 2026	705	509	444	1.144
Coalitieakkoord 2026	-14	-15	-14	-15
Huisvesting RWM	46	13	-20	-12
Begroting 2027	-1.468	-419	-318	-514
- Coalitieakkoord	-825	-395	-386	-386
- Septembercirculaire	126	118	174	228
- Kapitaallasten	419	767	138	-301
- Verbonden partijen	-145	-121	-93	-212
- OZB/toeristenbelasting	43	65	46	283
- Rente	85	83	79	80
- Personeelskosten	39	-35	-38	-88
- Jeugd	-675	-625	0	0
- Economisch beleid/Chemelot	-110	-75	-75	-75
- Omgevingsvisie/beleidshuis/parkeernota	-95	0	0	0
- Overige mutaties	-330	-202	-164	-43
Totaal saldo	**1.061**	**258**	**623**	**1.591**
Incidentele lasten	7.381	1.746	670	0
Incidentele baten	6.389	2.034	958	288
Totaal structureel saldo	**2.053**	**-30**	**335**	**1.303**

Investeringsplanning:

Onderstaand volgt een uitsplitsing van de investeringsplanning naar economisch en maatschappelijk nut:

Investeringsplanning	2027	2028	2029	2030
Economisch nut	12.436	9.900	6.492	802
Maatschappelijk nut	30.746	10.344	6.624	1.350
Financieel/Immaterieel vast actief		4.009		
Totaal	**43.182**	**24.253**	**13.116**	**2.152**

Overzicht stelposten totaal

Mutaties stelposten	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
(x € 1.000)				
Stelpost loonstijgingen	-454	-1.124	-1.754	-2.392
Stelpost prijscompensatie	-150	-150	-150	-150
Stelpost participatiebedrijf	112	112	112	0
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	258	534	207	82
Stelpost verkoop verlof	-45	-46	-47	-48
Stelpost flexibele beloning	-31	-32	-33	-33
Stelpost onderuitputting BCF plafond	278	278	278	278
Stelpost ziek en piek pot	-528	-543	-557	-570
Stelpost taxaties verzekerde objecten	0	0	-10	0
Stelpost WMO	0	0	1.898	2.011
Stelpost Jeugd extra middelen	0	512	526	526
Totaal	**-560**	**-459**	**470**	**-296**

In bovenstaand overzicht zijn alle stelposten opgenomen die in deze begroting zijn opgenomen.

EMU saldo

Het EMU-saldo geeft aan of een gemeente in een bepaald jaar meer geld heeft uitgegeven dan ontvangen, of juist een overschot heeft. Het is een indicator van de financiële gezondheid en de ontwikkeling van de schuldpositie en het eigen vermogen van de gemeente. Binnen de EU mag het totale begrotingstekort van een land maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) bedragen, waarbij ook decentrale overheden zoals gemeenten een aandeel hebben.

	Bestandsnaam:	EMU260060971.XLS		
		2026	**2027**	**2028**
	Omschrijving	**x € 1000,-**	**x € 1000,-**	**x € 1000,-**
		Volgens begroting 2026	Volgens begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2028
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.289	985	-646
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	22.103	38.219	14.235
3.	Mutatie voorzieningen	-548	430	-166
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	150	634	433
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-28.090**	**-37.438**	**-15.480**

Geprognosticeerde balans

Omschrijving (x1.000)	Realisatie 31-12-25	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27	Begroting 31-12-28	Begroting 31-12-29	Begroting 31-12-30
Immateriële vaste activa	*20*	*20*	*20*	*20*	*20*	*20*
- Afschrijvingen		0	0	0	0	0
- Investeringen		0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	*108.921*	*122.870*	*161.089*	*175.324*	*181.929*	*177.180*
- Afschrijvingen		5.631	4.862	5.886	6.388	6.773
- Investeringen		19.580	43.081	20.121	12.993	2.024
Financiële vaste activa	*4.826*	*6.137*	*5.788*	*9.621*	*9.444*	*9.341*
Leningen woningbouwcorporaties	1.694	1.518	1.342	1.166	989	886
Overige langlopende leningen	2.464	2.646	2.473	2.473	2.473	2.473
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Leningen aan deelneming	0	0	0	0	0	0
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	668	1.973	1.973	5.982	5.982	5.982
Totaal vaste activa	**113.766**	**129.027**	**166.897**	**184.965**	**191.393**	**186.541**
Vlottende activa:	11.844	11.810	12.444	12.877	12.877	12.877
- Voorraden	-1.033	-1.067	-433	0	0	0
- Vorderingen	9.059	9.059	9.059	9.059	9.059	9.059
- Liquide middelen	159	159	159	159	159	159
- Overlopende activa	3.659	3.659	3.659	3.659	3.659	3.659
Totaal vlottende activa	**11.844**	**11.810**	**12.444**	**12.877**	**12.877**	**12.877**
Totale activa	**125.610**	**140.837**	**179.341**	**197.842**	**204.270**	**199.418**

Omschrijving (x.1000)	Realisatie 31-12-25	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27	Begroting 31-12-28	Begroting 31-12-29	Begroting 31-12-30
Eigen vermogen	*44.386*	*39.116*	*40.101*	*36.996*	*35.669*	*36.117*
- Algemene reserve	16.402	20.063	21.515	20.046	19.243	19.608
- Bestemmingsreserves	22.361	16.593	17.526	16.692	15.804	14.919
-Resultaat	5.623	2.460	1.061	258	623	1.591
Voorzieningen	*9.452*	*9.535*	*9.721*	*9.554*	*9.787*	*9.456*
- toevoegingen aan voorzieningen		3.118	1.971	1.971	1.971	1.971
- onttrekkingen aan voorzieningen		3.035	1.785	2.137	1.738	2.301
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	*46.078*	*69.492*	*106.825*	*128.598*	*136.120*	*131.151*
- Onderhandse leningen	46.068	69.481	106.814	128.587	136.109	131.140
- Door derden belegde gelden	3	3	3	3	3	3
- Waarborgsommen	8	8	8	8	8	8
Totaal vaste passiva	**99.916**	**118.143**	**156.647**	**175.148**	**181.576**	**176.724**
Vlottende passiva:						
Vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	*9.924*	*6.924*	*6.924*	*6.924*	*6.924*	*6.924*
- Kasgeldleningen	3.000	0	0	0	0	0
- Banksaldi	1.368	1.368	1.368	1.368	1.368	1.368
- Overige schulden	5.556	5.556	5.556	5.556	5.556	5.556
Overlopende passiva	*15.770*	*15.770*	*15.770*	*15.770*	*15.770*	*15.770*
Totaal vlottende passiva	**25.695**	**22.694**	**22.694**	**22.694**	**22.694**	**22.694**
Totaal passiva	**125.610**	**140.837**	**179.341**	**197.842**	**204.270**	**199.418**

Investeringsplanning 2027-2030

De investeringsplanning geeft inzicht in de voorgenomen investeringen in de begrotingsperiode 2027-2030. Het omvat zowel vervangings- als uitbreidingsinvesteringen en vormt een belangrijk onderdeel van de financiële en strategische sturing. Investeringen hebben directe gevolgen voor de kapitaallasten, de schuldpositie en de uitvoeringscapaciteit van de organisatie.

Totaaloverzicht investeringen
In dit onderdeel wordt het totaalbeeld van de gemeentelijke investeringen weergegeven van 2027 t/m 2030.

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Bestuur en ondersteuning	555	447	49	56
Veiligheid	110	0	0	0
Verkeer vervoer en waterstaat	28.865	10.456	5.401	1.987
Onderwijs	5.043	3.594	1.413	0
Sport, cultuur en recreatie	1.657	554	230	109
Sociaal Domein	112	624	2.496	0
Volksgezondheid en milieu	6.559	8.578	3.525	0
Ruimtelijke ordening	283	0	0	0
Totaal	**43.182**	**24.253**	**13.116**	**2.152**

*In bijlage II is een detailoverzicht van de investeringsplanning opgenomen waarin de afzonderlijke investeringen per programma zijn weergegeven.

Grotere omvangrijke projecten

Aanpak Oostelijke Verkeersas Stein

Toelichting:
In eerder stadium zijn de stand van zaken van dit project onder de noemer 'Snelfietspad' en 'Doorfietspad' aan u gerapporteerd. Vanaf begroting 2027 wordt de projectnaam veranderd in: Aanpak Oostelijke Verkeersas Stein.

Een integrale aanpak van de gebiedsontsluitingswegen aan de oostzijde van de gemeente Stein, gericht op het verbeteren van verkeersveiligheid, bereikbaarheid, doorstroming en een hoogwaardige fietsverbinding tussen Elsloo en Stein, met aanhaking op station Beek-Elsloo. De Oostelijke Verkeersas Stein bestaat uit de volgende deelprojecten:

- Aanleg van de doorfietsroute Elsloo – Stein
- Aansluiting van het doorfietspad op stationsomgeving Beek-Elsloo.
- Reconstructie Napoleonsbaan
- Reconstructie Sanderboutlaan
- Herinrichting omgeving Gate 7 inclusief op- en afritten A2

Bovenstaande deelprojecten kunnen niet tegelijkertijd worden uitgevoerd. De deelprojecten worden daarom in twee (hoofd)fasen gerealiseerd. Fase 1 betreft de reconstructie Napoleonsbaan en aanleg van het doorfietspad fase 1. Fase 2 betreft de reconstructie Sanderboutlaan, herinrichting omgeving gate 7, aansluiting van het doorfietspad op stationsomgeving Beek-Elsloo en doorfietspad fase 2.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Aanpak Oostelijke verkeersas Stein	13.159	3.762	521	12.638	2028

De gemeenteraad heeft het beschikbaar budget op 5 februari 2026 middels een raadsvoorstel vastgesteld.
Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- Doorfietspad/op-en afrit € 8.179
- Rotondes Napoleonsbaan-Sanderboutlaan € 2.000
- Rioolmaatregelen Napoleonsbaan € 500

Aanvullend wordt in de Aanpak Oostelijke Verkeersas Stein ook het project "Aansluiting en herinrichting omgeving Gate 7 inclusief op- en afritten A2" uitgevoerd.

- Aansluiting 49 A2 gate 7 € 2.480

Doelstelling 2027:

- Continuering met uitvoering fase 1;
- Voorbereiding verleggingen van kabels en leidingen fase 2 met nutsbedrijven;
- Voorbereiding en aanbesteden fase 2.

Gebiedsprofiel Dorine Verschureplein

Toelichting:
In de Transformatievisie Elsloo (vastgesteld in 2023) zijn vier ambities voor Elsloo geformuleerd. Een belangrijke ambitie is het creëren van meer ruimte voor ontmoeting op de twee meest centrale plekken in de wijk: het Dorine Verschureplein en de Aelserhof. Voor het Dorine Verschureplein betekent dit een transformatie van een voornamelijk verkeersgerichte ruimte naar een aantrekkelijk, groen en klimaatadaptief dorpsplein waar verblijf, ontmoeting en sociale interactie centraal staan.
De versterking van het plein gaat hand in hand met nieuwe ontwikkelingen rondom de openbare ruimte. Wonen, recreatie of andere passende functies kunnen bijdragen aan een levendig dorpshart, waarbij parkeren zorgvuldig en geïntegreerd wordt opgelost op een alternatieve locatie binnen het zoekgebied.

De ambitie is om het Dorine Verschureplein te ontwikkelen tot een groene en uitnodigende ontmoetingsplek, waar de identiteit van Elsloo zichtbaar wordt en ruimte ontstaat voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Gebiedsprofiel Dorine Verschureplein	1.250	0	106	1.144	2028

Doelstelling 2027:
Op basis van de gebiedsvisie is in 2026 een ontwerp voor het plein opgesteld. In 2027 wordt het ontwerp technisch uitgewerkt tot een realisatietekening. De benodigde vergunningen worden aangevraagd en voor de realisatie van het ontwerp wordt een aannemer via een aanbesteding geselecteerd.

GGA Nieuwdorp
Toelichting:
GGA Nieuwdorp betreft de gefaseerde herinrichting van de openbare ruimte binnen Mijn Nieuwdorp, waaronder wegen, groen, parkeren, riolering en waterhuishouding. De werkzaamheden sluiten aan op de ontwikkelingen in de verschillende deelgebieden.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
GGA Nieuwdorp	6.875	0	524	6.451	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:
- GGA Nieuwdorp (wegen) € 6.325
- GGA Nieuwdorp buurttuin € 450
- GGA Nieuwdorp upgrade kerkplein € 100

Doelstelling 2027:
In 2027 wordt gestart met de herinrichting van de openbare ruimte, afgestemd op de voortgang van de woningbouw en overige ontwikkelingen binnen Mijn Nieuwdorp.

Herstel oude dorpskern Catsop
Toelichting:
Het herstel oude kern - Catsop is één van de kernen die binnen de opgave valt van het herstel van de oude dorpskernen. Het project omvat het aanpassen van de bovenbouw van de openbare weg van een groot gedeelte van het dorp naar een leefbaarder en veiliger Catsop. Alle nevenopgaven worden integraal meegenomen in het project, zoals onder anderen duurzaamheid, vergroening, erfgoed, water-op-straat en verkeersarrangementen.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Herstel oude dorpskern Catsop	1.375	0	65	1.310	2028

Doelstelling 2027:
Voor 2027 is de doelstelling het afronden van het ontwerp, het verkrijgen van de omgevingsvergunning, de aanbesteding van de realisatie en de start van de realisatie.

Herinrichting oude dorpskern Urmond (wegen en riool)
Toelichting:
Het project Herinrichting Oud-Urmond omvat de integrale herinrichting van de oude kern en De Bath. Aanleiding zijn de verouderde inrichting, verkeerskundige knelpunten, de slechte staat van

enkele wegen en de noodzakelijke vervanging of renovatie van de riolering. Het project komt voort uit het gemeentelijk verkeersarrangement, het Uitvoeringsplan Fietsstructuren en de Strategische Toekomstvisie 2040. Ook wordt aangesloten bij de uitgangspunten van Duurzaam Veilig.
De werkzaamheden bestaan uit de herinrichting van straten en kruispunten, verbetering van fiets- en voetgangersvoorzieningen, rioolvervanging en -renovatie, aanleg van parkeerplaatsen bij de dijk en het zichtbaar maken van cultuurhistorische elementen. De uitvoering vindt gefaseerd plaats.
Momenteel wordt onderzocht of de scope kan worden uitgebreid met de herinrichting van de Walstraat (vervanging riool).

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Herinrichting oude dorpskern Urmond	2.958	0	60	2.898	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:
- Herinrichting oude dorpskern (wegen) € 2.025
- Herinrichting oude dorpskern (riool) € 933

Doelstelling 2027:
In 2027 wordt het definitieve ontwerp afgerond en worden de benodigde vergunningen, het bestek en de aanbesteding voorbereid en doorlopen. Het doel is de opdracht uiterlijk eind 2027 te gunnen en te starten met de werkvoorbereiding en de eerste uitvoeringsfase.

Transformatie Urmond Oost
Toelichting:
Voor deze gebiedsontwikkeling Urmond-Oost is een investeringsbudget van circa € 1,3 mln. opgenomen als gemeentelijke cofinanciering voor de Regiodeal (circa € 0,3 mln.) en het Leefbaarheidsfonds (€ 1,0 mln.). Hiermee wordt invulling gegeven aan de transformatievisie Urmond-Oost (2023) en de doelstellingen uit de kadernota 2026: een vitale en inclusieve wijk met betaalbare woningen, centrale voorzieningen en sociale ontmoetingsplekken.

In 2026 leggen we een programmatische basis om de integrale transformatie van Urmond-Oost tot uitvoering te brengen, gericht op het versterken van de leefbaarheid, sociale samenhang en ruimtelijke kwaliteit. We bouwen een gebiedsgericht datamodel waarmee sociale, maatschappelijke en ruimtelijke opgaven inzichtelijk worden gemaakt en ontwikkelingen kunnen worden gevolgd.
We intensiveren de participatie op alle niveaus en betrekken daarbij nadrukkelijk inwoners, jongeren, verenigingen, onderwijs, maatschappelijke organisaties en andere partners.
We verbinden de gebiedsaanpak met AZWA, zodat gezondheid, preventie, kansengelijkheid en leefomgeving integraal onderdeel zijn van de transformatie.
De Regio Deal en het Leefbaarheidsfonds worden ingezet als aanjager voor concrete sociale en fysieke interventies in de wijk.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Transformatie Urmond Oost	2.800	0	52	2.748	2027

Doelstelling 2027:
In 2027 zetten we de stap van planvorming naar verdere uitvoering van de gebiedsagenda.
De ontwikkeling van OBS De Maaskei als onderdeel van de Molenpark-ontwikkeling gaat in 2027 de ruimtelijke procedure in.
Voor de hierdoor vrijvallende locatie van De Maaskei wordt, mede op basis van data en participatie, een nieuw toekomstbestendig programma bepaald. Daarbij verbinden we wonen, voorzieningen, gezondheid, ontmoeting, groen en openbare ruimte waar mogelijk met elkaar.
Zo ontwikkelen we Urmond-Oost stapsgewijs tot een leefbare, gezonde en toekomstbestendige wijk, waarbij fysieke en sociale investeringen elkaar versterken.

Nieuwbouw OBS de Maaskei

Toelichting:

Het project OBS De Maaskei maakt deel uit van de integrale herontwikkeling van Urmond-Oost – Molenpark. Het project vloeit voort uit de door de gemeenteraad vastgestelde Transformatievisie Urmond-Oost 2030, het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021–2036 en het raadsbesluit van 5 februari 2026 over de locatiekeuze en het voorbereidingskrediet.

De scope omvat primair de nieuwbouw van kindcentrum OBS De Maaskei met kinderopvang en daarnaast de herinrichting van de sport- en parkzone.

Daarnaast is bij de Provincie Limburg een bijdrage van € 1 miljoen aangevraagd bij het Provinciale Leefbaarheidsfonds, met cofinanciering ter hoogte van € 1 miljoen vanuit de gemeente.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Nieuwbouw OBS de Maaskei	5.000	0	0	5.000	2028

Doelstelling 2027:

In 2027 wordt het stedenbouwkundig plan afgerond en worden de benodigde ruimtelijke procedures doorlopen. Daarnaast wordt het definitieve Programma van Eisen voor het kindcentrum en de sportvoorziening vastgesteld.

Het investeringsvoorstel voor de school en sporthal wordt naar verwachting in 2027 aan de gemeenteraad voorgelegd. Streven is de opdracht (eventueel design&build) uiterlijk eind 2027 te gunnen en de vergunningaanvraag en bouwvoorbereiding af te ronden. Daarmee wordt toegewerkt naar de start van de bouw in 2028 en ingebruikname bij aanvang van het schooljaar 2029/2030.

GGA Stein centrum (wegen en riool)

Toelichting:

GGA Stein Centrum is vooralsnog het laatste GGA-project zoals dat in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het gebied kan in een 3-tal deelgebieden worden verdeeld: Centrumgebied, Drossaert Jonker van Kesselstraat en Stadhouderslaan. Binnen dit gebied zijn de wegen aan het einde van hun levensduur en zullen vervangen moeten worden. Hetzelfde geldt voor de riolering. Bij de nieuwe inrichting zal een gescheiden rioolstelsel aangelegd worden. In het Omphaliuspark is reeds een infiltratieberging aangelegd hiertoe.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
GGA Stein centrum	3.350	0	0	3.550	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- GGA Stein centrum wegen € 1.150
- GGA Stein centrum riool € 1.150
- Herinrichting Dross. Jonker van Kesselstraat € 700
- Herinrichting Omphaliusstraat € 350

Doelstelling 2027:

In 2027 zullen diverse onderzoeken worden uitgevoerd en een ontwerp worden opgesteld voor het hele scopegebied. Op basis van dit overkoepelend ontwerp kunnen de ontwerpen voor de diverse deelgebieden worden uitgewerkt.

Herinrichting Heerstraat Noord /Gerichtstraat

Toelichting:

Betreft de reconstructie van de Heerstraat Noord, aanleg van de Rotonde Heerstraat Noord-Gerichtstraat en opwaardering van de Gerichtstraat. Het project zit nog in de initiatieffase. Exacte scope van het project is nog niet duidelijk.

Project	(x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Heerstraat Noord eo		3.350	0	0	3.350	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- Herinrichting Heerstraat-Noord € 2.000
- Rotonde Gerichtstraat / Heerstraat-Noord € 600
- Herinrichting Gerichtstraat € 750

Doelstelling 2027:
Te starten met het definiëren en voorbereiden van het project. Aan te sluiten op de ontwerpprincipes van de Heirstraat. Dit zodat één gezamenlijk ontwerpbeeld ontstaat vanaf Heirstraat Urmond tot/en met Heerstraat-Zuid Stein.

Herinrichting Heerstraat Zuid / rotondes Steinderweg
Toelichting:
Het project zit nog in de initiatieffase. Exacte scope van het project is nog niet duidelijk.

Project	(x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Heerstraat Zuid eo		3.910	0	0	3.910	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- Heerstraat-Zuid (wegen) € 1.700
- Heerstraat-Zuid (riool € 760
- Rotonde Steinderweg/Merodestraat € 650
- Rotonde Heerstraat-Zuid / Heisteeg € 400
- Rotonde Steinderweg/Helmbloem € 400

Doelstelling 2027:
Heerstraat Zuid- kan vanuit verkeerstechnisch oogpunt pas na de reconstructie in 2028 van de Sanderboutlaan Elsloo (onderdeel Aanpak Oostelijke Verkeersas Stein) worden uitgevoerd. Te starten met het definiëren en voorbereiden van het project. Aan te sluiten op de ontwerpprincipes van de Heirstraat. Dit zodat één gezamenlijk ontwerpbeeld ontstaat vanaf Heirstraat Urmond tot/en met Heerstraat-Zuid Stein.

GGA Meers (wegen en riool)
Toelichting:
Het project GGA Meers omvat de herinrichting van het gehele dorp. Het project omvat de herinrichting van de bovenbouw van de openbare wegen van het gehele dorp, het vervangen van de bestaande riolering én de aanleg van een regenwaterriool. Alle aspecten van de verschillende nevenopgaven worden integraal meegenomen in het ontwerp en de realisatie zoals onder andere vergroening, duurzaamheid, mobiliteitsplan en verkeersarrangementen.
Doordat de scope in de bestuursrapportage 2026 is verruimd tot het gehele dorp, is de mijlpaal aangepast naar 2031.

Project	(x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
GGA Meers		12.250	0	92	12.158	2031

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- GGA Meers € 6.750
- GGA Meers - riool € 5.500

Doelstelling 2027:
De doelstelling voor 2027 is het voltooien van het ontwerp, het verkrijgen van de benodigde omgevingsvergunning en het aanbesteden van de realisatie voor 2028.

Opknappen Beatrixplein
Toelichting:
De huidige inrichting van het Beatrixplein voldoet niet meer aan de eisen voor een aantrekkelijk, groen en verkeersveilig dorpscentrum. De verblijfskwaliteit en ontmoetingsfunctie zijn beperkt en er is onvoldoende balans tussen verblijven, evenementen en parkeren.
De herinrichting richt zich onder meer op lagere rijsnelheden, veilige voorzieningen voor voetgangers en fietsers en een overzichtelijke inrichting van met name de Bergerweg. Daarbij wordt gezocht naar een goede balans tussen verblijf, bereikbaarheid, parkeren en verkeersafwikkeling.
De bovengrondse herinrichting wordt gecombineerd met noodzakelijke rioolwerkzaamheden, met name aan de Steenweg. Hierdoor worden investeringen efficiënt gecombineerd, blijft de overlast beperkt en ontstaat een duurzame openbare ruimte.

Het project omvat het Beatrixplein, de Steenweg, de Bergerweg en het parkeerterrein bij het Multifunctioneel Centrum (MFC). Binnen de scope vallen:
- de herinrichting van het Beatrixplein;
- de vervanging van de riolering en herinrichting van de Steenweg en aansluitende wegvakken;
- het verbeteren van de toegankelijkheid van de MFC-parkeerplaats;
- snelheidsremmende maatregelen en betere fiets- en voetgangersvoorzieningen op de Bergerweg;
- rioolvervanging binnen het zuidelijke projectgebied, voor zover deze onderdeel is van de reconstructie;
- het uitwerken van de visie en ontwerpen en het uitvoeren van onderzoeken, vergunningprocedures, aanbesteding, realisatie, communicatie en projectbeheersing.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Opknappen Beatrixplein	576	0	52	524	2028

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:
- Opknappen Beatrixplein (wegen) € 416
- Opknappen Beatrixplein (riool) € 160

Doelstelling 2027:
De doelstelling voor 2027 is het voltooien van het ontwerp, het verkrijgen van de eventueel benodigde Omgevingsvergunning en het aanbesteden van de realisatie. Start van de werkzaamheden zijn verwacht eind 2027.

Verduurzaming accommodaties
Op 24 april 2025 is door de gemeenteraad het accommodatiebeleid en onderhoudsbeleid 2025-2029 vastgesteld. In dit nieuwe accommodatiebeleid zijn de veranderingen die volgen uit de klimaatwet met de onderdelen duurzaamheid, natuur-inclusief en circulair bouwen gecombineerd met het meerjarenonderhoud. In de periode 2026-2030 is verduurzaming van 9 complexen voorzien. De investeringen voor de verduurzamingsopgave zijn gecombineerd met onderdelen uit het meerjarenonderhoudsplan (mjop). Daarnaast wordt er in de jaren 2026 tot en met 2029 rekening gehouden met kleine duurzaamheidsinvesteringen in de buitensportaccommodaties.

Voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed is er een landelijke subsidieregeling DUMAVA (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed). De subsidie kan 20% tot 40% van de

investeringskosten bedragen. Op dit moment is de hoogte van het subsidiebedrag nog niet duidelijk en derhalve nog niet in de financiële vertaling meegenomen.

Project (x €1.000)	Beschikbaar budget	Bijdrage derden	Realisatie tm 2025	Restant	Mijlpaal
Verduurzaming accommodaties	10.295	0	0	10.295	2030

Het beschikbare budget is opgebouwd uit de budgetten:

- Verduurzaming renovatie € 5.061
- Verduurzaming installaties € 5.235

Doelstelling 2027:
Doelstelling is het sportcomplex Merode en zwembad Steinerbos inclusief brasserie Steinerbos in 2027 te verduurzamen. De uitvoering in 2027 kan mogelijk onder druk komen te staan door de aanwezigheid van vleermuizen en andere gebouw bewonende beschermde soorten.

Overige toelichting investeringen 2027

Reconstructie Mauritslaan/Heirstraat
De reconstructie van de Mauritslaan–Heirstraat in Urmond is momenteel in voorbereiding. In de begroting 2024 is hiervoor een investeringskrediet van € 2.500.000 beschikbaar gesteld.
Het ontwerp en de technische onderzoeken zijn inmiddels verder uitgewerkt. Uit de actuele kostenraming blijkt dat het beschikbare krediet onvoldoende is om het project volgens het uitgewerkte ontwerp en de beoogde kwaliteitsambities uit te voeren.
Daarom is een aanvullend investeringskrediet van € 1.650.000 noodzakelijk. Voorgesteld wordt dit bedrag op te nemen in de begroting 2027 om hiermee voldoende investeringskrediet beschikbaar te stellen om de Mauritslaan–Heirstraat verkeersveilig, toekomstbestendig en integraal te reconstrueren.

Herinrichting Koolweg
De herinrichting van de Koolweg in Elsloo is momenteel in voorbereiding. In de begroting 2024 is hiervoor een investeringskrediet van € 1.050.000 beschikbaar gesteld.
Het ontwerp en de technische onderzoeken zijn inmiddels verder uitgewerkt. Uit de actuele kostenraming blijkt dat het beschikbare krediet onvoldoende is om de herinrichting volgens het uitgewerkte ontwerp en de beoogde kwaliteitsambities uit te voeren.
Daarom is een aanvullend investeringskrediet van € 1.250.000 noodzakelijk. Voorgesteld wordt dit bedrag op te nemen in de begroting 2027 om hiermee voldoende investeringskrediet beschikbaar te stellen om de Koolweg verkeersveilig, klimaatbestendig en toekomstgericht her in te richten.

Investering voetbal- en tennisaccommodaties
Vanwege de onoverzichtelijkheid en bewerkelijkheid van de vele losse investeringen voor de voetbal- en tennisaccommodaties worden deze met ingang van de begroting 2027 samengevoegd tot investering voetbal of tennis, waarbij rekening wordt gehouden met afschrijvingstermijn.

Herstel oude dorpskernen
Het investeringsplan wordt uitgebreid naar gelijke aard als herstel oude dorpskern Catsop en Oud-Urmond voor Oud-Elsloo en Oud-Stein. Hierbij worden de plannen van de DOP's inzake de oude dorpskernen verdisconteerd. Hiervoor is een investeringsbudget van € 4.500.000 afgesproken in het coalitieakkoord en opgenomen in deze begroting.

De verharding van de Dijkweg
Stein heeft de ambitie om zich verder te ontwikkelen als aantrekkelijke gemeente voor wandelen en fietsen. Ontbrekende schakels in het netwerk worden geïnventariseerd en opgepakt. De laatste schakel in de fietsverbinding tussen Urmond en Meers, de verharding van de Dijkweg, wordt in

2027 opgepakt en uitgevoerd. Hiervoor is een investeringsbudget van € 380.000 afgesproken in het Coalitieakkoord en in deze begroting opgenomen. De kapitaallasten worden gedekt door een nieuw te vormen bestemmingsreserve, die wordt gevormd uit de reserve renovatie brug Urmond.

De herinrichting van de Van Cloudtstraat
De herinrichting Van Cloudtstraat en waar mogelijk omliggende straten wordt met prioriteit uitgevoerd als aanvulling van de scope gebiedsgerichte aanpak (GGA) Nieuwdorp. Hiervoor is een investeringsbudget van € 1.500.000 gevraagd in het Coalitieakkoord en in deze begroting opgenomen.

Bijlagen

Bijlage I Overzicht Formatie

	2026		2027	
Omschrijving	**FTE**	**personen**	**FTE**	**personen**
Ambtelijk apparaat	164,54	208	178,68	228
Raadsleden (incl Griffie)	2	22	2	22
College B&W	4,9	5	4,9	5
Gewezen wethouders		4		3

Bedragen x € 1.000	**Bijgestelde raming 2025**	**Werkelijk 2025**	**Bijgestelde raming 2026 na berap**	**Primaire raming 2027**
Loonkosten ambtelijk personeel	13.672	13.516	15.342	16.743
Loonkosten college, griffie en raad	1.129	1.202	1.230	1.285
Kosten gewezen wethouders	80	69	94	94
Inhuur tbv ambtelijk apparaat	1.971	1.908	1.067	528
Stelposten	67	0	28	550
Totaal gemeente Stein	**16.919**	**16.695**	**17.761**	**19.200**

Bijlage II Investeringsplanning

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Aanschaf meubilair en inrichting gemeentehuis	24	24	24	24
Ipads tbv raadsleden	0	0	0	14
Telefoontoestellen	0	150	0	0
Hardware werkplekken mobiele devices	0	220	25	0
Bus wijk Urmond 9	0	53	0	0
Verduurzaming Brasserie Steinerbos insta	123	0	0	0
Verduurzaming Brasserie Steinerbos renov	408	0	0	0
Hardware college	0	0	0	18
Bestuur en ondersteuning	**555**	**447**	**49**	**56**
Vervangen camera's cameratoezicht	110	0	0	0
Veiligheid	**110**	**0**	**0**	**0**
GGA Stein centrum wegen	100	1.000	0	0
Vervangen lichtmasten	31	0	0	0
Verkeersmaatr veilige schoolomgeving	115	115	120	0
Doorfietspad/op-afrit Elsloo	4.700	0	0	0
Gebiedsprofiel Dorine Verschureplein	1.000	0	0	0
Opknappen Beatrixplein	165	165	0	0
GGA Nieuwdorp (wegen)	2.794	0	0	0
Fietspadenstructuur	600	0	0	0
Trage paadjes	231	0	0	0
Herstel oude dorpskern Catsop	900	0	0	0
Herinrichting Koolweg	1.320	0	0	0
Heerstraat Zuid (wegen)	50	1.650	0	0
Herinrichting Dross. Jonker van Kesselstraat	100	550	0	0
Rotonde Gerichtstraat / Heerstraat-Noord	550	0	0	0
Rotonde Steinderweg / Merodestraat	600	0	0	0
Aanpak rotonde Heerstraat-Zuid / Heisteeg	0	400	0	0
Aanpak rotonde Steinderweg / Helmbloem	0	400	0	0
Herinrichting Omphaliusstraat	0	350	0	0
Herinrichting Gerichtstraat	0	750	0	0
Herinrichting Heerstraat-Noord	1.700	0	0	0
Herinrichting Odalaan	100	0	0	0
Reconstructie Mauritslaan/Heirstraat	3.290	0	0	0
Siekendaalstraat Beek-Elsloo	521	0	0	0
Reconstructie Bergerweg	158	0	0	0
Herinr oude dorpskern Urmond (wegen)	910	910	0	0
Aansluiting 49 A2 gate 7	900	225	0	0
Wijkaanpak Urmond-Oost	1.300	0	0	0
Rotondes Napoleonsbaan	1.940	0	0	0
Herinr. Spoorstraat/Past.Haesenstr (wegen)	134	0	0	0
Herstel oude dorpskern Elsloo en Stein	0	250	2.900	1.350
Verkeerssituatie winkelcentrum Stein	75	500	0	0
Verharding Dijkweg Urmond Meers	330	0	0	0
GGA Meers	3.475	1.814	1.000	0
Kruising Meerser Eindstraat-Maasbanderkerk	157	0	0	0
Gebied rondom Cloudtstraat	0	750	750	0
Investering verkeer /GGA tbv uren	621	626	631	637
Verkeer vervoer en waterstaat	**28.865**	**10.456**	**5.401**	**1.987**

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Nieuwbouw OBS de Maaskei	1.500	3.250	0	0
Verduurzaming sporthal Merode installati	1.633	0	0	0
Verduurzaming sporthal Merode renovatie	1.910	0	0	0
Verduurzaming Sportzaal Overmunthe Insta	0	102	406	0
Verduurzaming Sportzaal Overmunthe Renov	0	115	461	0
Verduurzaming gymzaal Kerensheide Insta	0	34	137	0
Verduurzaming gymzaal Kerensheide Renov	0	93	373	0
Meubilair de Maaskei	0	0	36	0
Onderwijs	**5.043**	**3.594**	**1.413**	**0**
Vervangen speelvoorzieningen	82	166	80	0
Nieuwdorp buurttuin	400	0	0	0
Verduurzaming Steinerbos installatie	914	0	0	0
Verduurzaming Steinerbos renovatie	151	0	0	0
Verduurzaming voetbalaccommodatie instal	50	50	0	0
Voetbal renovatie/vernieuwing	60	198	22	78
Voetbal materialen/installaties	0	51	128	32
Tennis renovatie/vernieuwing	0	88	0	0
Sport, cultuur en recreatie	**1.657**	**554**	**230**	**109**
Verduurzaming Maaslandcentrum installat	0	187	748	0
Verduurzaming Maaslandcentrum renovatie	0	155	620	0
Verduurzaming MFC Berg ad Maas installa	0	141	563	0
Verduurzaming MFC Berg ad Maas renovati	0	141	566	0
Verduurzaming Jeugdaccom Donko Wak insta	48	0	0	0
Verduurzaming Jeugdaccom Donko Wak renov	64	0	0	0
Sociaal Domein	**112**	**624**	**2.496**	**0**
Vervangen pompgemalen	44	44	0	0
GGA Stein centrum riool	100	1.000	0	0
Aandelen NV RWM	0	4.009	0	0
Bus Stein Schoon 8	0	53	0	0
Vervangen en relinen vrijvervalriolen	740	500	400	0
Wateroverlastmaatregelen	975	280	0	0
Emissie maatregelen	1.580	0	0	0
Afkoppelen riolen	0	200	0	0
GGA Meers riool	913	913	3.125	0
Opknappen Beatrixplein (riool)	55	55	0	0
Herinr oude dorpskern Urmond (riool)	415	415	0	0
Heerstraat Zuid (riool)	50	710	0	0
Walstraat e.o. (riool)	100	400	0	0
Herinr. Spoorstraat/Past.Haesenstr Riool	187	0	0	0
Reconstructie Mauritsln/heirstraat riool	610	0	0	0
Herinrichting Koolweg riool	790	0	0	0
Volksgezondheid en milieu	**6.559**	**8.578**	**3.525**	**0**
Voorbereidingskrediet RHA	283	0	0	0
Ruimtelijke ordening	**283**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**43.182**	**24.253**	**13.116**	**2.152**

Bijlage III Verplichte indicatoren

Indicator	Omschrijving	eenheid	periode	Stein	Limburg
Programma Bestuur en Ondersteuning					
Formatie		FTE per 1.000 inwoners	2026	6,88	
Bezetting		FTE per 1.000 inwoners	2026	8,44	
Apparaatskosten		Kosten per inwoner	2026	€ 645,00	
Externe inhuur		kosten als % v.d. totale loonsom - kosten totale inhuur externen	2026	3,1	
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	Duizend euro	2025	315	312
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuis-houden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	In euro’s	2025	995	963
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuis-houden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	In euro’s	2025	1106	1040
Programma Veiligheid					
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,2	2,1
Geweldmisdrijven	Het aantal geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2024	2,4	4,4
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,8	1,2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	Aantal per 1.000 inwoners	2024	3,2	5,7
Programma Economie					
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	%	2023	44,9	51,1
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2023	152,9	161
Programma Onderwijs					
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.	per 1.000 inw. 5-18 jr	2023	5,2	5,8
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	per 1.000 inw. 5-18 jr	2024	24	25
Vroegtijdig schoolverlaters (zonder startkwalificatie; vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	% deelnemers aan het VO en MBO Onderwijs	2024	2,2	2,6
Programma Sport, cultuur en recreatie					
Niet sporters	Percentage niet-wekelijks sporters	%	2024	47,8	46,8

Indicator	Omschrijving	eenheid	periode	Stein	Limburg
Programma Sociaal domein					
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	%	2023	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	4	6
Jeugdwerkloosheid	Het percentage kinderen tot 18 jaar werkloos is.	%	2023	2	2
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	15,2	15,3
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	0,5	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024	1,4	0,3
Cliënten met een maatwerkarrange-ment WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2024	760	863
Verwijzingen Halt	Verwijzingen naar Buro Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2024	4	9
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	% van de werkzame bevolking ten opzichte van de beroepsbe-volking CBS	2024	69,4	69,1
Lopende re-integratievoor-zieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	2024	123,4	192,8
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	2023	651,7	810,5
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	Aantal per 10.000 inwoners	2024	194,5	319,5
Programma Volksgezondheid en milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	Kg/inwoner	2023	95	100
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	%	2022	29,5	19,1
Programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting					
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	Aantal per 1.000 woningen	2024	3,3	4,7
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	%	2025	86,2	76,8

Bijlage IV Overzicht subsidies

Bij het vaststellen van deze begroting wordt ook voor dit begrotingsjaar het hieronder weergegeven subsidieplafond voor het totale subsidiebudget (art.4 lid 1 van de ASV) en de subsidiebudgetten en subsidieplafonds voor elke separate subsidieregeling (art.4 lid 2 van de ASV) vastgesteld.

(x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Subsidie ondersteuning vrijwilligersorganisaties	289	296	304	312
Subsidie maatschappelijke activiteiten	43	44	45	47
Subsidie professionele instelling	2.338	2.291	2.349	2.410
Subsidie accommodaties	266	273	280	287
Evenementensubsidie	122	125	128	132
Subsidie leefbaarheid en vitale gemeenschappen	82	84	86	88
Subsidie erfgoed	15	16	16	17
Subsidie kunst en cultuur	152	156	160	165
Totaal	**3.307**	**3.285**	**3.369**	**3.457**

Bijlage V Begrippenlijst

B

Balans	is een onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van)	is een begrotingssysteem waarin alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Dit ongeacht het jaar waarin zij zijn ontvangen of betaald.
Begroting	is een overzicht van beleidsvoornemens, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV), onderscheidt een beleidsbegroting en een financiële begroting.
Behoedzaamheidreserve	is een gedeelte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds dat het Rijk reserveert voor de uitlichting uit het gemeentefonds wegens verwachte onderuitputting van de rijksuitgaven.
Beleidsbegroting	is een onderdeel van de begroting waarin volgens het BBV met name ingegaan wordt op de programma's en via de zogenoemde paragrafen op de belangrijke onderdelen van het beheer. De beleidsbegroting bestaat uit: 1. het programmaplan; 2. de paragrafen.
Bestemmingsreserve	is een reserves waaraan een specifieke bestemming is gegeven
Bestuurlijk belang	heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.

C

Categoriale indeling	is een indeling van baten en lasten naar voorgeschreven soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het BBV stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden.
Comptabiliteitsvoorschriften	zijn de wettelijke bepaalde voorschriften voor de inrichting van de gemeentelijke begroting en rekening. Sinds het begrotingsjaar 2004 zijn de nieuwe voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording van kracht.

D

Deelnemingen	zijn privaatrechtelijke rechtspersonen waarin de gemeente risicodragend participeert.
Doelmatigheid (efficiency)	is de mate waarin een maximale hoeveelheid producten en prestaties is gerealiseerd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende

	hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op de verbetering van de bedrijfsvoering.
Doeltreffendheid (effectiviteit)	is de mate waarin de geleverde producten en prestaties bijdragen aan het realiseren van de gestelde (beleids)doelen. Onderzoek naar doeltreffendheid richt zich op de vergelijking van het gerealiseerde en gewenste effect.
Doeluitkering	is een door een ministerie aan de gemeente verstrekte gelden ter uitvoering van een specifieke taak. Een doeluitkering is dus niet vrij besteedbaar.
Dualisering	is de ontvlechting van de taken en bevoegdheden tussen de gemeenteraad en het college. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

E

Economische categorie	kostensoort; aanduiding van de soort kosten en opbrengsten naar bedrijfseconomisch gezichtspunt.

F

Financieel belang	van financieel belang is sprake als de gemeente de middelen die ze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en / of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële begroting	gaat volgens het BBV vooral in op de budgettaire aspecten en op de financiële gevolgen van de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit: 1. het overzicht van de baten en de lasten en toelichting; 2. de uiteenzetting van de financiële positie en toelichting.
Financiële positie	is een onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen in relatie tot de baten en lasten.
Financiële rechtmatigheid	hiermee wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.

G

Gemeenschappelijke regeling	is het publiekrechtelijk juridische kader waarbinnen twee of meer gemeentebesturen kunnen samenwerken.
Gemeentefonds	uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden. Dit ter onderscheid van doeluitkeringen met een gebonden besteding.

K

Kapitaallasten	afschrijving en toegerekende rente op activa.
Kostenplaatsen	op een kostenplaats worden lasten verzameld die niet direct aan een product kunnen worden toegerekend. De verzamelde lasten van een kostenplaats worden vervolgens op basis van geleverde prestaties toegerekend naar de producten.

L

Leges	worden geheven ter dekking van de kosten van gemeentelijke dienstverlening. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.

O

Overzicht van baten en lasten	is het onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.

P

Paragrafen:	geven volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Planning- en control cyclus	de jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken, bijstellen en verifiëren van budgetten.
Prestatie-indicator	kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente.
Programma	is een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.
Programmabegroting	is de typering voor de begroting waarin de programma's centraal staan. Een gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.

R

Raadsprogramma	De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van

	de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen.
Rekening	overzicht van de in een jaar gerealiseerde kosten en opbrengsten. De jaarrekening dient ter verantwoording. Tevens wordt in een jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Reserve	bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn.
Risicoparagraaf	is een door het college verstrekt overzicht van alle bekende risico's tot het moment van aanbieden van de begroting.
T	
Treasury	is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
V	
Verbonden partij	is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft.
W	
Weerstandscapaciteit	is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.
Weerstandscapaciteit incidenteel	is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau van de programma's.
Weerstandscapaciteit structureel	met de structurele weerstandscapaciteit worden die middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.